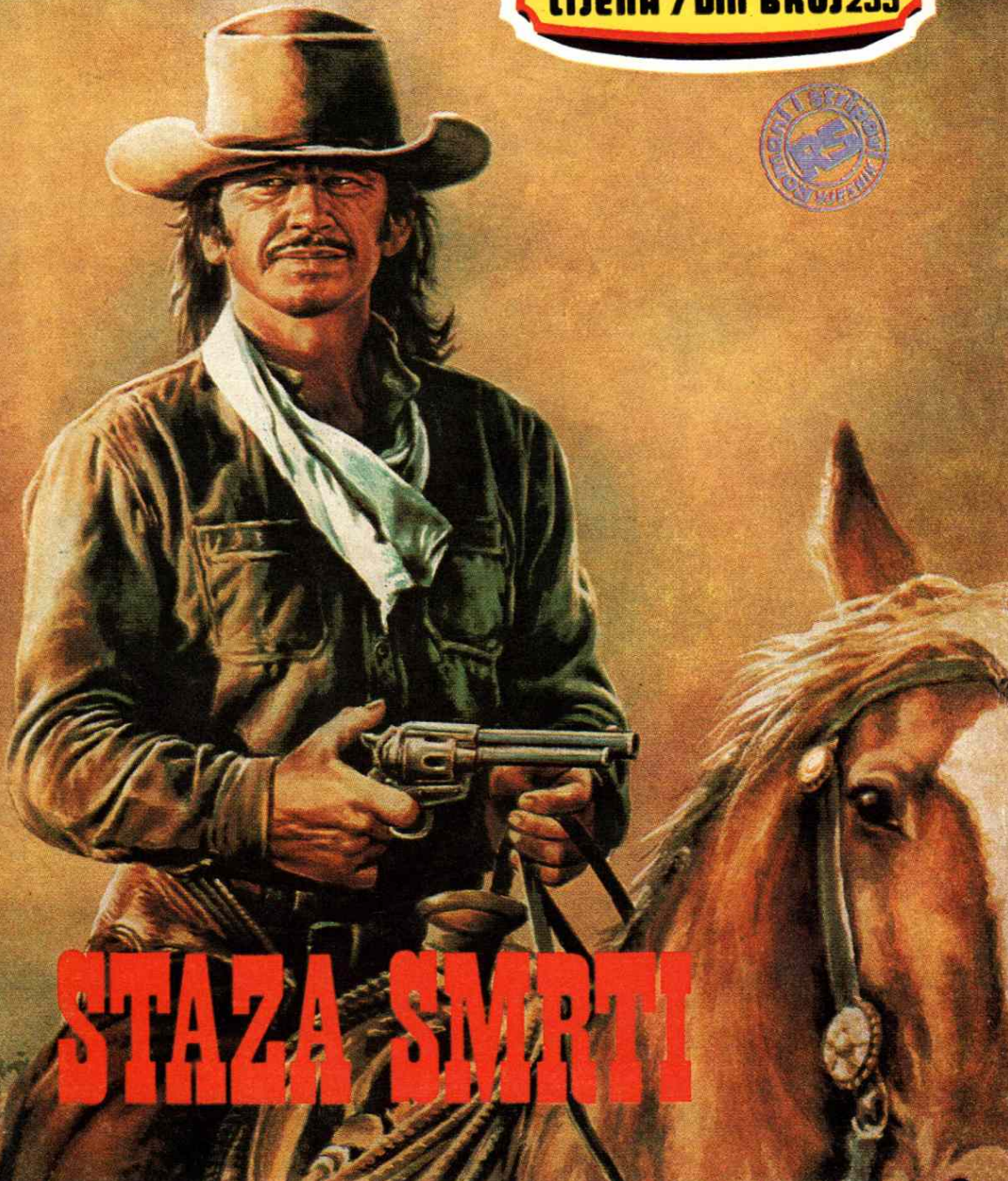

WESTERN ROMAN
LASO
CIJENA 7 DIN BROJ 255

STAZA SMRTI

Alex Hawk:

STAZA SMRTI

Alex Hawk: **STAZA SMRTI**
Naslov originala: GUNSLICK
Copyright: Coronet Communications, Inc.
Recenzija: Lidiya Krléza, profesorica
Prijevod: Tomislav Odlešić
Grafički urednik: Ivica Bartolić
Urednik: Marcel Čukli

»Laso« – Izdavač OOUR informativno-revijalna izdanja NIŠP »Vjesnik« Zagreb, Ljubice Gerovac 1 – Glavni i odgovorni urednik Borivoj Jurković – Tisak OOUR Novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik« Zagreb, Ljubice Gerovac 1 – Zagreb 1978.
Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA Zagreb.

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 364.- d ili 327,60 d s popustom od 10%, a za 6 mjeseci 182.- d ili 163,80 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10%. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-586 OOUR »VJESNIK SSRNH« s oznakom za »Laso«.

Cijena za inozemstvo: DM 1.80, ASCH 10.00 SFRS 2.00, HFL 2.00.

Cijena inozemne pretplate za 6 mjeseci: DM 36.00, SKR 63.00, ASCH 250.00, FF 74.00, SFRS 36.00, HFL 37.00 US\$ 15.00.

UPLATA NA DEVIZNI RAČUN 30101-620-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb za »Vjesnik«.

EKONOMSKA PROPAGANDA: »Vjesnik« Agencija za marketing Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6. 1/1 kolor zadnja stranica 7.000 d ili 480 US\$.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

I

Godine 1870. Put Komančâ bijaše još jasno vidljiv. Perry Yates ga je slijedio bez ikakvih teškoća dok mu je umorni konj šepesao prema sjeveru, izložen nemilosrdnim zrakama jarkog sunca. Iza konja je protiv volje koračala tovarna mazga, podjednako umorna. I na jahaču su se vidjeli tragovi danâ bez predaha, noći bez sna, odmorišta bez vode i obroka, koji su se sastojali samo od nekoliko zalogaja.

Na jahaču, konju i mazgi nataložio se debeo sloj žute prašine. Prekrila je Yatesove hlače, izbljedjele od sunca, i zamaglila srebrne filigranske ukrase na vrpici šešira i ušice na opasaču sa srebrnom kopčom. Zalijepila mu se i na licu i stvorila čvrstu opnu, kroz koji se probila oštra crna brada, stara dva tjedna. Zbog prašine mu se više nije isticala ni crna kožnata rukavica na lijevoj ruci.

Jedino na puški u navlaci na sedlu i revolveru o boku nije bilo prašine. Bristao je oružje kad bi se god zaustavio da se odmori, pa su plavičast čelik i orahovina prijeteci sjali, spremni za upotrebu u svako doba. Očito je bilo da Yates poklanja veliku pažnju oruđu potrebnom za svoj obrt.

Yates i obje njegove životinje bili su žučkasti nasuprot krajoliku sumporne boje. Već su toliko dehidrirali da se više nisu mogli ni znojiti. Da se nisu micali, lako bi se pomislilo da su kipovi uklesani u vapnenastoj strmini što vodi prema visoravni, tipičnom obilježju tog kraja u kojem se ništa nije micalo ni raslo.

Dojahavši stazom do vrha jednog brdašca, Yates povuče uzde i odmah se

osvrne. Stisne pocrnjele vjede kako bi pogledom prodro kroz zrak što je treperio od vrućine iznad zapečenog tla. Na širokoj utrtoj stazi iza njega nije bilo nikakvih znakova života, nikakva mica-nja. Bila je gola i pusta kao od prvog časa kad je, prešavši Rio Grande, krenuo Putem Komančâ. Tada pogleda pred sebe. Staza se stezala ravno poput strijele još oko jedan kilometar, a onda naglo skretala prema istoku.

Perry Yates se uspije nasmiješiti. Zubi mu zabjelasaju na zaprljanom licu.

– To je pouzdan znak da je u blizini voda – promrmlja osušenim, ispucalim usnama. – Kad bi god skrenuli stazu, Komanči su za to imali neki razlog. Ovdje jedini razlog može biti to da se stigne do vode.

Obuhvati desnom šakom lijevu, pri tom otrese prašinu s glatke rukavice, pa polako podigne obje ruke. Pokrije oči, čvrsto ispreplevši prste, pa otvori sićušnu pukotinu između kažiprsta i srednjaka. Tako stvori neku vrstu jednostavnog prerijskog dalekozora. Budući da su oči bile zasjenjene, zjenice su se raširile, a pukotina mu je ograničila vidokrug na određeno područje i omogućila da razabere i najmanju pojedinost.

Nedaleko staze ugleda znak da je u blizini voda. Jamu s vodom nije vidio, ali mu je na njeno postojanje ukazalo drugačije treperenje zraka nad tlom. Razlika između zraka što je treperio nad vodom i onoga nad zemljom bila je vrlo malena, pa je ne bi uspio otkriti da nije zaklonio oči.

Zadovoljno se osmijehne i petom čizme dodirne konja. Životinja poslušno

krene prema jami s vodom, štedeći stražnju desnu nogu.

U jami je, iznad tamnog blata bilo samo dva-tri centimetra vode. Perry zaustavi konja desetak metara od ruba i klizne sa sedla. Omota uzde oko velikog kamena i, noseći praznu čuturu, odšepa prema pojilištu. Kao i konj i jačač je štedio desnu nogu. Na rubu mlake klekne i sagne se, tako da mu je nos gotovo dodirnuo površinu vode.

Voda je mirisala dobro samo se osjećao slab trag sumpora. Međutim, znao je da se alkalijska i sadrenasta voda ne mogu uvijek otkriti samo njuhom, a često ni okus pravodobno ne upozori da je riječ o otrovnoj vodi.

Zgrabi malo pijeska s ruba mlake. Nekoliko ga je sekundi mljeo između zubi, a onda ga ispljune. U zemlji oko mlake nakupe se soli vode, pa ona otkrije otrov i onda kad se drugačije ne može ustanoviti da voda nije pitka.

Ova voda nije bila otrovna. Perry pažljivo zagrabi desnom šakom vodu s površine i počne polako piti, u malim gutljajima. Nakon nekoliko časaka nastavi piti, ovaj put slobodnije.

Tada skine crnu rukavicu i izloži suncu ožiljak gdje je nekoć bio mali prst. Zagrabi rukama mlaku vodu i polije lice i glavu. Spere sa sebe najveći dio prašine.

Nakon toga se odlučio napuniti čuturu. Na rubu mlake izvadi toliko pijeska da se stvorila udubina, pa u nju spusti čuturu. Voda se zamutila, i on pričekao da se donekle razbistri. Za to je vrijeme praznom čahuricom pokušavao što bolje zatvoriti rupu na čuturi. Tu je rupu napravio metak kad je upao u zasjedu nekoliko kilometara ispred gaza preko Rio Grande. Iz te je zasjede jedva izvukao glavu. Tane se zabilo dva, tri centimetra ispod sredine posude, pa je izgubio gotovo dvije trećine dragocjene tekućine dok je galopirao kako bi umakao podmuklim napadačima.

– Još ni sada ne znam jesu li me napali Ayalini ili Onangini ljudi – promrmljao je dok je nastojao ugurati čahuru što dublje u rupu. – No, to više nije važno. Nesumnjivo je da oni neće više nikoga napasti.

Napuni čuturu i pregleda privremeni čep. Žalosno zaklima glavom kad zamijeti da voda curi iako je čahuru utisnuo duboko u rupu.

Otpije nekoliko velikih gutljaja iz čuture, pažljivo izlije dio vode u udubinu što ju je iskopao na rubu mlake, provjeri koliko je vode ostalo u čuturi, pa još malo izlije. Kad iz rupe više nije kapalo, zatvori čuturu i vrati se prema konju i i mazgi. Obje su životinje izdužile vrat, želeći da stignu do vode koju su njušile.

Najprije povede konja. Dopustio mu je da popije samo nekoliko gutljaja, a onda mu podigne gubicu iz vode. Pričekao minutu-dvije, zatim mu dopusti da popije još malo. Napokon ga odvede natrag do velikog kamena za koji je prije bio privezan i ponovi isti postupak s mazgom.

Utrošio je gotovo cijeli sat napajajući oprezno obje životinje. Bio je strpljiv i metodčan. Naposljetku zaključio da su se i konj i mazga dovoljno napili. Odšepa natrag do jame s vodom i zagleda se u nju. Nad blatom je ostalo samo nekoliko milimetara tekućine.

– Hm – promrmlja – vode nema mnogo, ali i mokro blato može pomoći.

Otkopca opasač i prebaci ga preko lijevog ramena, tako da mu se držak revolvera našao pod pazuhom, pa svuče hlače. Na desnom bedru ispod kuka ukaže se crvena, upaljena površinska rana. Tu ga je okrznuo metak jednog od napadača iz zasjede.

Čučnuvši kraj jame, počne mazati ranu muljem, radio je to dotle dok nije prestalo bolno kucanje u njoj.

Poslije toga dovede do jame konja, pa i njemu premaže muljem sličnu ranu na desnoj stražnjoj nozi.

– Ti i ja jedva jedvice smo se izvukli – reče zamišljeno konju. – Dobro je što smo obojica preživjeli. Jedan bez drugog ne bismo se spasili.

Pusti da mu ruke osuši žarko sunce i potom, kad se voda isparila, otrese s njih sitni pijesak. Tada navuče crnu rukavicu na lijevu šaku i uzjaše. Sunce se već spustilo iza brda na zapadu, ali je vjerovao da će prije mraka prijeći još nekoliko kilometara.

Potjera konja i mazgu opet na Put Komanča.

Kad se počelo smračivati, ulogorio se, ne paleći vatru, na maloj strmini nekoliko stotina metara od staze. Odatle je vidio na sve strane. Budući da je zrak prestao titrati od vrućine, vidljivost se poboljšala. Na vidiku nije bilo nikakvih progonitelja, ali je znao da napad ispred Rio Grande vjerojatno nije bio posljednji pokušaj da se dočepaju zlata na samaru njegove mazge.

Živeći šest godina u Meksiku, gdje je prodavao revolverske usluge tamošnjim bogatašima, vlasnicima hacijenda, naučio je štošta. Jedna od najvažnijih spoznaja bila je da bogati zemljoposjednici ostaju bogati zato što se ne žele rastati sa zlatom ni onda kad ga poklone. Mnogo se puta dogodilo da je trebalo sljedeći onog kome bi zemljoposjednik dao nagradu i metkom mu oduzeti tu plaću.

Prije nego što se pokrio gunjem i pripremio za spavanje, Perry Yates je nahranio životinje; konju je dao dvije šake zobi, mazgi malo manje. Bio je to oskudan obrok, ali više nije imao. Onaj noćni napad iz zasjede spriječio ga je da prije puta kupi zalihe kao što je namjeravao.

Naslonjen leđima na stijenu i pokriven gunjem, zvakaio je suho meso i hladne tortilje. Da je i htio zapaliti vatru, ne bi nigdje pronašao drva. Nije bilo ni bizonskih izmetina, jer se bizoni nisu služili razumom kao čovjek, nego su slušali nagon koji ih je upozoravao da izbjegavaju pustoš kroz koju je vijugao Put Komanča.

Za dva stoljeća vladavine nad beskrajnom prerijom, Komanči su ostavili malo tragova na tom golemom području. Nisu bili graditelji, nego lovci i ratnici. Nisu gradili kuće, postavljali ograde, podizali spomenike ni krčili zemlju. Ostala su neizmijenjena čak i mjesta na koja su se vraćali godinu za godinom, kako bi na njima logorovali. Jedinu trag da je u tom kraju obitavao čovjek, koji je ostao poslije odlaska Komanča, bila su plitka udubljenja za vatru, a i njih je ubrzo napunila prašina što ju je donio vjetar.

Među malobrojnim tragovima negdašnje prisutnosti Komanča u toj zemlji bila je široka staza, obilježena jasno

kao cesta, dugačka gotovo šest stotina kilometara, koja je prolazila kroz ničiju zemlju, između područja Komanča na istoku i Apaša na zapadu. Put Komanča je počinjao iznad gornjih pritoka rijeke Pease u sjeverozapadnom Teksasu i završavao daleko na jugu, ondje gdje Rio Grande zaobilazi Sierra Vieju stotinu i pedeset kilometara.

Sjeverno od rijeke Pease, gdje se krevudavi klanac Palo Duro spaja s prerijom, prostire se dolina bogata izvorima od kojih nastaje rječica Quitaque. U toj su se dolini svakog proljeća sastajali Komanči i slali mlade ratnike u Meksiko, kako bi ondje krali konje i mazge. Prerijskim indijanskim plemenima te su životinje služile kao sredstvo plaćanja, tako reći kao novac.

Iz Iz doline Quitaque ratnici su kretali na jug – često ih je bilo i do dvije tisuće – i na poludivljim, nepotkovanim mustanzima jahali kroz sprženu pustoš. A taj je kraj bio vrlo ružan i negostoljubiv. Sva su riječna i potočna korita bila suha, osim za kratkih razdoblja poslije rijetke, iznenadne kiše. Muljevite jame s vodom, u kojima je ustajala tekucina obilovala alkalijskim i sadre nim solima, mamilе su žedne, a neoprezni su se razboljeli i, možda umrli.

Duž staze moglo se naći i pitke vode na nekoliko mjesta, međusobno udaljenih. Bilo je pecina u kojima su žuborili izvori i punili lokve što ih nije moglo obasjati sunce, a bilo je i malih klanaca u kojima bi podzemna rječica iznenada izbila na površinu, tekla dvadesetak metara i ponovo kao ponornica nestala u pijesku.

Komančima su bila poznata ta pojilišta, ali su ipak bili tako oprezni da su kretali na jug uoči kratkog kišnog razdoblja i vraćali se prije nego što je voda, preostala poslije pljuskova, mogla oteći ili ispariti se. U blažem podneblju može se bez vode izdržati nekoliko dana, ali u suhoj i vrućoj pustoši između rijeka Pease i i Rio Grande moglo se bez nje živjeti samo nekoliko sati.

Kod Rio Grande ratnici bi se podijelili na male skupine, koje bi prodrle duboko u u Meksiko i sakupljale konje s velikih hacijenda u Chihuahui i i Durangu. Kad su Komanči prvi put upali u

njihova imanja, početkom osamnaestog stoljeća, zemljoposjednici su se oduprli, pa su Indijanci otjerali ukradene konje tek poslije žestokih i krvavih bitaka. Međutim, poslije stotinu godina vlasnici hacijenda se pomire s pljačkama i prihvate ih kao neizbježno zlo. Prestali su okupljati svoje seljake ne bi li suzbili napad, pa su Komančima dali slobodne ruke.

Oko 1830. indijanski su upadi u Meksiko, rastrzan revolucijom i stranom najezdom postali običan izlet. Sve se pretvorilo u puko ubiranje danka. Komanči bi dojahali, pokupili konje i mazge što su ih prestrašeni pastiri ostavili, uzeli nekoliko skalpova, uhvatili nekoliko zarobljenika kako bi ih poslije prodali i potom se vratili na sastanak s ostalim skupinama kraj Rio Grande. Odande bi se zaputili u Quitaque.

Put Komanča su utrli kopita velikih stada konja, ukradenih u Meksiku; svake je godine prošlo tuda petnaest do dvadeset tisuća grla, pa je za stotinu godina utabana prava pravcata cesta kroz pustoš. Taj se trag održao desetljećima i desetljećima.

No Komanči su se prestali koristiti stazom i prije posljednjeg očajničkog okršaja s Mackenzijevim vojnicima u klanu Palo Duro 1875. Za posljednjih trideset godina slobode bili su suviše zauzeti nastojanjima da zaustave bijele doseljenike što su im prodirali u zemlju s jugoistoka i nisu imali vremena za uobičajene upade u Meksiko. Morile su ih druge brige. Širok, utrti put od Quitaquea do Rio Grande još je postojao, ali prošlo je vrijeme kad su njime toptala brojna kopita. Kad su se Komanči predali, Apaši su počeli kraj kroz koji staza vijuga smatrati svojim. Međutim, nisu bili tako brojni kao Komanči niti je u njih uzgajanje konja imalo tako dugu tradiciju.

Perry Yates je ugledao pred sobom široki Put Komanča obasjan mjesecinom, kad se obračunao s napadačima iz zasjede blizu Rio Grande. Zaključio je kako je najbolje da se zaputi tom stazom i sada je bio na njoj. Nakon iscrpljujućih dana i i noći dovela ga je do mjesta gdje je sada spavao.

San mu je, međutim, bio isprekidan. Tek što je zadrijemao, probudila ga je

sova izlazeći iz gnijezda nekoliko metara od njega. Poslije su ga budili kojoti, tužnim tuljenjem.

Čim je nebo na istoku dovoljno posivjelo da je mogao provjeriti kako je staza još pusta, ponovo je krenuo.

Sredinom popodneva mazga je počela šepati. Zaustavio se u jednoj udubini na stazi, gdje se on i životinje nisu isticali nasuprot nebu, i pregledao životinju. Ustanovio je da joj je koljeno oteklo i da se otekлина povećava. Prigušeno uzdahnuvši, izvede konja i mazgu iz plitke udubine u kojoj su zastali i pogleda oko sebe. U sprženom krajoliku nije spazio baš ništa što bi mu pomoglo pri stvaranju odluke.

Odlučiti, doduše, nije bilo teško, ali su posljedice, kao i kod većine jednostavnih odluka, bile složene. Premda je brojke znao napamet, provjeri još jednom račun zbog kojeg su okolnosti postale zamršene. Posljednji posao što ga je obavio za Don Cristobala Ayalu donio mu je gotovo toliko novaca koliko je nakupio za svih šest godina u Meksiku. Don Cristobal je platio, kao što je Perry zahtijevao od svih poslodavaca, u američkim zlatnicima od dvadeset dolara. Ayalinih tisuću zlatnika i prijašnja uštedevina teško su gotovo stotinu kilograma. Taj teret nosi mazga na samaru.

Međutim, znao je da mazga, budući da joj je otekao zglobov ne može nositi taj teret, a ozlijeđeni konj ne bi mogao odnijeti i jahača i zlato do kraja Puta Komanča. Nezamislivo je bilo da ostavi mazgu. Ako to uradi morat će pješaciti i voditi konja, a nije pouzdano znao koliko ga još put očekuje. Vjerovao je da je prešao dvije trećine udaljenosti do Quitaquea, no nije mogao biti siguran. Kad bi pješacio i vodio konja, bila bi mu za preostali dio puta potrebna tri dana... ili četiri, a možda i pet. U to se, pak, ne smije upustiti, jer mu je čutura gotovo prazna, a tko zna hoće li još negdje pronaći vodu prije Quitaquea.

Preostaje mu samo jedno, zaključiti. Mora produžiti što brže može i nadati se da će konj i mazga izdržati.

Već za jedan sat je spoznao da nije izabrao najsretnije rješenje. Mazga je sa svakim kilometrom išla sve sporije i sve jače šepala.

Pomisli da je ostavi i pretovari zlato na konja, ma kako opasno to bilo, kad ugleda znak. Nije bila riječ ni o kakvu napisanom znaku, već o uvriježenom znaku što ga postavljaju na zapadu kao opomenu da je u blizini otrovna voda.

Kraj jame s vodom, koja je bila blizu staze i mamila putnike, ugleda kameni humak s pobijeljelom i ubanjom davno uginulog konja i odjednom se dosjeti rješenju. Znao je da nitko neće srušiti takvu oznaku, a on će je lako pronaći u svako doba. Mazga će, ako je rastereti, držati korak s konjem, pa će završiti ovo mučno putovanje. Tada će obnoviti zalihe i odmoriti obje životinje, a onda će se mirno vratiti po zlato, sakriveno pod kamenim humkom.

Izvukao je iz unutrašnjosti humka kamenje i zamijenio ga kožnatim vrećama sa zlatom, pa izbrisao sve tragove kako se ne bi vidjelo da je dirao oznaku. Kad je završio, već se počelo smračivati. Premda umoran, produžio je kroz sumrak i zaustavio se tek kad su iscrpljene životinje počele posrtati.

Ako me sada i uhvate Ayalini ili Onanigini ljudi, mislio je dok ga je hvatao san, dočepat će se samo mene. A meni se nipošto neće razveseliti onako kao što bi se obradovali zlatu.

Utonuo je u san, ali na licu mu se zadržao smiješak.

II

Budući da su nemilosrdne sunčane zrake padale gotovo okomito na nabinu, tvrdu zemlju, nije se mogao pronaći baš nikakav hlad u dvorištu hacijende »Gabriela«, koje se protezalo od velike kuće s tornjićem do visokih kamenih zidova oko nje. Nepodnošljiva je žega već odavno otjerala ljude i životinje i prisilila ih da potraže hladovinu i odmore se. I poludijevli psi čuvari dugačkih njuški, koji su se inače vrmali dvorištem, povukli su se u štenare.

Kao da u kući nema ni žive duše, pomisli Aleman Ramirez dok je na zapjenu konju ulazio kroz ukrašena željezna vrata u pusto dvorište.

Klizne sa zadihanog konja i uzme zaprljanu platnenu vreću, što je visjela

o jabuci sedla gotovo osamdeset kilometara dok je galopirao prema hacijendi, pa se zaputi prema široku trijemu što se sterao duž cijelog pročelja kuće.

Kraj obraza mu prostruji hladan zrak iz kuće kad su se vrata odškrinula nekoliko centimetara. Ugledao je pospane oči i smežurano lice upravitelja imanja.

– Alemane! – uzvikne Luis i odmah zapita: – Jesi li uspio?

– Jesam! – Ramirez dignu vreću. – Evo, imam dokaz za Don Pabla.

– Gazda spava. Moraš pričekati.

– Naredio mi je da mu donesem dokaz odmah, ma koje doba dana ili noći bilo.

– Loše je volje. Jutros se vratio s granice El Maricon. Sâm. Nisam bio unutra kad je podnio izvještaj, ali je izišao kao dijete koje je dobilo batine, a gazda je bio cijelo prijedodne namrgoden. Poslije objeda se povukao u svoju sobu da se odmori.

– Budući da je zle volje, to je razlog više da ga probudiš, Luise. Ono što sam mu donio tako će ga razveseliti da će ti oprostiti što si mu prekinuo odmor. Hajde, probudi ga!

Luis kolebljivo počese bradu, a onda otvori vrata, tek toliko da je Aleman mogao ući u polumračnu prostoriju.

– Dobro – promrmlja. – No, ako se razljuti, ti si kriv.

Ubrzo side Don Pablo Onaniga. Dugačko i mršavo mu se lice nakese od iščekivanja kad je ugledao vreću u Ramirezovoj ruci.

– Luis veli da si obavio zadatak?

– Jesam, gazdo.

– Aleman se nakloni. No, kako je bio vrlo vješt revolveraš i povremeno Don Pablov pratilac, nije se naklonio onako duboko kako bi to uradio seljak, već tek toliko koliko je bilo dovoljno da ugodi svom poslodavcu.

– Prijedimo u sobu – reče Don Pablo.

Luis pohita ispred njega i uslužno otvori vrata velike sobe. Zemljoposjednik pucne prstima prema njemu.

– Zapali cvijeće! Želim dobro vidjeti ono što mi je Aleman donio.

Kad su se svijele

– Prijedimo u sobu – reče Don Pablo.

Luis pohita ispred njega i uslužno otvori vrata velike sobe. Zemljoposjednik pucne prstima prema njemu.

– Zapali svijeće! Želim dobro vidjeti ono što mi je Aleman donio.

Kad su se svijeće na velikom svijećnjaku s nekoliko krakova odrazile na sjajnoj površini dugačkog stola što se pružao duž jednog zida, Don Pablo nestrpljivo mahne prema sredini stola. Aleman Ramirez pride i stavi vreću na stol, pa spretno odveže kožnatu uzicu kojom je bila vezana. Prljavo se platno nabora i stvori neku vrstu ovratnika glavi što je bila u vreći.

Glava je pripadala starom čovjeku. Vjerojatno mu je bilo oko sedamdeset i pet godina. Staklenaste su crne oči ukotčeno gledale ispod čupavih bijelih obrva.

Don Pablo Onaniga je uzbuđeno dah-tao, promatrajući tu glavu.

– Dakle, platio si za smrt mog Onesima, Don Cristobale Ayala! – reče okrenuvši prema sebi staklenaste oči. – Tako bi trebalo platiti svima koji još brane pogrešne misli Benita Juareza i slušaju njegove paklenske riječi!

Digne glavu i strogo pogleda Alemana i Luisa.

– Razumijete li vi to? – zapita zamišljeno. – Kako je nas, plemstvo, mogao tako zavaditi bulažnjenjem i prijevarama taj Benito Juarez? Eto, još i sada, iako je mrtav već šest godina, ubijamo jedni druge zbog njegovog lažnog učenja!

Promatrao je potčinjene i razmišljao kako se u njima ogledaju dvije tipične suprotnosti naslijeđa koje su pokoljenjima razdirale Meksiko. Na Alemanu Ramirez su se vidjeli tragovi njegovih indijanskih predaka iz bogate meksičke povijesti. Na licu su se miješale značajke raznih rasa; imao je široke, guste obrve Tolteka, visoke jagodične kosti Majā, pune usne i četvrtastu čeljust Azteka. Kao i lice, i zdepasto tijelo, prilično kratkih nogu i predugačkih ruku, odatvalo je utjecaj indijanske krvi.

Luis je potjecao od Španjolaca, koji su prije tri stoljeća stigli sa Cortezom kako bi osvojili zemlju. Lice mu je bilo usko, nos orlovski, a jagodične kosti visoke i izbočenije prema ušima nego

ispod očiju. Vjerojatno je bio potomak neke mješanke, služavke na hacijendi, i nekog Onanige.

Medutim, i Luis i Aleman bili su potpuno svjesni svog društvenog položaja i znali su gdje im je mjesto. Znali su da su najamnici, doduše višeg reda ali ipak najamnici, i da su doživotno vezani uz hacijendu i njena vlasnika.

Zabrinuto su i zbunjeno gledali Don Pabla, koji je čekao da mu odgovore. Kako su šutjeli zemljoposjednik zatrese glavom i promrmlja:

– Ne, ne razumijete vi to, dabome. – Božja je volja da postoje gospodar i sluga, veleposjednik i seljak, i dokle god svi prihvaćaju svoje mjesto u takvom svijetu, nema nikakvih teškoća. No kad se pojavi zanesena budala poput Juareza i počne uvjeravati seljake kako bi trebalo da im gospodar podijeli svoju zemlju, onda nastaje pakao!

Okrene se prema Ramirez su.

– Ipak, imam za tebe nešto što ćeš razumjeti, Alemane – nastavi. – Dobro si obavio svoj posao. Luise, donesi mi blagajnu.

Upravitelj hacijende izvadi iz visoka, izrezbarena ormara u kutu sobe tešku škrinju okovanu željezom i donese je na stol. Don Pablo je otključa, otvori i zaveže u nju ruku.

– Obećao sam ti toliko zlata koliko je visoka glava don Cristobala – reče Don Pablo Ramirez i počne kraj glave slagati zlatnike, jedan na drugi.

Aleman Ramirez je gledao kako raste zlatni toranj. Široko mu je lice ostalo bezizražajno; ali su njegove šake odavale uzbuđenje. Dok je Don Pablo stavljao zlatnik na zlatnik, nervozno ih je stiskao i otvarao. Kad je stup novca dosegao razinu nakostriješene kose na odrubljenoj glavi, veleposjednik doda još dva – tri zlatnika i upitno pogleda Ramirez su.

– Jesi li zadovoljan, Alemane?

– Jesam, gazdo. Baš to ste mi obećali. – Ramirez korakne prema stolu i posegne za zlatom, ali Don Pablo podigne ruku. Revolveraš odmah zastane.

– Kao što sam obećao, ovo je zlato tvoje. Ali, zar ne bi htio dobiti još dvije takve hrpe, visoke kao i ova?

Ramirez se namršti.

– Htio bih, naravno, gazdo. – Glas mu je bio iznenađen. – Ali, ne razumijem.

– Razumjet ćeš. Međutim, najprije mi pričaj o smrti Don Cristobala. Je li zadatak bio težak?

Ramirez sliježe ramenima.

– Svi ljudi umiru podjednako, gazdo. Metku je svejedno u čije meso udari. Čekao sam pred zidinama Ayaline haciende tri dana. Pazio sam da me danju nitko ne vidi, a noću nisam palio vatru. Napokon je Don Cristobal izjahao izvan zidina samo sa jednim pratiocem. Pratio ga je tupoglavi Babosa. Slijedio sam ih dok se nisu toliko udaljili da se hici više nisu mogli čuti na haciendi. Tada sam ubio Babosu, a poslije njega Don Cristobala.

Don Pablo zamišljeno kimne.

– Ayale su uvijek bili loše sreće pri izboru revolveraša. Iznimka bijaše onaj Jenki koji mi je ustrijelio sina. On im je bio najbolji čovjek kojega su ikada imali.

– Tako je – suglasi se Ramirez. – No, on je otišao, vratio se u svoju zemlju.

– I odnio novac što mu ga je dao Don Cristobal kao nagradu za smrt mog Onesima.

– Priča se da je Mano Negro (Crna Ruka, op. prev.) dobio veliku nagradu – natukne Aleman. Prizvuk glasa oda da nije riječ o običnoj površnoj znatiželji.

– Da, dobio je mnogo novca – potvrdi Don Pablo. – Ne bi li bilo zgodno da se dočepaš sveg novca što ga je dobio taj Jenki, pa da dobiješ i mnogo više?

Ramirez zausti da nešto kaže, ali mu riječ i ne prijede preko usana.

– Slušaj me, Alemane – nastavi Don Pablo. – Ti nazivaš tog Jenkija Mano Negro zbog crne rukavice na njegovoj lijevici. Jesi li se ikada zapitao zašto nosi tu rukavicu?

– Jesam, gazdo. No, svatko može nositi rukavicu ako mu se sviđa, zar ne?

– Svakako, budalo. Međutim, Jenki nosi rukavicu zato što želi sakriti da mu nedostaje mali prst na lijevoj ruci. Slušaj, Alemane, hoćeš li ga prepoznati bez rukavice?

– Prepoznati, gazdo?

– Kad ga nađeš. O da, treba još da ti kažem da se zove Yates.

Aleman se mrstio.

– Zar očekujete od mene da ga potražim, gazdo? To očekujete?

– Ne misliš, valjda, da ću mu dopustiti da ode živ i zdrav? Premda nosi Ayalino zlato, a ne moje, ne smiješ zabraviti da je u svojoj ruci držao revolver iz kojeg je ispaljen metak u mog Onesima.

– Ali Mano Negro se vratio u svoju zemlju, Don Pablo!

– Znam. Kad sam čuo da je odjahao na sjever, poslao sam za njim Carlosa i El Mariconu. Slijedili su ga do Rio Grande, zaobišli ga i dočekali. Jenki je ubio Carlosa i El Mariconu teško ranio. No El Maricon se vratio i ispričao što se dogodilo.

– Mano Negro je pobijedio Carlosa i El Mariconu iako su ga napali zajednički?!

– Samo jedan je revolveraš dorastao tom Jenkiju. Ti, Alemane.

Ramirez nije odgovorio, pa veleposjednik nastavi, glasom tako jednoličnim i bezizražajnim kao da ga moli neka mu doda čašu vode:

– Dakle, odjahat ćeš i pronaći čovjeka kojega su prozvali Mano Negro. Slijedit ćeš ga spretno kao što umiješ, a zatim ubiti kao što si ubio Don Cristobala. Kad mi doneseš njegovu lijevu šaku, onu na kojoj mu nedostaje mali prst, dodat ću ovoj hrpi zlatnika još dvije takve hrpe. Bit će isto tako visoke!

– Ali, gazdo, ja sam bio u njegovoj zemlji samo s vama, i to samo u kratkim posjetima! Kako ću se snaći ondje i kako ću znati gdje da tražim protivnika?

Don Pablo se naceri. U tom je času nalikovao vuku koji je iskesio zube.

– Pouzdajem se u tvoj lovački nagon, Alemane. Trag koji jahač ostavi jednak je ovdje kao i u njegovoj zemlji. Prema tome, ne očekuje te nov posao. Snaći ćeš se!

– Nisu mi poznati tamošnji običaji! – pobuni se Ramirez. – Osim toga, ne znam njihov jezik! Samo nekoliko riječi!

– Naučit ćeš. Misli na nagradu koja te očekuje kad se vratiš!

– A ako se ne vratim?

– Toj se opasnosti izlažemo svi kad krećemo u lov – odvratí Don Pablo, odjednom hladnim glasom. – Ali imaš pravo. Bit ćeš u većoj opasnosti nego da loviš na vlastitom području. Svaka velika opasnost zasluđuje veliku nagradu. Doznao sam da je Don Cristobal za ubojstvo mog Onesisa platio tom revolvrašu dvadeset tisuća dolara u zlatu. Zacijelo će zlatnici biti još u njega ako ga brzo pronađeš. Možeš ih zadržati, a i ja ću te nagraditi za taj posao.

– Nagrada je doista velika – promrmlja zamišljeno Ramirez – ali ipak...

– Osim toga, naređujem ti da to učiniš! – prekine ga Don Pablo. – Krenut ćeš ujutro, pronaći tog Yatesa, kojeg svi zovete Mano Negro, i ubiti ga. Donijet ćeš mi njegovu lijevu šaku, na kojoj nedostaje mali prst. Jesi li sve zapamtio? Luis će ti dati novac za put, a konja možeš uzeti kojega god želiš. Jesi li razumio? Sada ti je sve jasno?

– Razumio sam, gazdo. – Ramirez polako kimne. – Potražiti ću Yatesa i ubiti ga.

III

Perryja trgne iz sna pucnjava što je prekinula popodnevnu tišinu.

I prije nego što je sasvim otvorio oči, munjevito se otkotrljao s ležaja od meke trave, kojega ga je napravio u vrbiku kraj izvora. Kad se prestao kotrljati i pritajio ležeći potrbuške, kolt mu je već bio u ruci.

Nije ugledao napadača. Kad su pucnjevi ponovno odjeknuli, shvati da nisu namijenjeni njemu.

Dok je bio bunovan, učinilo mu se da se puca vrlo blizu, ali sada zaključio da je mjesto okršaja udaljeno najmanje pola kilometra, a možda i kilometar, mislio je. Hici su se čuli sa suprotne strane od one na kojoj je bio njegov logor, udaljen pet – šest kilometara i smješten na rubu doline Quitaque.

Polako ustane i spusti revolver u koricu. Podigne se na prste i zagleda iznad niskih vrba. Nije htio napustiti zaklon dok pouzdano ne sazna odakle hici dopiru.

Uskoro to omogućí ponovna žestoka paljba. Perry zaključí da se puca otpri-

like kod niskog brda, udaljenog gotovo kilometar. Izide iz vrbika i zagledao se prema brdu, no pucalo se izvan njegova vidokruga, očito, iza, uzvisine. Između njega i brdašca prostirala se gusta i visoka trava što se lelujala na blagom povjetarcu.

Prije četiri dana stigao je do kraja Puta Komančá. Staza je sasvim iznenada završavala na vrhu lanca bregova. Do vrha je dopro zahvaljujući više snažnoj volji i nepokolebljivoj želji da preživi negoli tjelesnoj snazi. I on i obje životinje bili su potpuno iscrpljeni, tako reći polumrtvi. Potjerao je konja uz obronak, a za sobom vukao na užetu šepavu mazgu. Očekivao je da će opet ugledati pred sobom голу i sprženu puštoš. Međutim, pred njim se prostirala dolina, prekrivena travom visokom do stremena i prošarana tamnijim zelenim mrljama, gdje su rasli brijestovi, vrbe i topole. Dolina se blago spuštala prema dugačkoj tamnozelenoj liniji, koju je stvaralo drveće duž obala rječice Quitaque.

Ugledavši tu čudesnu ljepotu, Perry je prikupio novu snagu i potjerao konja nizbrdo, prema najbližem izvoru. Toliko je ojačao i pribrao se da je uspio zaustaviti konja i mazgu podalje od vode, kako bi se najprije on okrijepio i postao sposoban da ih spriječi da počnu pohlepno piti i tako uginu. Prisilio ih je da piju malo i u velikim razmacima, ali je na to utrošio i posljednju snagu. Uspio je još svezati životinje, a onda se potpuno predao izvorskoj vodi što je šiklala iz pukotine nedaleko ruba zelene doline.

Cijelo popodne onog dana kad je stigao do doline Quitaque i veći dio noći ležao je u plitkoj lokvi kraj izvora i natapao isušeno tijelo. Do sredine prijepodneva donekle je obnovio snagu što ju je rasuo na iscrpljujućem Putu Komančá. Oporavile su se i životinje. Noću su pasle travu, mokru od rose, pa im se, premda su još šepale, stanje popravilo. Kilometar i pol niz obronak Perry je vidio šumarak, pa se u podne ulogorio u ugodnoj sjeni visokih brijestova i topola.

Te je večeri dolutala znatiželjna antilopa, pa ju je ustrijelio iz puške. Iako suho i žilavo, bilo je to prvo svježe meso

koje je okusio otkad je odjahao s Ayaline hacijende. Ispekao ga je na žeravici vatrice koju je, usprkos opasnosti, zapalio. Meso i vruć kukuruzni kruh, od ostataka brašna koje je pronašao na samaru, pomogli su mu da ojača.

Trećeg ga je dana počeo zanimati okoliš. Mazga je još šepala, pa se nije mogao vratiti po zlato. Razgibao je sebe i konja jašući kroz dolinu. Izvidao je, ali se nije mnogo udaljavao od logora. Na takvu ga je izvidanju iznenadila pucnjava, dok se odmarao u vrbiku kojem zbog nepodnošljive žege nije mogao odoljeti.

Opet odjekne niz hitaca.

– Ne tiče me se ta borba – promrmlja, a onda se javi neugodna primisao.

Protivilo se njegovim načelima da se dobrovoljno upusti u borbu ili da sudjeluje u borbi u kojoj ne može izvući nikakvu korist. No, glavom mu se vrzmala pomisao da su ga možda po Putu Komanača slijedile dvije skupine progonitelja, Ayalini i Onanigini revolveraši, pa su se sada sukobile. Tko pobijedi, tragat će dalje za njim.

Odeže konja i uzjaše.

Pucnjava je jenjavala i samo se povremeno čuo poneki hitac. Perryjev uvijekbani sluh otkrije da se puca najmanje iz tri puške a možda i četiri.

Jahao je ravno prema brdašcu. Konj je lagano kasao jer se odmorio.

Stigao je već gotovo do brdašca kad mu iznad glave prozuji metak i s desne se strane zabije u travu baš kad mu je do uha dopro prasak.

Nagnuvši se konju nad vrat, snažno ga podbode petama i skrene na suprotnu stranu. Izvuče pušku iz navlake.

Fijuk drugog metka čuo je daleko iza sebe dok je šarac jurio u punom galopu prema zaklonu što ga je nudilo brdašce, udaljeno još stotinjak metara.

Skrenuvši iza brešuljka Perry je znao da ga napadač više ne može pogoditi, pa počne povlačiti uzde. No opet ih pušta kad ugleda neki lik kako se vere među liticama.

Podigne pušku, ali je spusti kad je uhvatio taj lik na nišan i shvatio da je riječ o nenaoružanom dječaku. Konj brzo sustigne dječaka, a Perry se sagne i uhvati ga za ovratnik.

– Tata! – vikne dječak, osjetivši kako ga neznačeva ruka hvata za košulju. – Pazi, tata! Jedan me uhvatio!

Zustro se okrene i ugrize Perryja za ruku, ali mu ne naudi jer ga je zaštitila rukavica. No Perry nije lako oslobodio ruku. Dječak ga je uhvatio kao jazavac i nije puštao.

– Polako, sinko! Smiri se! – reče oštro. – Neću ti ništa!

Uto jedan glas odozgo dovikne:

– Makni se, Spank! Ti, na konju! Pusti dječaka ili ću te ubiti!

Perry digne glavu i ugleda na sredini obronka zdepasta, gotovo debela čovjeka. Muškarac je uperio pušku u njega, ali se očito bojao opaliti dokle je god postojala opasnost da pogodi dječaka.

– Ne pucajte! – dovikne Perry. – Ne želim zlo dječaku!

– Da, ne pripadate njima, do vraga! – uzvikne čovjek. Spusti pušku, a onda je ponovno podigne. – Možda ste novi član Velascove bande!

Držeći dječaka za ovratnik, premda se momčić na sve moguće načine pokušavao osloboditi, Perry je hladnokrvno promatrao debeljka.

– Nisam nikad čuo za Velasca – odvratila – i ne pripadam nikakvoj bandi.

– Da, čini mi se da niste njegov čovjek. – Puščana se cijev malo pomakne, ali se sasvim ne spusti. – Dobro, tko ste i odakle ste došli?

– To sada nije važno. Prestanete li ciljati u moj trbuh, pustit ću dječaka, onda možemo razborito razgovarati.

– Odakle znam da niste njihov čovjek i da me ne želite prevariti?

– To je dobro pitanje. – Perry se zamisli, a onda upita dječaka: – Sinko, jesi li vidio da sam te, kad si se počeo verati uz strminu, uhvatio na nišan?

– Jesam. – Dječak se prestane otiimati i pogleda jahača. – Pomislio sam da mi nema spasa.

– Eto, to je odgovor – obrati se Perry zdepastom. – Da sam htio bilo kome nauditi, pogodio bih dječaka dok sam ga imao kao na pladnju. Je li vam to dovoljno? Razmislite!

Debeljko počne polako spuštati puščanu cijev, sve dok nije bila uperena u tlo.

– Da, odgovor je uvjerljiv – promrm-
lja.

– A sada mi objasnite kakva je ovo
gužva? Što se zbiva?

– Napala me Velascova družba. U
posljednje se vrijeme vrzmaju ovuda i
stvaraju ljudima nevolje. Sada sam,
očito, ja na redu. Pripadali su nekoć
L'Archivequeovoj bandi. Ne prezaju ni
od čega ako se mogu dočepati plijena.

– I vi imate nešto što ih zanima?

– Samo ovce, ali one ih privlače.
Lako bi pronašli nekoga tko bi ih kupio
ne pitajući za porijeklo. Riješili bi ih se
za tili čas.

– Nigdje nisam vidio ovce.

– Ima ih deset tisuća u slijepom
klancu istočnije odavde. Spank i ja smo
ih baš htjeli potjerati na svjež pašnjak
kad su nas napali.

– Spank?

– To sam ja – reče dječak. – Pravo
mi je ime Spencer, ali me gotovo svi
zovu Spank.

– A ja sam Chet Hargis – predstavi
se debeljkio. – Kuća nam je kraj rječice,
oko deset kilometara odavde.

– Moje je ime Perry Yates – odvrat
revolveraš. – Jeste li, pomislivši da pri-
padam bandi, pucali na mene dok sam
jahao ovamo?

– Nisam. Uradio bih to da sam vas
opazio, no doznao sam za vas tek kad je
dječak viknuo. Vjerojatno su pucali Ve-
lascovi ljudi.

– Zašto ste uvjereni da je riječ baš o
toj bandi?

Prepoznao sam Velasca. Osim toga
njegova je banda još jedina odmetnička
družina u ovom kraju.

– Odgovor je uvjerljiv – suglasi se
Perry. Zatim doda zamišljeno: – Rekao
bih da vi niste razbojnik i da me ne va-
rate. Nisam još susreo razbojnika koji
bi bio u društvu dječaka. Dobro pomoći
ću vam, jer mi se ne sviđa kad netko
puca na mene. Popnimo se na vrh i po-
gledajmo okoliš. – Skoči sa sedla i
ogleda se. – Gdje su vaši konji?

– Iza one izbočine – odgovori dje-
čak. – Privezao sam ih, pa neće pobjeći.
Da i vašega odvedem tamo?

– Radije ga ostavi ovdje. – Perry
omota uzde oko jednog šiljka na stijeni.

– No, ostani uz njega dok se tvoj otac i
ja budemo penjali uz strminu.

– Zar ne bih mogao poći s vama? –
zamoli dječak. – Časna riječ, konjima
se neće ništa dogoditi.

– Radije ostani ovdje. Drago bi nam
bilo da si uz nas, sinko, ali onaj tko je
pucao na mene nije daleko. Potreban
nam je pouzdan stražar, koji će dobro
otvoriti oči i upozoriti nas ako ugleda
nekoga kako se pokušava prišunjati.

– O! – Dječaku su se raširile oči i
spremno je kimnuo. – Dabome, razumi-
jem. Pažljivo ću stražariti, ne brinite.

– Da vidimo kako se izgleda odozgo
– reče Perry Hargisu.

Kad su se našli na malom zaravanku
na vrhu brdašca, Perry otpuže do ruba.
Hargis ga je pratio u stopu. Legli su
potrbuske i zagledali se niz blagu pa-
dinu.

– Vjerojatno su u šumarku. – Hargis
pokaže prema brijestovima, udaljenima
nekoliko stotina metara. – Tamo su se
sklonili kad smo se Spank i ja pojavili
iza brdašca i kad sam im uzvratio va-
trom.

– Provjerimo jesu li još ondje. –
Perry ispali hitac u sredinu šumarka.
Odgovore dvije puške, a među drvećem
zaleluja dim baruta. Meci se zabiju u
meki pješčnjak ispod ruba zaravanka.

– Da, ondje su. Dvojica.

– Trebalo bi da budu trojica. Dok
sam jahao ovamo, netko je pucao na
mene. Jedan od njih šunja se kroz travu
prema stražnjoj padini brežuljka.

– Ne vidim nikoga.

– Kad bi htio da ga vidite, ostao bi na
konju. Puže kroz travu i nada se da ga
nitko neće opaziti. Moramo ga prisiliti
da se pokaže.

Perryja je zasljepljivalo sunčano
svjetlo što se odbijalo od litica, pa zaštititi
oči dlanom. Između šake i oboda šešira
promatrao je travu što se povijala na
vjetru i nastojao otkriti mjesto gdje se
drugačije savija. Napokon nađe to mje-
sto i zadovoljno zagunda.

– Eno ga! – Pokaže rukom. – Vidite
da se ondje trava drugačije leluja? Mo-
gao bih se kladiti da to lelujanje izaziva
razbojnik kojeg tražimo, ma kako se
oprezno i polako kretao.

– Ne vidim... O da, sada sam ga ugledao.

Perry se okrene na bok.

– Slušajte, ovo je vaša borba, Hargise. Pronašao sam vam ga, pa se sada prihvatite posla.

– Da ga ustrijelim?

– Ako ne želite da nam se zaviče iza leđa i da se nadamo uklješteni između njega i njegovih ortaka među drvećem.

– Nisam... nisam tako dobar strijelac. Vjerojatno bih ga promašio.

Perry je zamišljeno promatrao rančero-rovo lice. Gotovo je razoružavalo iskrenošću. Bilo je glatko obrijano, okruglo i mal'ne čedno. U tom se času na njemu zrcalila i zabrinutost, uznemirenost. Hargisovo oklijevanje nije nimalo iznenadilo Perryja. Odavno je spoznao da se većina ljudi spremno brani kad je napadnuta, ali se koleba kad valja nasiljem spriječiti još veće nasilje koje im prijeti.

– Očekujete da to ja učinim?

– Kad nije dobio odgovor, kiselo se osmjehne.

Podigavši se na lakat, ponovno je pogledom pretraživao lelujavu travu dok nije našao ono sumnjivo mjesto. Polako prisloni kunkad uz rame, pažljivo nanišani i opali. Tada pomakne cijev centimetar-dva i ispali još jedan hitac.

Iz lelujavog mora trave izrone glava i ramena. Odmetnik podigne pušku i opali prema brežuljku. Metak prozujui Perryju i Hargisu iznad glave.

Perry hitro uzvratu hicem i razbojnik padne, a puška mu u kratkom luku odleti preko glave.

Iz šumarka odjeknu novi hici i tanad obaspe rub zaravanka.

– Sada će borba biti ravnopravna – Perryjev glas nadglasa udaranje tanadi o meku stijenu. – Sada smo dvojica protiv dvojice. Pokazat ćemo im da se ne šalimo.

– Kako?

Perry odmjeri pogledom Hargisa.

– Najpametnije – da ih posjetimo u šumarku i pogodimo olovom ondje gdje će im najmanje goditi. Eto, baš to namjeravam. Ovdje su nam svima sputane ruke – nastavi kad Hargis nije odgovorio. – Možemo pucati jedni na druge, ali od toga nikakve koristi. Oni nam ne mogu ništa, ali ni mi njima dokle god smo na svojim položajima.

– Zar ne bi bilo opasno navaliti na njih?

– Bilo bi, i bit će. No gotovo sve je u životu opasno. Nagazi li vam konj na brlog prerijskog psa i zbaci vas, možda ćete slomiti vrat. Stanete li na kamen, možda nagazite na čegrtušu. Sve je moguće.

– Čini mi se da bi bilo bolje ako ih ovdje pričekamo. Sada znaju da više nemaju prednost, pa će se obeshrabriti i odjahati čim se smrači.

– Zabrinuti ste zbog dječaka? – Perry se trudio da mu glas bude ravnodušan i lice bezizražajno. Nije htio uvrijediti Hargisa.

– Prilično. Spank je pametan dječak, uradit će što mu kažem i snaći će se u svakoj prilici no ne bih ga htio izvrnuti nepotrebnoj opasnosti. Perry je promatrao predio između zaravanka i šumarka. Nije bilo nikakva drugog zaklona osim guste, visoke trave.

– Vaš sin zna rukovati puškom? – zapita.

– Otprilike kao i ja. – U Hargisov se glas uvuče zabrinutost. – Ne razmišljate, valjda, o tom da ih napadnemo sva trojica?

– Ne, napast ću ih sâm.

– To ne mogu dopustiti! Kao što ste maločas rekli, ovo je moja borba.

– Recimo da sam je sada i ja prihvatio – mirno odvrati Perry. – Kad se latimo bilo kakva posla, nastojimo ga dovršiti. Smatram to svojom obavezom.

– Ako napustimo zaravanak, naći ćemo se u onakvom položaju u kakvom je bio odmetnik kojega ste pogodili – promrmlja rančer mršteći se. – Bit ćemo izloženi mecima protivnika.

– Ne, neće biti tako. Ja sam gledao odozgo, a oni među drvećem ne mogu vidjeti čovjeka u travi nimalo bolje nego što sam ga ja vidio dok sam jahao ovamo.

– Ako ste čvrsto odlučili da ih treba napasti moram na to pristati. Ne mogu birati. – Očito, Hargis nije bio zadovoljan tom odlukom.

– Nećete poći sa mnom – reče Perry. – Slušajte me dobro. Sposobniji sam da se dovućem do tog šumarka nego vi. Recimo da sam navikao na takve zadatke. Lakše će mi biti ako bu-

dem sâm nego s vama. Uostalom, bit će drugog posla za vas i dječaka.

– Kakva posla?

– Pucat ćete u šumarak dok se budem šunjaao kroz travu. Nije potrebno da točno gadate. Samo pucajte povremeno među drveće, kako biste pokazali da su ovdje dvije puške i da se ništa nije izmijenilo. Nastojte prikovati njihovu pažnju uz zaravanak, tako da im neće ni pasti na um da gledaju travu.

– Razumijem. Bitno je, da odvratimo pažnju od vašeg napada.

– Točno. Poslat ću ovamo dječaka i reći mu da ponese pušku.

– Nema je. Jedino oružje koje smo ponijeli jest ova puška. Ni mecima nisam opskrbljen. Imam samo one koji su mi preostali u magazinu.

– Ostavit ću vam svoju pušku. Ionako mi je za taj zadatak dovoljan revolver. Dat ću dječaku pregršt metaka da ih donese ovamo. Imam ih dovoljno u bisagama. Dok se budem spuštao i pripremao za polazak, povremeno pucajte.

Stavi pušku na tlo kraj Hargisa, pa otpuže natraške nekoliko metara. Zatim krene četveronoške niz strminu prema dječaku koji je strpljivo čekao.

– Gdje je tata? – odmah upita. – Nije mu se ništa dogodilo?

– Nije, ne brini!

Perry prvi put pažljivo pogleda dječaka. Moglo mu je biti oko četrnaest godina. Oči su mu bile upadljivo plave na preplanulom licu. Koža mu je postala bakrenasta kao u Indijanaca. Iako mu lice nije još poprimilo zrele crte, određenu je zrelost nagovještavala čvrsta, četvrtasta brada. Perry ga je pogledavao sa strane dok je u bisagama tražio metke. Kad ih je našao, zagrabi rukama pa pruži dječaku.

– Evo! Strpaj metke u džep i popni se na brežuljak. Otac će ti objasniti što ćeš raditi.

– Kamo ćete vi?

– Prošetati ću. – Iznad njih, na vrhu brdašca, prasne hitac. Odgovore odmah oba odmetnika. – Ako se to može nazvati šetnjom – doda Perry. – A sada, prestani ispitivati i penji se.

IV

Kad je dječak prešao pola strmine, Perry hitro krene preko gole zemlje između stjenovitog podnožja brdašca i trave, pazeći da ga početak strmine uvijek skriva od pogleda razbojnika u šumarku.

Stigavši do visoke trave, legne potrbuške i otpuže u nju. Napredovao je oprezno i sporo, ali iznenađujuće lako. Busenje je međusobno bilo udaljeno dvadesetak do tridesetak centimetara, a između je bila gola zemlja na kojoj je rasla vrlo tanka trava. Jahač bi tu ostavio jasan trag, vidljiv nekoliko sati sve dok se zgnječene vlati ne bi ponovno uspravile, ali Perry se prilično lako provlačio između busenja i vrlo malo je njihao visoke vlati. Najteže mu je bilo to što se nije mogao orijentirati. Čuo je hlice sa zaravanka i iz šumarka, ali njihov mu zvuk nije mnogo pomagao i nije mogao odgonetnuti gdje je što.

Namjeravao je u širokom luku zaobići šumarak i upasti među drveće razbojnicima iza leđa. Međutim, krivudajući između busenja i nastojeći da ne zaniše vlati, izgubio je pojam o smjeru. Odjednom se osjetio kao u magli. Više nije znao na koju stranu ide, nije znao koliko je vremena prošlo, ni gdje mu je cilj. Možda, je prešao pola puta do šumarka, možda je već na njegovu rubu, a možda i kruži oko podnožja brežuljka.

Samo na jedan način mogu saznati gdje sam i na koju stranu valja krenuti, pomisli. Doduše, postat će pogodna meta, ali drugo mu ne preostaje.

Pričeka da borci na brežuljku i u šumarku izmijene opet nekoliko hitaca, a onda se polako i oprezno podigne na ruke i izviri iznad trave. Dovoljan mu je bio samo jedan pogled, samo nekoliko sekundi, da se snade. Odmetnici među drvećem nisu ga opazili.

Legne i zagleda se u sjene što ih je sunce bacalo između visokih vlati trave. Dobro ih je upamtio, pa je mogao produžiti.

Nije znao koliko mu je vremena trebalo da se povuče kroz travu. Nije pokušao brojiti hlice, što su se čuli u otprilike pravilnim razmacima, niti pokušao ocijeniti koliko traje svako zatišje. Na-

ravno, bio je vrlo zadovoljan što čuje pucnjavu. Hici su značili da se okolnosti nisu promijenile i da Hargisovi neprekidno privlače pažnju skrivenih razbojnika.

Uši su mu otkrile kad je stigao do šumarka i upozorila da ga mora zaobići. Voden pucnjavom odmetnika, puzao je kroz travu dok nije bio uvjeren da je iza protivnikâ, da je baš na onom mjestu odakle ih je namjeravao iznenaditi.

Držeći revolver u ruci, čučne, kao trkač spreman za polazak. Kad su opet odjeknuli hici sa zaravanka, bio je potpuno spreman za akciju. Međutim, u djeliću sekunde kad se uspravio i potrčao prema šumarku, začu topot. Netko je natjerao konja u galop!

Pokuša stati, no bio je već u zaletu. Noge su mu već grabile prema sivosmedim stablima, udaljenim samo nekoliko metara. Nije mogao skrenuti i izbjeći jahača, koji je izjurio iz šumarka ravno prema njemu.

Vidio je čovjeka na konju samo letimično, samo za kratak tren, jer se htio izmaknuti i opaliti, a jahač se priljubio konju uz vrat. Brzopleto je opalio s boka, ali konj ga je udario baš u času kad je povlačio okidač. Od udarca se srušio i otkotrljao, a revolver mu izleti iz ruke.

Nije bio ošamućen ni teško ozlijeđen. Nije ga iznevjerio nagon samoodržanja. Nije skočio na noge i postao jasna meta, nego je ostao na tlu i otkotrljao se ispod potkovanih konjskih kopita na onu stranu na koju je u trenutku sudara odletio kolt.

Grozničavo tražeći revolver na zemlji, čuo je jahača koji ga je srušio kako više:

— Cruz! Pito! Na konje! Ovdje je još jedan!

Perryju se činilo kako su mu potrebni sati da pronađe revolver. Još je čučao, napola skriven, kad se začuo nov topot kopita i kad su iz šumarka izjurila još dva jahača, jedan za drugim.

Dizujući se, pogodi prvoga. Crnomanjasti se jahač sruši sa sedla kao pokošen.

Drugi jahač pokuša izvući revolver, no bio je prespor.

Kolt u Perryjevoj šaci pošalje olovo ravno u metu. Kad ga je pogodio metak jahač se trgne no još se nekoliko trenutaka održi u sedlu. Jahač se mlohavo sruši, a konj odjuri za ostalim konjima. Na jednom od njih bio je još jahač.

Perry se hitro okrene i pokuša pogoditi preživjelog razbojnika, no jahač koji je prvi izjurio iz šumarka bio je već predaleko da bi ga metak iz kolta mogao stići. Perry je gledao kako se udaljuje, a onda izvadi metke iz redenika i počne puniti revolver.

Grobnu tišinu poslije pucnjave prekinu ševa. Oglasila se negdje u travi blizu Perryja. Nehotice se trgnuo i podigao revolver, a onda se smeteno osmjehne i spusti ga u korice.

Hargis je nešto doviknuo, ali je udaljenost bila prevelika da bi se riječi mogle razabrati.

Perry prode kroz šumarak i, izišavši na otvoreno mahne rukama, dajući znak rančeru i dječaku da mu se pridruže.

Odgovorili su mu mahanjem. Vidio ih je kako se povlače preko zaravanka i nestaju na onoj strani gdje su bili privezani konji.

Čekajući ih, Perry se vrati u šumarak. Opazio je da su meci na nekoliko stabala otkinuli komade sivosmede kore. Tu i tamo ljeskale su se na tlu mjedene prazne čahure.

Prijede pogledom po blagom obronku, tražeći konje i pobjeglog jahača, no već su nestali s vidika.

Nije se obazirao na mrtvace. U životu se nagledao mrtvaca.

Začuvši topot što se približavao, krene u susret Hargisovima. Dječak je razrogačio oči i drhtao od uzbuđenja.

— To je bila prava pucnjava, gospodine Yatese! — uzvikne. — Niste gubili vrijeme s njima!

— Vrstan ste strijelac — suglasi se dječakov otac. — Nisam još vidio ni čuo za tako brza i točna strijelca. Uistinu izvanredno rukujete oružjem, Yatese. Ostao sam zapanjen.

Perry nasluti skriveno pitanje u rančerovim riječima, pitanje koje zbog pristojnosti nije izgovorio. Nasluti i određenu suzdržljivost u Hargisovu glasu. Ne odgovori ništa.

– Sve smo vidjeli – nastavi Hargis kad je shvatio da mu Perry neće ništa ispričati o sebi. – Zabrinuo sam se vidjevši kako vas je prvi srušio, ali sam se bojao opaliti na njega. Nisam vas vidio, pa se nisam usudio opaliti nasumce, jer bih mogao pogoditi vas umjesto razbojnika.

– Sve se dobro završilo. Trebalo je da budem brži i srušim prvog jahača, no potpuno me iznenadio. Nisam očekivao da će netko s te strane izjuriti iz šumarka. Namršti se i zapita: – Kako se našao među drvećem? Očito, prevarili ste se kad ste nabrojali samo trojicu.

– Nisam. Čvrsto sam uvjeren da nisu bila četvorica.

– Iz šumarka su istrčala samo tri konja – podsjeti Spencer Perryja.

– Onda zacijelo nisam ustrijelio onog na kojeg sam pucao sa zaravanka. A čvrsto sam vjerovao da je gotov. Najbolje da provjerim. Maska mi je pomisao da se jedan od njih možda pritajio u visokoj travi i podmuklo čeka da nas izrešeta.

Perry gipko skoči u sedlo i blago ošine konja uzdama.

Spencer htjede potjerati svog konja za njim, ali ga otac zaustavi.

– Ne! – reče strogo. – Ti ćeš ostati ovdje, Spank.

– Zašto? Zašto ne smijem poći?

– Zato što... zato što ti to zabranjujem – odvrati Hargis.

– Ako se bojite da će dječak vidjeti nešto ružno, Hargise, onda ste nešto zaboravili – umiješa se Perry, naslutivši zašto je rančer zaustavio sina. – Ako ostane, bit će u društvu s dva leša.

Rančer htjede odgovoriti, a onda proguta slinu i čvrsto stisne usnice.

– Dobro – progovori protiv volje – možeš poći s nama, Spank, ali nam ne smetaj.

Za samo nekoliko minuta stigli su do mjesta gdje je pao razbojnik na kojeg je Perry pucao sa zaravanka. Trava je bila prignječena i poprskana krvlju, ali nigdje se nije vidjelo tijelo. Brzo su pretražili okolicu i otkrili krvav trag što je vodio prema šumarku.

– Lako se može odgonetnuti što se dogodilo – promrmlja Perry. – Nisam gađao onako dobro kao što sam mislio.

Samo sam ga ranio, i to ne baš teško, pa se uspio vratiti k ortacima kad smo imali drugog posla i nismo mu obratili pažnju. Treba da popravim nišan na puški. Čini mi se da je počela pucati malo previsoko i malčice udesno.

Spencer je sjahao i tumačio po izgaženoj travi. Iznenada zastane i uzbuđeno uzvikne:

– Hej, pogledajte! Ovdje mu je puška!

Perry klizne sa sedla i pride dječaku. Podigne pušku sa zemlje i pregleda je iskusnim očima, a onda izbaci metke iz magazina. Pritisnuvši pušku uz rame, pogleda preko nišana i iskuša okidač.

– Čini mi se da je puška vrlo dobra. Okidač je donekle spor, ali to ne može popraviti.

– Smijem li je pogledati? – upita Spencer.

Baš kad je Perry predao pušku dječaku, pride im Hargis.

– Pazi, Spank – opomene sina. – Možda je napunjena.

– Nije. Izbacio sam metke – reče Perry i pogleda Spencera, koji je prinio pušku ramenu i nišanio na nekog zamisljenog razbojnika na obronku. Iznenada prozbori: – Mislim da bi trebalo da ta puška pripadne tebi, sinko. Ti si je našao, pa imaš najveće pravo na nju.

– Nebesa! – zapanjeno usklikne dječak. – Ozbiljno to govorite, gospodine Yatese?

– Pa, ne znam... – započne Hargis.

– Zar mislite da bi ti razbojnici ostavili vaše oružje nekome drugom da su vas pobili? – prekine ga odlučno Perry.

– Ne, ne mislim.

– Onda nemate nikakvih razloga da okolišate. Dječak je našao pušku i ima pravo na nju.

– Smijem li je zadržati, tata? – upita zabrinuto Spencer.

– Vidjet ćemo. Za sada je zadrži. – Hargis se obrati Perryju: – Trebalo bi da se vratimo u šumarak ako namjera-vamo pokopati onu dvojicu koju ste ustrijelili.

Revolveraš ga ravnodušno pogleda.

– Doista se želite gnjaviti takvim poslom? – Što se mene tiče, mogu ležati ondje dok ne istrunu. Briga me za njih!

Govoreći to, uzjaše. Uhvati uzde lijevim u rukavici, a desnom dodirne obod šešira na pozdrav.

– Drago mi je što smo se upoznali – reče. – Možda ćemo se jednog dana ponovno susresti. – Ušuti, zatim doda: – Još nešto, Hargise. Dopustite dječaku da zadrži pušku. Sudeći prema onom što sam danas vidio, bit će mu kad-tad potrebna.

Okrene šarca i potjera ga. Hargisovi zinuviši od čuđenja, zurili su za njim.

V

– Pričekajte, Yatese!

Na Hargisov povik, Perry zaustavi konja i okrene ga, ali se ne vrati do rančera i njegova sina.

– Ne možete tek tako odjahati! – nastavi Chet Hargis.

– Zašto ne bih mogao? Borba je završena i nemam tu više što tražiti.

– Ali nisam imao ni priliku da vam zahvalim!

– Nije ni potrebno. Drago mi je što sam vam mogao pomoći. No moja uslužnost nije takva da bih i pokopao onu dvojicu razbojnika.

– Oh, nisam ni mislio na to. Jednostavno, htio bih vam se nekako odužiti zato što ste pomogli Spanku i meni da se izvučemo iz škripca.

– Ne tražim nikakvu nagradu. Da sam želio, rekao bih vam to prije nego što sam se umiješao u borbu.

– Slušajte, Yatese! U svako doba možete računati na moje usluge i pomoć. Ako se namjeravate naseliti u okolici...

– Sada ne namjeravam baš ništa, osim da se vratim u svoj logor i priprelim večeru. Verući se ovuda, propustio sam objed.

– I mi – umiješa se Spencer. – I ja sam ogladnio, tata.

– Ostanite barem i jedite s nama – navaljivao je Hargis.

– Ne bih htio da vam zbog mene ponestane hrane. U logoru nekoliko kilometara odavde ostavio sam velik dio antilope. Odrezat ću komad mesa i ispeći ga.

– Ma, imamo mnogo više nego što možemo pojesti – reče rančer. – Fern, moja žena, uvijek nam natrpa u bisage

toliko hrane da imamo bogata tri-četiri obroka.

– Pripremi nam toliko hrane za slučaj da moramo prenoćiti vani ili ako nam se dogodi nešto nepredviđeno – objasni Spencer. – Imamo pečeno pile i svježi dvopek s marmeladom. Vidio sam mamu kad nam je spremala objed. Svi kažu da odlično kuha.

Perry se pokoleba. Već odavno nije jeo domaći dvopek. Najednom, nije mogao odoljeti. Osmjehne se Spenceru, koji ga je nestrpljivo gledao i čekao.

– Imate pravi dvopek?! Od bijela brašna i pečen u pećnici?

– Zar postoji i drugačiji dvopek? – Dječak zbunjeno podigne obrve.

– Salim se – reče mu Perry. – Znaš, žvakao sam tako dugo tortilje da sam već zaboravio ukus pravog dvopeka.

– Onda jedite s nama – ponovi Hargis. – Ima ga dovoljno za svu trojicu.

– Ako vas doista neću zakinuti...

– Nećete. Osim toga, kao što već rekoh, ako se namjeravate naseliti u ovom kraju, mogao bih vam pomoći, nekako vam se odužiti za ovo što ste danas učinili.

– Ništa mi ne dugujete, niti ja dugujem vama. Jesmo li se razumjeli?

– Ja vam dugujem ispriku – javi se Spencer. – Zato što sam vas ugrizao i borio se s vama.

– Prvi put si me vidio, sinko, pa nisi mogao znati kakav sam. Tko se ne bori kad ga netko zgrabi, ne vrijedi mnogo.

– Dugujem vam i zahvalnost zbog puške – reče ozbiljno Spencer.

– Ni govora, sinko. Nisam ti je ja darovao. Sam si je našao. Uostalom, tvoj otac još nije rekao hoće li dopustiti da je zadržiš.

– Ipak, dopustit ćeš mi to, zar ne, tata? – upita Spencer.

Hargis se kolebao, no ostao je u manjini. Stisne usnice, a onda se bljedo osmjehne.

– Ah, vjerojatno ćeš je zadržati – promrmlja. – Previše ti se sviđa.

– Hvala, tata! – Okrenuvši se prema Perryju, dječak doda: – Vidite, sada vam dugujem zahvalnost zbog puške.

– Ne duguješ mi ništa, velim ti. Samo nauči pravilno rukovati njome i brini se o njoj.

– Kad biste me vi naučili kako se rukuje! Vi ste najbolji strijelac kojega sam ikada vidio. Kladim se da ste najvještiji u cijelom Teksasu. Nije li tako?

– Reci ću ti nešto, Spenceru. Kad se netko počne hvaliti tim kako rukuje oružjem, izlaže se velikoj opasnosti. Uskoro će naći netko tko će htjeti provjeriti koliko u svemu tome ima istine. – Dječak se namršti, zbunjen tim riječima, a Perry doda: – Otac će te naučiti kako se rukuje tom puškom. Ja ti ne bih mogao pokazati ništa više nego on.

Vraćali su se prema šumarku.

– Spank – reče Hargis – pronadi prikladno mjesto gdje bismo mogli jesti i izvadi hranu. Yates i ja moramo obaviti jedan posao.

Perry ga je, bezizražajna lica, slijedio između drveća prema leševima razbojnika.

– Morat ću o ovome obavijestiti predstavnika zakona kad odem u grad – progovori rančer. Pokaže na jednog mrtvaca. – Ovo je Velasco. Ne znam tko je drugi, no budući da je bio s Velascom, zao je.

– Više nije. Dakle, ako ste obavili što ste htjeli, prihvatimo se jela.

– Drago bi mi bilo da se predomislite i pomognete mi da ih pokopam, Yatese. Ne bih htio takav posao povjeriti dječaku.

– Mrtvi su, a mrtvima je svejedno jesu li pokopani ili ne.

– Rekao bih, nije čovječno da ih ovako ostavimo.

– Možda ja nisam čovječan. Slušajte, da su mi bili prijatelji, svakako bih ih zakopao, ali ovako me nije briga. – Perry zašuti, zatim upita: – Imate li lopatu kojom bismo iskopali grobove?

– Nemam. Nisam slutio da će mi biti potrebna. No mogli bismo bar načupati travu i pokriti ih.

– Nisu zaslužili da trošimo vrijeme na njih – progunda nezadovoljno Perry – ali ću vam pomoći ako mislite da će vam poslije toga večera bolje prijati.

Prije nego su počeli prekrivati razbojнике travom, Perry im izvuče iz korica revolvere i pregleda bubnjeve. Hargis ga je promatrao, pokazujući izrazom lica da ne odobrava taj postupak.

– Možete uzeti i ovo – reče Perry i

pruži mu revolvere okrenute drškom. – Vidim da ne nosite revolver. Ako u blizini ima još takvih protuha kao što su bili ovi trebalo bi da naviknete na to da uvijek imate nadohvat ruci revolver.

– Ne mogu uzeti to oružje, Yatese. Popustio sam kad je bila riječ o pušci, i to zbog Špañka, no ovo je nešto drugo.

– Zašto? Oružje im više nije potrebno. Bila bi šteta da ostavimo dva dobra revolvera i prepustimo ih rdi.

– To mi nalikuje na pljačkanje na bojnopolju. Nije pošteno!

– Ne bih se složio. Ratovi se vode prema određenim pravilima, zna se što vojnik smije a što ne smije, ali razbojnici nemaju pravila niti ih poštuju. Postupaju onako kako im najbolje odgovara, a tko ne odobrava njihove postupke, mora biti čvrst i nametnuti im svoju volju. A baš to sam – zlovoljno zaključio Perry – učinio s ovom dvojicom.

– Nisam do sada tako o tome razmišljao.

– Možda je vrijeme da počnete. Imajte na umu da su ti ljudi zadali velikih nevolja vama, vašem sinu i meni i da su nam namijenili još goru sudbinu od one što je njih snašla. Zbog njih ste izgubili gotovo cijeli dan i potjerat ćete svoje ovce na drugi pašnjak kasnije nego što ste namjeravali. Prema tome, imate pravo na odštetu zbog izgubljenog dana, a svejedno je, rekao bih, hoćete li odštetu dobiti u novcu ili u oružju.

– Prema takvu načinu zaključivanja, i vi treba da dobijete odštetu. Zadržite revolvere.

– Ne, neću nikakvu nagradu ni odštetu. Umiješao sam se u nešto što se mene ne tiče, pa nemam ni pravo na odštetu. No vi i dječak imate.

– Ipak, ne mogu uzeti revolvere – promrmlja uporno Hargis. Potom doda zamišljeno: – No mogao bih ih odnijeti u Tascosu i predati šerifu kad ga budem obavijestio o ovom događaju. Ako mi Henry Brown potvrdi da ih mogu zadržati, poslušat ću ga.

– Ako mislite da morate tako postupiti... No, savjetujem vam da zadržite revolvere. Kad biste ih htjeli kupiti, za

svakog biste platili deset ili dvanaest dolara. To nije malo.

– Ne zanima me novac – odvrati Hargis donekle ukočeno. Uzme revolvere i zatakne ih za pojas hlaća. – Predat ću ih šerifu, kao što rekoh. A sada pogledajmo je li Spank pripremio objed kao što smo se dogovorili.

Polu sata nakon toga, kad su pojeli posljednji komadić piletine i posljednji zalogaj dvopeka, Perry otrese brašno sa crne rukavice i prvi progovori.

– Ovako dobro nisam odavno jeo – reče. Imaš pravo Spenceru. Tvoja mama izvrsno kuha. Uvjerila me u to.

– Ako vam je jelo prijalo, onda biste morali jednom navratiti k nama i u nas večerati – živahno odvrati dječak.

– Hvala! Zapamtiti ću da sam pozvan i svakako ću doći jednog dana.

– Nemojte odugovlačiti! Čemu čekanje? – zapita Hargis. – Dodite kad god zaželite. Obradovat ćete nas. Dabome, ako ostajete u ovom kraju.

– Pa, zadržat ću se neko vrijeme. Prije nego što krenem, moram se opskrbiti zalihama. U Taccosi, gradu koji ste spomenuli, vjerojatno postoji trgovina?

– Dvije, i to prilično dobro opremljene. U Howarda ili Rineharta možete naći sve što vam je potrebno.

– U Tascosi je najbliža trgovina, zar ne? Vjerojatno je taj grad okružno sjedište, jer ste spomenuli da ćete ondje obavijestiti o Velascu.

– Pa, ovdje još nema okruga. U Mobeetiju, na sjeveroistoku, postoje sud i šerif, ali službeno je okružno sjedište još trista kilometara odande. U Tascosi postoji samo gradski šerif, i to već godinu dana. Ja idem uvijek u Tascosu zato što mi se čini da je put bolji nego do Mobeetije, ali ta su dva grada, zapravo, podjednako udaljena.

– U ovom dijelu Teksasa nema mnogo predstavnika zakona, zar ne? – zamišljeno upita Perry.

– Nema. Tu se može dobro sakriti svatko koga zakon negdje drugdje traži. Perry naglo pogleda Hargisa, zbog prizvuka u rančерову glasu, koji je nehaljno riječi pretvorio gotovo u otvoreno pitanje.

– Za mnom ne traga zakon, pa nema razloga za zabrinutost. Sasvim mi je sve-

jedno koliko predstavnika zakona ima ovdje – odvrati. – Je li dalek put do Tascose?

– Dva dana jahanja, tri dana s praznim kolima, a četiri kad se prevozi teret. Zimi mnogo dulje.

– Hoćete li mi opisati taj put? Ne bih htio zalutati.

– Nije potrebno da vam ga opisujem. I ja moram za dan-dva u grad. Ponešto nam je nekih stvari, veli mi Fern. Osim toga, moram obavijestiti Brownu o Valescu i drugom razbojniku. Možete poći sa mnom. Bit će mi drago.

– Rado prihvaćam tu ponudu.

– Znae što? – predloži Hargis. – Premjestite se sutra ili prekosutra u blizinu naše kućice, pa ćete biti u svako doba spremni za polazak.

– To je dobar prijedlog.

– Osim toga, možete s nama večerati – umiješa se Spencer. – Možda ćete imati i dovoljno vremena da me potanko upoznate s mojom novom puškom.

Perry pogleda Hargisa, hoće li od njega dobiti nekakav mig, no rančерово je lice bilo bezizražajno.

– Svakako – odgovori dječaku. – Ti, tvoj otac i ja malo ćemo vježbati i uputiti te u pravilno rukovanje puškom.

– Onda, dogovorili smo se? – zapita Hargis. – Mislim, o putovanju u Tascosu?

– Jesmo. Kako ću pronaći vašu kuću?

– Jašite uz bilo koji potocić niz padinu dok ne stignete do rječice. Tada krenite uzvodno. Kuća je blizu obale.

– Doći ću sutra. A sada, vi morate potjerati ovce, a ja se moram vratiti u logor. Ostavio sam ondje šepavu mazgu, pa je moram napojiti. No svakako ćemo se vidjeti sutra.

Hargis kimne.

– Ne zaboravite večeru – reče Spencer. – Dodite na vrijeme.

– Dabome, dodite na večeru – pridruži se pozivu rančer. – Reći ću Fern da misli na vas dok je priprema.

– Hvala – odgovori mu Perry, zatim se okrene prema dječaku. – Kad nešto obećam, Spenceru, onda to i uradim. Uvjerit ćeš se da uvijek održim obećanje, ma kakvo bilo i ma kome ga dao.

VI

Gradenje kuće u preriji, gdje je drveća malo, uvijek je stvaralo teškoće graditeljima i bilo neka vrst izazova. Svaki je graditelj odgovarao tom izazovu na svoj način; u skladu sa svojim porijeklom. Španjolci koji su se doseljavali iz New Mexica miješali su zemlju s vodom i dodavali slamu, pa od toga radili sirovu opeku. Doseljenici iz istočnog dijela Sjedinjenih Država upotrebljavali su za gradu kamen. A oni koji su prije živjeli na granici ukopavali su se u obronke i gradili zemunice, upotrebljavajući daske, koje su teško nabavljali, samo za prozore i vrata i potpurne zemljanog krova.

Kuća Cheta Hargisa u dolini Quitaque, gdje je drveće bilo razmjerno mnogo oko izvora i duž brojnih potocića, bila je spoj zemunice i brvnare. Ukopavši se u kosu obalu iznad oznake najvišeg vodostaja rječice i iskopavši prostor dovoljno velik za dvije spavaće sobe, Hargis je izvan udubljenja sagrađio treću sobu, od topolinih debala. Na jednom zidu te treće prostorije napravio je ognjište od plosnatog kamenja s dna rječice, a njime je ogradio i jednu stranu prigradene smočnice.

Postavio je vrata na zidu okrenutom prema vrbama što su rasle duž rječice, a nasuprot ognjištu je izrezao prozor. Na potporne motke, izradene od grana topole, smjestio je zemljani krov – i kuća je bila gotova. Zbog sivkastih debala i zelene, guste trave što je rasla na krovu doimala se tako kao da je nije sagrađio čovjek, već kao da je izrasla iz zemlje.

Perry Yates je dojahao pred kuću kasno popodne, vodeći za sobom mazgu koja je još šepesala. Preko samara je bio prebačen srndač, kojega je ustrijelio sinoć i izvadio mu utrobu.

Zaustavio se desetak metara od kuće i javio, kao što su zahtijevali običaji.

– Hej! – dovikne. – Ima li koga u kući?

Na vratima se pojavi žena. Ne izide sasvim, već ostane djelomično u sjeni.

Perry nije mogao ocijeniti je li mlada ili stara, lijepa ili ružna. Vidio joj je

samo obrise. No zapazio je da ga pažljivo promatra.

Gledala ga je vrlo dugo. Gotovo je osjećao kako se njene oči zaustavljaju na svakom djeliću njegove odjeće otrcane od puta, na bradi što mu se već počela kovčcati, rukavici na lijevoj ruci, ukrasima na šeširu i opasaču i na revolveru o boku.

– Vi ste, vjerojatno, čovjek kojega Chet očekuje. Vi ste jučer pomogli njemu i Spanku? – progovori napokon. – Zovete se Yates?

Njen glas mu ne oda baš ništa. Bio je namjerno ravnodušan, ni prijateljski, ni neprijateljski. Odao mu je samo to da je sumnjičava, ali svoj sud drži za sebe.

– Da, ja sam Perry Yates. A vi ste gospoda Hargis?

– Naravno. Drago mi je što vas mogu pozdraviti, gospodine Yatese. Chet i Spank su maločas stigli i sada su u oboru. Pomoći će vam da smjestite konja i mazgu. Večerat ćemo kasnije, no dobit ćete svi šalicu vruće kave kako biste lakše čekali.

– Mislio sam da bi vam dobrodošla divljač. – Perry pokaže na srndaća. – Približio se mom logoru sinoć u sumrak.

– Hvala vam. – Glas joj je opet bio suzdržan, ravnodušan, lišen osjećaja. – Svježe je meso uvijek dobrodošlo.

– Da ga ostavim ovdje?

– Ne. Meso režemo u lugu kraj obora. Spank ili Chet će vam pokazati gdje su kuke za meso i pomoći vam. Ako namjeravate oguliti srndaća prije večere donijet ću tamo kavu.

– O, to bi bilo lijepo!

Perry potjera konja koljenima i pusti ga da ide korakom po utabanoj stazi prema oboru, koji je bio između malog štaglja i šumarka.

Chet Hargis ga opazi prvi i veselo ga pozdravi već izdaleka.

– O, to ste vi, Yatese! Bojao sam se da nećete stići na vrijeme, pa sam zamolio Fern da malo odgodi večeru. Spank i ja smo maločas stigli. Grdno smo zaostali zbog jučerašnjeg događaja.

Trljajući jednog od šest konja, Spencer podigne glavu.

– Uvedite konja i mazgu, gospodine Yatese – reče – pa ću se i za njih pobrinuti.

– Hvala. Moram najprije skinuti ovog srndača. Gdje da ga objesim?

– Pokazat ću vam – odgovori spremno dječak.

Preskoči ogradu i odvede Perryja do drveta na kojem su s jedne niske grane visjele dvije kuke. Njih dvojica podignu srndača i objese ga na te kuke.

– Da vam pomognem pri guljenju? – zapita Spencer. – Rado ću to uraditi, ali prije moram nahraniti konje.

– Spank se nastoji dočepati svih jelenjih i drugih koža koje ugleda – reče Hargis, koji je došao za njim – Prodaje ih Rinehartovoj trgovini u Tascosi, za dvadeset pet centi.

– Možeš uzeti kožu – reče Perry dječaku. – Kao što mesari kažu, koža pripada mesu.

– Hvala, gospodine. Vratit ću se da vam pomognem čim završim posao u oboru.

– Sin vam je vrlo ljubazan i pristojan – reče Perry Hargisu kad je momčić poveo konja i mazgu prema oboru.

– Da, tako i Fern i ja mislimo.

– Prema svemu sudeći, bit će dobar čovjek kad odraste.

Na rubu šumarka nešto zveckne. Perry je reagirao nagoniski, i, povukavši revolver, okrenuo se na stranu odakle je dopro zvuk.

– O!

Na rubu šumarka stajala je Fern Hargis, držeći u jednoj ruci lončić s kavom dok su joj u drugoj zveckale šalice.

Kad se Perry munjevito okrenuo i uperio revolver, spustila je ruku u kojoj je držala lončić i kava je počela curiti na zemlju.

– O, kako ste me prestrašili!

– Oprostite, gospodo Hargis. – Perry spremi revolver, osjećajući se kao budala. – To zveckanje šalice zvučalo je tako kao da netko napinje revolver. Očito, još mi se nisu oporavili živci od jučerašnjeg sukoba.

– To je sasvim razumljivo. – Chet pride ženi kako bi joj pomogao. – Nimalo vam ne zamjeram.

Fern Hargis ne reče ništa. Samo je čvrsto stisnula usnice.

– Uistinu mi je žao – ponovi Perry. – Mogao sam provjeriti što zveckaa, ali u škripcu se nema za to vremena i mora se munjevito povući revolver.

Pomislio sam da se u blizini šunjaju Velascovi prijatelji, koji se žele osvetiti.

– Nemojte se ispričavati – odvрати hladno žena. – To je u redu samo što nisam navikla da mi netko prijeti revolverom, pogotovu na mom vlastitom ranču.

Bila je malada nego što je Perry očekivao a tijelo joj bijaše bujnije. Držeći se uspravno, pride lakim koracima deblu što ga je srušio vjor i stavi na nj lončić i šalice. Kosa joj nije bila svezana, pa joj se, kad se nagnula, prosula s ramenâ, tamna i neprošarana sijedom vlasima.

– Na žalost, prolila sam veći dio kave – nastavi ona, zavrivši u lončić. – No ima je toliko da će svaki dobiti šalicu. Skuhat ću drugu za večeru. – Napuni šalicu i pruži je mužu, a druge dvije ostavi na deblu. – Ako želite šećera, gospodine Yatese, imam ga u džepu.

– Najradije pijem gorku kavu – odvрати Perry. Glas mu je zvučao tako kao da se još ispričava, a Fernino je vladanje odavalo da se ljuti.

Kad je Perry prišao kako bi popio kavu ona uhvati muža za ruku i odvede ga podalje od debla. Napunio je šalicu i napola sjeo, a napola se naslonio na deblo i pijuckao vruću, mirisnu tekućinu. Htio se još jednom ispričati, malo opširnije, ali žena je stajala kraj muža, držeći ga i dalje ispod ruke, napola okrenutih leđa.

Neugodnu tišinu prekine Spencerov povratak.

– Evo, tu sam – dovikne. – Sada možemo oguliti srndača.

Perry iskapi kavu, spusti praznu šalicu na deblo i izvadi veliki nož.

– Onda se prihvatimo posla – reče. – Srndač se neće sâm oguliti. Moramo mu pomoći. – Pogledavši prema Ferninim leđima, doda: – Hvala vam za kavu, gospodo Hargis. Žao mi je što sam vas maloga prestrašio. Iskreno se ispričavam.

Kratkim je kimanjem potvrdila da je čula, ali nije odgovorila.

Perry stisne usne i ode za Spencerom, koji se već latio posla.

Hargis je gledao za njim i rekao:

– Za taj su posao dovoljna dvojica. – Otići ću u kuću i popisati stvari koje moram kupiti.

– Idem s tobom – odvrati Fern. – Spank, kad ti i gospodin Yates završite, večera će biti na stolu.

Čim su mu se roditelji toliko udaljili da ga više nisu mogli čuti, Spencer upita:

– Na koga se ljuti mama? Na vas, tatu ili na mene?

– Nisam opazio da se ljuti.

– O, da, ljuti se. No prode je to. Kad se i ja razljutim na nju kad postupa sa mnom kao da sam dijete. – Dječak se zamisli, pa upita: – Jesu li i s vama, kad ste već gotovo odrasli, roditelji postupali kao da ste dijete?

– Na žalost, nisam to doživio, Spenceru. Bio sam otprilike tvojih godina kad sam otišao u rat. Vrativši se kući, odnosno tamo gdje je nekoć bila kuća, nisam više imao ni doma, ni roditelja.

– Uh, to je bilo gadno!

– Prebolio sam. – Perry ispruži ruku iznad Spencerove glave kako bi oderao kožu sa srndačeve strašnje noge. – Ne bih nikome preporučio takav ulazak u život.

Nakon toga su radili štuke. Iako je kretnjama pokazivao da nije novajlija u guljenju, dječak nije mogao držati korak s Perryjem. Radio je žustro i marljivo, ali Perryjeve su ruke bile brže i nepogrešivo odvajale kožu od vezivnog tkiva, služeći se vrskom noža na bokovima i nogama gdje se koža čvršće držala za meso.

Brzo su potpuno ogulili srndaća. Meso je bilo blijedoružičasto, a ne tamnocrveno, jer se na njemu zadržala bijela opna.

Završivši čučnu kraj rječice da bi oprali ruke. Koristili su se sitnim pijeskom s dna kako bi ostrugali s ruku sašusenu krv i komadiće mesa.

Perry nije skinuo rukavicu dok je gulio srndaća, a nije je skinuo ni sada. Istrga je i očisti desnom rukom.

Spencer ga je promatrao, a iz očiju mu je virilo desetak pitanja. No nije dopustio da mu prijedu preko usana.

– Vjerojatno je mama dovršila večeru – prozbori, brišući ruke o hlače –

Gladan sam kao vuk. Poslije ću raskomadati srndaća i uzeti nekoliko odrezaka za sutrašnji doručak.

U kući je bilo hladno i polumračno. U ognjištu nije gorjela vatra, ali je kraj njega stajao željezni štednjak kojega se željezna cijev za odvođenje dima protezala koso preko zida. Cijelu je prostoriiju ispunio ugodan miris nekog jela iz duboka pokrivena lonca na rubu štednjaka.

– Izvrsno miriše – reče Perry njuškajući zrak.

Fern se okrene od štednjaka i nasmiješi se.

Prikrio je iznenađenje, no ubrzo je, kad je progovorila, uvidio da joj je glas i sada ravnodušan. Doduše, u njemu nije bilo ljutitosti ali ni topline.

– Ako kuhate kao većina muškaraca – reče mu – onda pečete u previše masti, ili vam je meso tako suho da je nalik drvu. Vjerujem da će vam za promjenu prijati pirjano meso u vlastitom soku i vrući dvopek. Ne mogu vam nikako drugačije zahvaliti što ste jučer pomogli Chetu i Spanku.

– Nije naša zahvalnost jedina na koju ćete naići – progovori Hargis, koji je sjedio u stražnjem dijelu prostoriije, za stolicem koji je nekako ugurao između velikog stola i grubo izrađenih stolaca. – Kad ljudi u Tascosi doznaju da ste ih oslobodili Velasca, postat ćete najomiljeniji i najslavniji u ovom dijelu Teksasa.

– Hej – pobuni se Perry – ne bih htio da se mnogo priča o tome! Učinili biste mi uslugu ako što manje govorite o onom što se jučer dogodilo. Bolje je da se ne preuveličava.

– To se ne može spriječiti, Yatese. Čim se proširi vijest o vašem djelu, postat ćete čuveni poput Billyja Kida.

– Koji Billy?

– Pa, Billy Kid. Bill Bonney. Revolveraš koji se prije dvije godine proslavio u sukobima u okrugu Lincoln, na području New Mexica. Često navraća u Tascosu.

– Nisam čuo za njega. Iz ovoga je kraja?

– Nije. Iskreno rečeno, ne zna se odatle je, no poznat je u cijeloj zemlji. Čak su neke velike njujorske novine pisale o

njemu. Poslale su svog čovjeka ovamo samo zato da bi s njim razgovarao.

– Nipošto ne želim takvu slavu.

– Kad bih ja pucao kao vi, ne bi mi bilo žao da ljudi o tome pričaju – umiješa se Spencer. – Smijem li vas pitati...

– Spank – prekine majka njegovo pitanje. – prestani gnjaviti odrasle dječjim pitanjima! Znaš što sam ti rekla!

– Ali ja sam samo...

– Nije važno. Osim toga, prestanimo pričati o pucanju. Sjednimo svi za večeru dok se nije ohladila. – Pogledala je Perryja u oči. – Vjerojatno se želite smjestiti što udobnije, gospodine Yatese. Čet će uzeti vaš opasač i spremi ga.

Perry nesvjesno posegne za kopčom opasača. Ruke su mu bile već na njoj kad se pokolebao. Fern ga je netremice promatrala. Nije htio pokvariti primirje koje mu je ponudila, ali oprez je bio usađen preduboko u njemu. Otkopča opasač, ali ga ne preda Hargisu.

– Ako pristajete, gospodo, prebacit ću ga preko naslona stolca – reče.

– Ona zausti kao da će se usprotiviti, ali ne izusti ništa.

Perry prihvati stolac koji mu je pokazao Hargis, prebaci opasač preko naslona i namjesti korice tako da mu je držak bio pri ruci.

Sjedoše za večeru.

Dok su jeli, osjećala se napetost. Povremeno bi dugo šutjeli, a onda bi se prisilili na razgovor i govorili o nevažnim sitnicama, tek toliko da se nešto priča.

Poslije večere Fern i Spencer počnu prati posude, a Perry i Hargis izidu pred kuću. Približavao se zalazak sunca, pa su se sjene izdužile.

Perry koji je za vrijeme večere nešto odlučio, reče:

– Hargise, smijem li vas zamoliti za jednu uslugu?

– Za sve što mogu uraditi.

– Nije ništa veliko. Htio bih samo odustati od puta u Tascosu i zamoliti vas da mi vi kupite potrebne zalihe. Dat ću vam popis onoga što mi je potrebno. I novac, dabome.

– Dobro, ako tako želite. – Hargis je oklijevao, zatim reče: – Možda vas to ne bih smio pitati, ali ipak hoću. Ne želim

lite otići u grad da vas ne bi vidjeli ljudi, zar ne?

– Pa, moglo bi se reći da je to blizu istine.

– Kazali ste mi da za vama ne traga zakon...

– I to je istina. Dajem vam riječ.

– Očito je da niste predstavnik zakona na nekom tajnom zadatku. Da jeste, znali biste tko je Billy Kid.

– Hargise, reći ću vam toliko istine koliko smijem. Ne želim vas hraniti lažima. Možda me progoni netko kako bi mi se osvetio zbog jednog ranijeg sukoba. Ne znam pouzdano da me progoni, ali ne znam ni da me ne progoni.

– Ako je tako, nastojat ću pričati što manje o vama.

– Bio bih vam zahvalan. Ako u međuvremenu mogu ovdje pomoći...

– Nema mnogo posla. Spank se može sâm snaći oko ovaca, ali bit će mu drago da ima društvo. Zavolio vas je. A i Fern će biti draže da je na ranču muškarac.

– Nastojat ću da joj ne smetam.

Hargis je nekoliko časaka šutio.

– Moram vam objasniti zašto se tako ponaša – progovori. – Brat joj se kao dijete ubio dok se igrao napunjenim revolverom i zato mrzi oružje.

Uzrujala se, ali sada je sve u redu. Imajte strpljenja s njom, Yatese. Nije loša, vidjet ćete.

– Svakako. Nego, još nešto. Ne bih htio uvući vašu obitelj u svoje osobne sukobe. Ostat ću ovdje do vašega povratka, ali ću se ulogoriti kraj rječice, uzvodno od obora. Naravno, ako pristaje.

– Možete ostaniti u kući. Spank će se preseliti u Ferninu sobu...

– Ne, bolje da ne smetam i da budem tako daleko da nitko zbog mene ne strada. Moje se bitke tiču samo mene. Dovoljno sam odrastao da sâm brine o sebi, pa ću to i uraditi.

*

Aleman Ramirez je znao da se svaki trag, koji netko ostavi može slijediti. Kad je krenuo s hacijede „Gabriela“, poznato mu je bilo samo gdje je Mano Negro prešao Rio Grande. Stigavši do rijeke, počeo je tražiti trag.

Srebrnjakom od pedeset centavosa platio je sobu za nekoliko noći na rubu maloga riječnog naselja blizu mjesta gdje je Mano Negro izbjegao zasjedu što su mu je postavili Onanigini ljudi.

Počeo se raspitivati. Zapitkivao je pastire koji su lutali sa malim stadima ovaca i koza duž rijeke, strance s kojima bi zapodjenuo razgovor u jednoj krčmici i naselju i prodavače koji su uvečer na malom trgu prodavali tortilje s mljevenim mesom.

Svi su odgovori bili slični: da, zna se da postoje tri puta kojima se može krenuti u zemlju Jenkija. Glavni put vodi uz rijeku i spaja se sa cestama za San Antonio u Tuscon. Duž njega ima gradova u kojima se može prenočiti i kupiti zalihe. A ostala dva? Oba su loša. Jedan vodi na sjeveroistok, ali završava ondje gdje se okupljaju odmetnici, pa se samo oni služe njima. A drugi? A, Put Komančā! Vodi na sjever, no samo bi se budala ili očajnik mogao njime zaputiti: onuda se vrzmaju Apaši, a duž njega vrlo je malo vode.

Zaključivši da je doznao sve što se moglo od žitelja tog naselja, jer očito je bilo da su rijetko putovali, dobro je razmislio o svemu što je čuo. Odbacio je put duž rijeke, vjerujući da onaj kojega progone ne bi izabrao društvo, već bi potražio samoću i pustoš u kojoj je lakše zatrti trag. Vjerojatnije je da je Mano Negro krenuo putem kojim se služe odmetnici. Ako ga ne pronade na tom putu, preostaje mu još treći: Put Komančā.

Četiri se beskrajna dana klimao u sedlu dok mu se konj verao kamenitim strminama i prolazio kroz uske klance između planina Chisos i Davis. Uporno je jahao prema podnožju Edwardsove visoravni i odmetničkog kraju poznatom pod nazivom „Pola jutra pakla“.

Petog dana stiže do naselja koje se sastajalo od šest zdanja od sirove opeke. Dvije su bile ruševne, a u jednoj od ostale četiri nalazila se krčmica u kojoj su slučajni prolaznici mogli dobiti tekilu ili čudno piće koje je smrdjelo na petrolej a koje je krčmar zvao viskijem.

Pijuckajući tekilu za priprosto izradenom tezgom u krčmi, Aleman je proveo gotovo jedan sat razgovarajući nehajno

s vlasnikom prije nego što je spomenuo što traži.

– Je li prošao ovuda neki Jenki? – zapita, zagledavši se netremice u krčmarovo lice, posuto kapljicama znoja. – Visok Jenki sa crnom rukavicom?

– Samo s jednom? – Vlasniku je ta pomisao bila zabavna. – Zar je tako siromašan da ne može kupiti par rukavica?

Alemanov mu osorni glas brzo izbriše s lica smijesak.

– Ne šalim se, amigo! – Čovjek kojega tražim ima rukavicu samo na lijevoj ruci.

– Nemate sreće. Tjednima nisam vidio nijednog Jenkija, pogotovu ne takvog kakvog ste opisali.

– Možda je skinuo rukavicu. Tada biste vidjeli da mu na lijevoj šaci nedostaje mali prst.

Krčmar slegne ramenima.

– Nisam vidio nijednog Jenkija.

Aleman je znao kakvu moć ima zlato, pa izvadi iz džepa zlatnik od deset dolara i baci ga na tezgu.

– Hoće li vam ovo pomoći da se prisjetite?

– Kad bih se mogao bilo čega sjetiti, ovo bi mi svakako pomoglo – odvratí krčmar, ne skrivajući kako mu je žao. – No, ako želite istinu, moram vam reći da nisam vidio čovjeka o kojem se raspijete.

– Uistinu?

– Zašto bih lagao?

– Hm, zašto? Možda vam je Jenki platio da lažete.

– Govorim vam istinu, amigo. Doista nisam vidio tog Jenkija.

Aleman ostavi zlatnik. – Dobro – promrmlja. – Ako doznam da si mi lagao, umrijet ćeš. No zasad ti vjerujem.

Pred krčmom odveže konja na kojem je jahao i oba tovarna, pa uzjaše.

Okrenuvši leđa odmetničkom kraju, krene natrag napornim putem prema Rio Grande.

VII

Prvih nekoliko dana poslije Hargisova odlaska u Tacosu, Perry se zabavljao čuvajući ovce. Bilo je to novo iskustvo za njega.

Za dva-tri dana je zaključio da tu zapravo nema mnogo posla. Mogao bi to raditi gotovo svatko. Stado je paslo na livadi na koju su ga Hargisovi dotjerali neposredno poslije borbe s Velascovim razbojnicima. Pašnjak je bio malo valovit i obrastao vrlo bujnom travom, a protezao se između dvaju usporednih potocića što su tekli niz blagu padinu prema rječici Quitaque i ulijevali se u nju. Ti su potocići stvarali prirodnu granicu, pa se sav posao oko stada sastojao u tome što je svakog jutra trebalo dotjerati natrag nekoliko ovaca koje bi noću prešle jedan od potocića.

Perry i Spencer su svaki put jahali duž potoka, brojili ovce kao bi provjerili je li sve u redu i vraćali odlutale na livadu. Gledajući prljavu bijela leđa životinja što su mirno pasle, pokušavali su ustanoviti ima li među njima neka šepava ili bolesna. Obilazeći pašnjak, istodobno bi tražili tragove vukova i puma.

– Više nema ovdje onoliko vukova koliko ih je nekoć bilo – reče dječak Perryju jednog jutra poslije uobičajenog traženja. Prilike su se promijenile otkad u okolini ima mnogo rančeva.

– Prema svemu sudeći, kraj je gusto naseljen.

– Pa, rekao bih da je tako. Na sjeveru su nam vrlo bliski susjedi pukovnik Godnight, sa žigom »JA«, i Dyer, sa žigom »T«. Zatim, dalje na sjeveru su žigovi »LT«, »LS« i »LX«. Na istoku su Milliron i Shoebar, ali oni nam nisu blizu.

– Ti ćeš doživjeti dan kad će sva zemlja biti zauzeta, ali za mog života to se vjerojatno neće dogoditi. Čini mi se da ima dovoljno nezaposjednute zemlje, a uvijek će je biti više nego ljudi koji bi se htjeli ovdje naseliti.

– Ima vrlo dobre zemlje južno od nas. Zašto je ne biste vi zaposjeli? Mogli biste na njoj uzgajati ovce ili goveda, što god hoćete. Kad god želite, možemo odjahati i pogledati. Nije daleko.

– Zar bi volio da se ovdje naselimo?

– Dabome! Bili bismo susjedi.

– Možda bi se ubrzo pokazalo da nisam osobit susjed.

– Ne vjerujem. Vi ste dobar čovjek.

Spencerovo je otvoreno divljenje godilo Perryju, ali se istodobno osjećao i neugodno. Bio je zbunjen. Nikad nije

doživio da ga netko obožava kao junaka iz priče. Njegovi su dosadašnji susreti sa Spencerovim vršnjacima bili rijetki i kratkotrajni.

– Znaš vrlo malo o meni, sinko.

– Znam dovoljno. Vi najhrabriji najhrabriji čovjek kojega sam ikada vidio. I najbolji strijelac. Osim toga, vrlo ste ljubazni prema meni. Većina ljudi postupa sa mnom kao da sam dijete.

– Tko zna, možda sam ja odmetnik... poput zloglasnog Velasca.

– Ne, niste. Da jeste, bili biste se udružili s njima umjesto da nam pomognete.

– Pa sad, to si prilično razborito zaključio.

– Nisam to ja zaključio, već sam čuo tatu i mamu kako uvečer poslije borbe baš to govore. Naposljetku su rekli da ste možda revolveraš, ali ne i odmetnik.

– Što ti misliš?

– Pa, mogli biste biti... mislim, revolveraš. Nikad ne nosite rukavicu na desnoj kako biste uvijek bili spremni za povlačenje revolvera.

Perry pogleda rukavicu na lijevoj ruci i osmijehne se, ali ne odgovori na dječakov zaključak.

– Htio bi me za susjeda i da sam revolveraš?

– Svakako. Kao što je tata rekao mami, nema ničega lošeg u tome ako je netko revolveraš, dokle god ne krade ili čini slična zlodjela.

– Gotovo svuda je ubijanje protuzakonito. Zar revolveraš ne krši zakon i tako postaje odmetnikom, izvan zakona?

– Ako se bori pošteno, licem u lice, ne krši zakon niti je odmetnik. Pa, i Henry Brown je, prije nego što je postao gradski šerif u Tascosi, bio revolveraš. Družio se i s Billyjem Kidom, a danas mu to nitko ne predbacuje. Kad bi to ljudima smetalo, zar bi ga imenovali gradskim šerifom? Ili uzimimo kao primjer Billyja Kida. Svi su mu bili skloni dok nije prije godinu-dvije počeo krasti konje.

– I to si zapamtio iz razgovora svojih roditelja? Upamtio si njihove zaključke?

– Da, uglavnom. Ali to je istina, zar ne?

– Što je istina?

– Da postoji razlika između revolveraša i odmetnika.

Perry dobro razmisli prije nego što je odgovorio.

– Ti i ja mislimo tako, ali neki ne misle. Moram priznati, mnogi počnu kao revolveraši, a poslije se pretvore u odmetnike.

– Recite, jeste li i vi revolveraš?

Suočen s izravnim pitanje, Perry nije htio lagati, već je nastojao zamutiti odgovor koliko mu je god to dopuštalo poštenje.

– Spenceru, uvijek je bilo ljudi koji su imali više novca nego hrabrosti i koji su plaćali drugima da obave poslove za koje oni nisu bili dovoljno srčani. Možda sam s vremena na vrijeme iznajmljivao svoj revolver, jer mi je potreban novac kao i svima na svijetu, ali o tome što sam radio ne namjeravam razgovarati. Prema tome, prestani me ispitivati, jer ću ti podvaliti laži.

– Kladim se da ste štošta doživjeli i da biste mogli štošta ispričati. Nebesa!

– Spencerove se oči raširile. – Hoćete li mi pokazati kako se izvlači revolver i brzo puca?

– Dobro znaš što tvoja mama misli o revolverima.

– Ah, mama! Ona me smatra dječaćićem! Hoćete li mi pokazati?

– Znaš što, Spenceru? Pitat ću je što misli o tome, i ako pristane, dat ću ti nekoliko savjeta. Jesmo li se dogovorili?

– Ma, ona će odmah odrješito reći da mi ne smijete ništa pokazati. Imam bolji prijedlog. Pitajte tatu kad se vrati. Uvjeran sam da će on dopustiti.

– Dobro. Kad već govoriš o očevu povratku, ne zaboravi da nam je nabrojio poslove koje moramo obaviti. Nije li vrijeme da ih se svojski prihvatimo?

– Imate pravo! Ali, revolveraški je posao sto puta zanimljiviji od čuvanja ovaca!

– Možda, no za sada čuvamo ovce, a tvoj otac je rekao neka stado preselimo na drugi pašnjak. Sjećaš se?

– Da. Vrijeme bi bilo da potjeramo ovce.

– E, onda prestanimo brbljati i la-timo se posla! Vrijeme prolazi!

Perry se probudio poput životinje, u hipu, i sva su mu osjetila odmah djelovala.

Danas će se Chet Hargis vratiti iz Tascose. Već kasni jedan dan, ali Fern i Spencer su sinoć tvrdili kako nipošto neće zakasniti više od jednog dana.

Dakle, sutra ću ili prekosutra zahvaliti Chetu i Fern Hargis, razmišljao je, oprostiti se sa Spencerom i krenuti na put. Budući da ću imati novu čuturu, burence s vodom i zalihu hrane, moći ću se vratiti Putem Komanča mnogo brže nego što sam jahao ovamo. Uzet ću zlato iz skrovišta kraj jame s otrovnom vodom i krenuti na istok, ravno u pustoš. Koliko sam vidio, ondje se vrlo lijepo mogu izbrisati tragovi.

Nije očekivao da će se tako dugo ovdje zadržati, mislio je dok je brojio koliko je dana u dolini Quitaque. Izgubio je već previše vremena. Ako su Ayala ili Onaniga, ili obojica, poslali svoje ljude za njim, onda bi mu progonitelji mogli biti već za petama. Prilično je svejedno gdje će se sresti s njima: u dolini Quitaque, ili na Putu Komanča, ili u pustoši bez ikakvih putova. Obračunat će se s njima i izvući se iz škripca, kao i uvijek do sada.

Možda mu pomogne baš to što se zadržao, jer nitko neće pomisliti da je na ranču, među ovcama. A oдавде će mnogo bolje prikriti tragove. Zahvaljujući razgovorima sa Spencerom, stekao je prilično određenu predodžbu o cijelom kraju i doznao gdje su gradovi i rančevi. Kad krene na istok, izbjegavat će sva ta mjesta i progoniteljima, ako postoje, nitko neće moći odati da je tuda prošao.

Negdje na putu bacit će crnu rukavicu. Dobro mu je poslužila kao simbol prikrivene prijetnje. Nekoliko se protivnika tako zbunjeno zagledalo u nju da je pri izvlačenju revolvera stekao dragocjen djelić sekunde prednosti. Rukavicu će odbaciti, ali kovčavu će braću zadržati, bar do St. Louisa.

Ustane, navuče hlače i cizme, pa zakopča opasač oko bokova. Zatim spusti u korice revolver što mu je, dok je spavao, bio pod gunjem, nadohvat ruci. Ulogorio se, kao što je rekao Hargisu, podalje od kuće, u gustom vrbiku kraj rje-

čice. Bio je to privremen logor, predviđen samo za nekoliko dana, pa se sastojao samo od platna razapetog između dviju mladih vrba, koje je štitalo ležaj.

Namjerno je izbjegavao kuću i dolazio u nju samo kad bi zajutarkovao i večerao sa Spencerom. Fern Hargis nije jela s njima. Samo bi ih služila, krećući se tiho između štednjaka i stola i govoreći kad je bilo potrebno.

Fern se ne svidam, zaključio je Perry već poslije prvog susreta. Ni bilo tako poput mene. Međutim, sa Spencerom se vrlo dobro razumio, premda je dječak previše ispitivao.

Za dokonih dana poslije prvoga ozbiljnog razgovora, takvi su se razgovori ponavljali gotovo svakodnevno. Perry ih nikako nije mogao izbjeći, osim da je odlučio uporno šutjeti. Doduše nisu mu smetali ti razgovori, jer je dječak bio bistar i poslušan, a njemu je, pak, godilo što ga ima uz sebe i što se mali toliko zanima za njega. No nastojao je izbiti iz dječakove glave lude misli koliko je to god mogao. Povremeno se nije obazirao na djetinjasta i izazovna pitanja, što su neprekidno navirala.

Te me teškoće neće dugo mučiti, mislio je Perry dok je išao iz logora prema kući. Sutra ili prekosutra će odjahati, pa će me Spencer vrlo brzo zaboraviti.

– Zajuttrak je na stolu – pozdravi ga Fern hladno i bezlično kao i uvijek. – Svaki čas mora doći i Spank. Ne znam zašto se zadržao u sobi.

Perry sjedne i upravo prinese šalicu s kavom ustima, kako bi okusio prvi okrepljujući gutljaj novog dana, kad se otvore vrata Spencerove sobe i pojavi se dječak. Budući da su mu usta bila napunjena kavom, Perry samo kimne u znak pozdrava. Tek kad je prešao pola udaljenosti do stola, opazi nešto neobično u dječakovu hod; Spencer nije koraćao živahno kao inače, već se nekako gegao.

Perry ne prepozna taj hod, premda mu se učinio donekle poznatim. U prvi je čas zapazio samo da ne hoda kao obično.

Stojeći kraj štednjaka, gdje je premještala uštipke s velikog tignja na tanjure, Fern se vidljivo uznemiri.

– Spank! – uzvikne. – Što je, zaboga? Zar si se ozlijedio?

– Nisam. Sve je u redu.

Fern i Perry u istom času ugledaju crnu rukavicu na Spencerovoj lijevoj ruci. Istodobno shvate da dječak oponaša Perryja.

Perry se htjede nasmijati, ali se predomisli kad je Fern strogo i ljutito viknula:

– Spenceru, odmah skini tu rukavicu i vrati je gospodinu Yatesu!

– Nije njegova, pa mu je ne mogu vratiti, mama.

– Nego, čija je? – Fern se rašire oči.

– Spenceru, pokaži mi tu rukavicu!

Krenuvši prema štednjaku Spencer se načas zaboravi gegati, a onda se sjeti i nastavi šepiriti.

Fern je čekala da joj pride, a na licu joj se odražavalo sve veće nezadovoljstvo. Kad joj je naposljetku pružio lijevu ruku, ona usklikne:

– O, Spenceru! – U ženinom su se glasu miješali gnjev i suze. – Kako si to mogao učiniti! Izrezao si mi i upropastio najbolje rukavice! Jedine pristojne crne rukavice koje imam!

– Samo sam jednu uzeo, mama. Druga nije ni dirnuta.

– Što ti je, zaboga, bilo... – Fern overlada sobom. Zašuti, a onda vrlo mirno nastavi: – Reci mi zašto si to učinio, Spenceru.

– Zato da bih mogao nositi na lijevoj ruci rukavicu poput gospodina Yatesa.

Perry se opet teško suzdrži da se ne nasmije. Vidio je, međutim, da Fern Hargis događaj nije nimalo smiješan.

Uхватиła je sina za zglavak i počela vući rukavicu. Dječak se odupro i u tom je natezanju tanka koža pukla. Pojavila se velika rupa na dlanu.

Fern zapanjeno i srdito zastenje.

– Iako više nisi dijete, zbog ovog ćeš dobiti batine, Spenceru! – izusti. – Upropastio si mi jedine dobre rukavice da bi budalasto oponašao...

– Ne budite prestrogi prema dječaku, gospodo Hargis – prekine je Perry. – Možda sam donekle i ja kriv. Tko zna. Kupit ću vam nove rukavice.

– Ne želim nove rukavice! Ne želim ništa od vas osim da...

Što god htjela reći u srdžbi, nije stigla izreći. Prekinuo ju je muški glas pred kućom.

– Hej, ima li koga?

Fern je načas stajala kao okamenjena kraj štednjaka, a onda pusti Spence-rovu ruku i krene prema vratima.

Perry ustane i pode u istom smjeru. Zajedno su stigli do otvorenih vrata.

Nekoliko metara od kuće stajao je konj i nestrpljivo kopkao kopitom po zemlji.

Kad je Fern izašla, jahač dodirne šešir i upita:

Vi ste gospoda Hargis?

– Jesam.

– Ja sam Don Rice, s ranča „JA“. Predradnik me probudio kasno sinoć, u logoru na pašnjaku. Kad se vratio iz Tascose. Rekao je kako bi ujutro netko morao odjahati ovamo i javiti što se dogodilo vašem mužu. Ne brinite, gospodo. Liječnik veli da će se oporaviti.

VIII

Oporaviti? – proštenje Fern. – Od čega?

– Pa, od nezgode koju je doživio. Baš je dizao veliku vreću brašna na kola kad se okliznuo. Nitko ne zna kako se to, zapravo, dogodilo, jer ga tada nitko nije gledao, ali se zna da se srušio i da je vreća pala na njega.

– Je li... je li teško ozlijeđen?

– Ne brinite, velim vam – nastavi je umirivati Rice. – Na njegovu sreću, dovezao se baš doktor Hoyt iz Mobeetieja i previo ga. Liječnik kaže da mu se slomila ključna kost i dva rebra i da će morati neko vrijeme nositi čvrst povež. Privremeno se ne smije micati, pa mora ostati u krevetu oko tjedan dana, a onda će se oporaviti kao da mu nije ništa ni bilo.

– Ne može ostati sâm u Tascosi – reče Fern, još donekle zbunjena. – Potreban mu je netko tko će se brinuti o njemu.

– Sve je uređeno, gospodo Hargis. Charley Cummings je dao vašem mužu svoju vlastitu sobu iza restorana, a Howardova će ga domaćica posjećivati tri-četiri puta na dan kako bi vidjela što mu je potrebno.

– Sudeći prema tome doista je sve uređeno za Cheta – napomene Perry. – No ako želite otići tamo i ostati uz muža, rado ću vas otpratiti. Zatim ću se već snaći do vašega povratka.

– Naravno, snaći ćemo se – progovori dječak, koji se pridružio majci i Perryju. – Znam baš sve o ovcama.

– Naizmjenice ćemo kuhati – doda Perry.

– Predradnik je pomislio da ćete se možda htjeti pridružiti mužu, gospodo Hargis – javi se opet Rice – pa vam je poručio da će sutra ujutro krenuti u Tascosu naša kola. Možete prenoćiti na ranču i u zoru otputovati u Tascosu. Bit će mi velika čast da vas otpratim na naš ranč.

Zabrinutost je potisnula nepovjerenost pa se Fern okrene prema Perryju i upita:

– Što mislite? Da odem?

– Ovisi o vama, gospodo. Uradite onako kako mislite da je najbolje.

– Onda... onda ću otići k Chetu. – Ona se okrene opet prema kauboju s ranča „JA“. – Baš smo zajutrokovali. Na stolu su kava, slanina i uštipci, ako ste gladni. Samo se poslužite.

– Jeo sam prije odlaska iz logora, ali bih popio kavu.

– Pripremit ću svoje stvari za put dok budete pili.

– Hoćeš jahati na Rosie, mama, ili na Starom Bobu? Osedlat ću ti konja – ponudi se Spencer.

Osedlaj jednog od njih. Nije važno kojega.

Dječak odmah krene prema oboru.

Kauboju sjaše i uđe za Fern i Perryjem u kuću. Žena pogleda nered uobičajen u svakoj kuhinji dok se priprema jelo, i krene prema štednjaku, ali je Perry uhvati za ruku.

– Ostavite to i pripremite se za put. Ja ću to sve srediti.

Fern poslušno ode u sobu, u kojoj je inače spavala sa Chetom.

Perry prodaše šalicu za kauboja i napuni je. Dok ju je spuštao na stol, Rice ga je pažljivo promatrao.

– Vi ste, vjerojatno, čovjek o kojem mi je pričao predradnik – reče. – Sredili ste Velasca i njegovu zloglasnu družbu.

– Pomogao sam Hargisu u obračunu s njima.

– Koliko sam čuo, učinili ste mnogo više. Ljudi u Tascosi proglasili su vas čak boljim revolverašem od Billyja Kida.

– Ah, znate kako se šire priče! Svatko doda ponešto. Možda Billy Kid nije onako brz ni spretan kao što se misli, a možda nisam ni ja. Priče se vrlo često udalje od stvarnosti.

Nikada nisam vidio Kida, pa ne mogu ništa reći. No, Chet Hargis je vidio vas, a on je vrlo istinoljubiv. Kaže da rukujete koltom tako spretno kako se samo zamisliti može.

Perry pronade neki posao u kuhinji i tako prekine razgovor. Uto se otvore vrata Fernine sobe.

– Gospodine Yatese – reče ona – htjela bih razgovarati s vama u četiri oka. – Kad su se vrata za njima zatvorila, nastavi: – Do jutrošnje Spencerove predstave nisam znala koliko je vaš utjecaj na njega.

– Iznenadio sam se kao i vi, gospodo Hargis. Nipošto mu nisam nastojao usaditi takve misli u glavu. Naprotiv.

– Vjerujem da niste. Spencer je u takvoj dobi kad je sklon obožavanju junaka. Međutim, ovo je obožavanje, čini mi se usmjereno na pogrešnu stranu. – Perry ne pokušava pobiti tu nimalo laskavu napomenu, pa Fern nastavi: – Molila bih vas da ga nastojite obeshrabit što više možete. Iskreno rečeno, nimalo mi se ne sviđa život kakav vi predstavljate.

– Prilično ste jasni, gospodo... već odavno. Sve je u redu – doda on žurno kad je nešto htjela reći. – Mnogi se ne slažu s mojim životom, ali sam se odavno prestao brinuti o tuđim mišljenjima.

– Oprostite... oprostite ako sam bila gruba. Znam da vam mnogo dugujemo.

– Kao što sam već rekao vašem mužu, ni vi meni ništa ne dugujete ni ja vama. Upleo sam se u nešto što me se nije ticalo. Nitko me nije molio da to uradim, pa mi nitko i ne duguje ništa.

– Ipak, ja bih... Ušuti i umorno slegne ramenima. – Ovo nije pravi trenutak za razgovor o tome. Možda kad dovedem Cheta...

– Dobro, gospodo.

Kad ne bih smatrala svojom dužnošću da odem, ostala bih ovdje i pokušala odmah srediti Spencerove misli i izvesti ga na pravi put. Ovako, vas moram zamoliti... – riječ joj je teško prešla preko usana – za još jednu uslugu. Hoćete pokušati Spencera odvratiti od toga da vas smatra uzorom, primjerom koji treba slijediti?

– Hvala vam.

– Nezgoda je u tome što sam se vrlo malo družio s njegovim vršnjacima i teško mogu zamisliti putove kojima se kreću njihove misli. Nepoznati su mi i zagonetni.

– Razumijem vas. Nastojite samo da ga ne navedete na pogrešne zaključke, koji bi mu zauvijek upropastili život.

– Ne brinite, ovdje će sve biti u redu. Brinut ću se o dječaku, možda ne tako dobro kao što biste vi, ali najbolje što mogu. Kad se vratite s mužem, ranč će vas dočekati ureden kao da ste bili tu.

*

Perry je nastojao održati obećanje što ga je dao Fern. Pričekao je da se stiša Spencerovo uzbuđenje zbog vijesti o očevoj nezgodi i da se njih dvojica naviknu na nove poslove koje su morali obavljati.

Zapravo, dani im se nisu znatno izmijenili, ali su provodili više vremena zajedno. Perry se preselio u kuću. Nije se smjestio u privremeno praznu spavaonicu već je prostro gunjeve u uglu dnevne sobe. Razgovori sa Spencerom više nisu bili ograničeni samo na one sate koje su provodili kraj ovaca, već su počinjali prije zajutarka i završavali tek kad bi legli.

Nakoliko dana nakon Fernina odlaska, kad su sjedili za večerom i pili kavu, Perry je uočio prvu priliku da povede onakav razgovor kakav je željela Fern. Dječak je promatrao njegovu crnu rukavicu otvorenije i znatizeljnije nego inače i Perry zaključio da je to povoljan trenutak za napad koji je obećao njegovoj majci.

– Otkad sam stigao ovamo pitaš se zašto nosim tu rukavicu, zar ne, Spenceru?

– Zašto me ne zovete »Spank«, kao što me tata zove? – izbjegne odgovor dječak, zbunjeno što su mu radoznali pogledi bili tako očiti. Kad Perry nije prihvatio igru, prizna: – Da, zanima me. Doduše, mama uvijek govori da nije pristojno zuriti u nekoga niti ispitivati zašto netko nosi nešto.

Perry polako skine rukavicu i pokaže unakaženu šaku. Spencer zaprepašteno zastane kad ugleda ožiljak ondje gdje je nedostajao mali prst.

– Kako se to dogodilo? Zar vam ga je netko otkinuo metkom ili vam ga je odrezao u borbi noževima? – upita, razrogačivši oči.

– Ni jedno, ni drugo. Kad sam bio otprilike tvojih godina, čuvao sam stoku. Jednom sam bio nespretni i dopustio da mi laso zahvati prst. Otrgnulo ga je.

– Znači, nosite rukavicu kako nitko ne bi znao da vam nedostaje prst? – Spencer uzme rukavicu i otkrije da je mjesto za mali prst napunjeno pamukom, kako se ništa ne bi opazilo. – Niste htjeli da vas žale?

– Da, možda sam baš zato počeo nositi rukavicu. Nisam htio da ljudi opaze moj nedostatak i da me budalasto ispituju. No, crnu sam rukavicu počeo nositi mnogo kasnije. Jednom zgodom nisam mogao nabaviti rukavice ni kakve druge boje osim crne. Zanimali su te zašto sam poslije nastavio kupovati samo crne rukavice?

Spenceru zasjaju oči.

– Zanima me, naravno.

– Kupovao sam iz zato što sam slučajno zapazio da crna rukavica privlači poglede mojih protivnika i tako ih prikuje uz sebe da ne vide što radim desnom rukom dok već ne izvučem revolver.

Ako je Perry očekivao da će se Spenceru ogaditi ta revolveraška varka, svakako se razočarao. Dječak ispusti dah što ga je zadržao očekujući, najvjerojatnije mnogo uzbudljivije objašnjenje.

– Razumijem! – reče ozbiljno. – Tako biste stekli prednost pred protivnikom! Dobro ste se dosjetili!

Perry prikriva da je razočaran.

– Ne misliš li da nepošteno stječem prednost? Ne nalikuje to, donekle, pucaju u leđa?

– Niti govora! Mislim da je to vrlo dobar trik, a u borbi se smiju upotrijebiti sve varke. Kladim se da vam je ta varka nekoliko puta spasila život.

– Da, spasila me – prormrmlja Perry, posegne za rukavicom i navuče je na ruku.

Spoznao je da mora zahvatiti dublje kako bi uvjerio Spencera da nije nikakav junak iz priče. Tko zna, možda ga nikakavim riječima neće razuvjeriti.

Pošto je prespavao i dobro promislio o svemu, odlučio promijeniti taktiku.

Tog je dana, predviđenog za premještanje ovaca na svježi pašnjak na jugoistočnom rubu Hargisove zemlje, počeo grubo postupati sa Spencerom. Toboženju je zlovolju pokazao već za zajutarkom i nastavio je pokazivati cijelo prijepodne. Što bi god dječak uradio ili rekao, nije mu se svidjelo.

Spencer je podnosio, ne žaleći se, to prigovaraje do podneva, kad su sjahali da jedu.

– Žao mi je što sam vas razljutio – reče on usred obroka. – Pokušavam se prisjetiti u čemu sam pogriješio, ali ne mogu. Vjerojatno vam je ovo loš dan. Ustali ste na lijevu nogu.

Perry nije očekivao tako otvoren protunapad. Žurno se pokušao sjetiti neke Spencerove greške, koju bi mogao spomenuti kao uzrok zlovolji, ali jedino što je mogao uraditi bilo je da se vrati u prošlost.

– Još se ljutim što si mi se neki dan rugao, neprirodno hodajući i s rukavicom na ruci.

Međutim, Spencer pokaže čudnu sposobnost predosjećanja kojom su djeca katkad obdarena.

– Pa tada se niste osobito uzrujali – reče. – Mama se mnogo više razljutila.

– Zatim, kao da još jednom provjerava slutnju koja ga je ispunila, doda: – Kladim se da se baš zato vladate tako kao da se ljutite na mene! Mama vas je na to nagovorila!

Perry se protiv volje osmijehne.

– Doista si glupo postupio upropativši mami najbolje rukavice, Spenceru. – Lice mu se uozbiljilo kad je nastavio: – Znaš, mama ima pravo. Nema smisla da me smatraš uzorom.

– Razumijem. No, time se nimalo ne

mijenja moje mišljenje o vama. S vama se može razgovarati, a mamu i tatu ne mogu katkad natjerati da me slušaju. Ne mogu im reći što me muči ili što želim. Ne mogu doprijeti do njih. Jednostavno, ne slušaju me. Ma što oni rekli, vi ste ipak moj prijatelj.

Suočen s takvom odlučnošću, Perry nije više ništa mogao smisliti. Uostalom, pričanje mu je, kao što je upozorio Fern Hargis, bilo slaba strana.

* * *

Rano popodne dotjerali su stado na novi pašnjak i počeli tražiti tragove grabeljivaca.

– Mogli bismo i naći tragove – reče dječak.

– Ovdje, iza onog grebena, završava područje bujnih pašnjaka i počinje krš.

S druge strane grebena pružala se pustoš dokle im je pogled sezao. Vidjeli su samo brda što su se dizala iz ravne prerije, kojih su padine bile ispresijecane vododerinama što su se iz daljine doimale tako kao da ih je izgrebao prstima neki div. Između brda bilo je nekoliko pitomih brežuljaka zaobljenih vrhova. U njihovu je podnožju mjestimice izbilo na površinu bijelo stijenje i razbilo jednoličnost žuckaste zemlje.

Spencer pokaže prema jugozapadu.

– Ondje je Put Komančá. Tim putem su se služili Indijanci kad bi tjerali ukradene konje iz Meksika.

– Čuo sam o tome – kratko odvrati Perry.

– Ima ovdje mnogo starih indijanskih staza. Neke sam slijedio. Većina ih se najednom prekine. Ne vode baš nikamo. Dječak zašuti, oklijevajući. Tada ispitivački pogleda Perryja, pa nastavi:

– Međutim, jedna se ne prekida. Slijedeći je, stigao sam do vrlo skrovitog mjesta. Da vam ga pokažem?

– Ne bih htio da mi povjeriš neku tajnu zbog koje bi se poslije mogao kajati. Perryjev glas bio je kao i Spence-rov.

– Ma, neću se pokajati. Vjerujem vam. Nije daleko. Hajde, pokazat ću vam.

Spencer krene prvi po hrptu brda, a Perry za njim.

Konji su oprezno tražili uporište na nesigurnom tlu. Nisu žurili. Kad su prešli oko dva kilometra, dječak zastane na rubu duboke vododerine što se urezala u strminu od krša do vrha brda.

– Vrio je blizu – reče. – Vidite onu veliku stijenu? Onu koja nalikuje pješčanom satu?

Blizu vrha brda vidjela se uistinu čudna stijena, što se dizala tridesetak metara iznad vododerine kojoj su litice bile strme. Stojeca erozije oblikovala su stijenu u dva čunja, postavljena jedan na drugi, vrhom prema vrhu. Kao što je dječak zapazio, donekle su nalikovala pješčanom satu.

– Preostali dio moramo pješice – reče Spencer.

Privezali su konje i počeli se verati, na često su kliznuli nizbrdo, prema podnožju stijene.

Pogledavši uvis, Perry se začudi vidjevši kako je stijena velika; promjer osnovice stožaca iznosio je najmanje deset metara, a u sredini, gdje su im se spajali vrhovi, moglo ih se obuhvatiti rukama.

Spencer pokaže prema uskoj crnoj mrlji ispod stijene. Na boku vododerine zjapio je otvor.

– Evo tog skrovišta – reče ponosno.

– Jesi li ikada ušao u spilju?

– Dabome. Mnogo puta. Prilično je mračno i jezivo, ali se ne bojim.

– Uistinu izvrsno skrovište.

– Hoćete li ući i razgledati?

– Hoću. Kad smo već ovdje, ne bi bilo loše da ga vidim izbliza.

Spencer se lako provuče kroz uski otvor pećine, no Perry se namučio.

Zaustaviše se tik kraj ulaza, između svjetla i tame, i zagledaše prema unutrašnjosti.

– Je li duboka? – upita Perry.

– Nije. Jednom sam donio fenjer i otišao dokle sam mogao. Nije naročito velika, no zgodna je, zar ne?

– Svakako. Neću nikome odati tu tajnu.

– Znao sam da ćete šutjeti. – Spencer se okrene prema njemu. – Šada smo postali pravi drugovi, nije li tako? Ovo je skrovište poznato samo nama dvojici, pa je ta tajna čvrsta veza između nas.

– Naravno, drugovi smo – suglasi se Perry. – Da se rukujemo?

Stojeći u polutami, pružiše jedan drugome ruku.

IX

Aleman Ramirez se iz odmetničkog kraja vratio u naselje na obali Rio Grande, gdje je i krenuo u potragu.

Odmarao se dva dana i ponovo raspitivao, ali sada samo o Putu Komanča. Drugo ga ništa nije zanimalo.

Odveo je konje kovaču da ih nanovo potkuje i kupio kukuruzno brašno, suho meso i još dva mjeha od kozje kože. Znajući u kakvu će se negostoljubivom području naći, htio se što bolje opskrbiti vodom.

Trećeg dana krene na sjever, a četvrtog, malo prije sumraka, pronađe tragove koje je tražio.

Ne samo što su to bili jedini svježi tragovi na gotovo djevičanski nedirnutoj površini rijetko korištene staze, nego su i odgovarali opisu Negrovih životinja: jahaćeg je konja pratila teško natovarena mazga.

Aleman je bez ikakvih teškoća slijedio tragove više od stotinu i pedeset kilometara. Nije žurio. Imao je odmorene konje i dovoljno hrane i vode, a žega nije bila mnogo gora od one na koju se navikao dalje na jugu, na visoravni Duranga.

Izenada je izgubio tragove, kad su skrenuli sa staze prema nekoj jami s vodom. Tu jamu je poslije progonjenoga posjetila skupina Apaša, pa su kopita dvadesetak nepotkovanih konja potpuno izbrisala tragove koje je ostavio Mano Negro.

Apaši su dojahali sa sjevera, ali su odjahali na zapad, kroz pust i krševit kraj, prema Arizoni.

Nastavivši putovanje na sjever, Aleman više nije mogao slijediti tragove, no jahao je samouvjeren, voden nagonom i bogatim iskustvom, uvjeren da će ponovno pronaći tragove kad prođe mjesto na kojem su se Apaši pojavili na stazi.

Dok se kretao dijelom staze na kojem su apaški konji izbrisali tragove progo-

njenoga, jahao je brzo. Natjerao je konje u lagan galop, kojim su lako gutali kilometre, a nisu se previše umarali. Samo je površno pogledavao upadljive oznake kraj puta. Jedno od takvih obilježja bio je kameni humak, na vrhu kojega se nalazila konjska lubanja. Takvo upozorenje da je u blizini otrovna voda uobičajilo se i u zapadnoj pustinji Sjedinjenih Država i u meksičkim sušnim krajevima, pa ga je Aleman samo nehajno pogledao. Pažnju je usredotočio na stazu, čekajući kad će opet ugledati tragove konja i mazge.

Nije ih otkrio do mraka, pa se ulogorio da bi prenoćio. Nije rasedlao konje, već im je samo popustio kolane privezavši ih kratkim užetima. Nije prostro ležaj, nego se, pošto je pojeo zalogaj suhog mesa i zalio ga gutljajem vode, ogrnuo debelim gunjem što ga je nosio iza sedla.

Čvrsto je spavao kad je naišla oluja. Takve su oluje pripadale među nepredvidljive pojave čudljive prirode u području visoravni kroz koje je putovao. Topao i vlažan zrak što je strujao uvis iz Meksičkog zaljeva, udaljenog oko tisuću kilometara, naišao bi iznenada na uzvisine i bio prisiljen da se penje. Sudario bi se s hladnijim visinskim vjetrovima i gotovo odmah bi nastali oblaci i izazvali oluju, koja bi zahvatila tridesetak četvornih kilometara. Oluja je nastajala iz vedra neba, sasvim neočekivano, i proljevala bi slapove kiše svuda kuda bi prošla za kratkoga života, koji bi trajao oko dva sata.

Pljusak probudi Alemana. Sjao je i pogledao u mračno nebo, na kojem nije bilo nijedne zvijezde. Povuču sombrero na čelo i čvršće se omota gunjem, čekajući da nevrijeme prođe.

Oluja se nije dugo zadržala u području u kojem je nastala. Prohujala je iznad Alemana i produžila na sjever. Kišne su kapi, nošene vjetrovom, šibale suhu zemlju i zakratko je natapale, brišući s površine sve otiske koji su se zadržali u prašini. Kad je prošla, na tlu su ostali samo tragovi kapljica.

Aleman se nije osobito zabrinuo što je izgubio tragove progonjenog. U mislima predoči područje pred sobom. Znao je da su na kraju Puta Komanča

zelene doline, a sjeverno od njih velik klanac. Iznad klanca je visok zaravanak s malim naseljima.

Vjerovao je da će Mano Negro, osjećajući se sigurnim u svojoj zemlji, krenuti u naselja. Pa onda će on, Aleman, potražiti svoj plijen u naseljima.

Stigavši do kraja Puta Komancá, Aleman ugleda dolinu Quitaque. Radije krene njenim rubom, nego preko zelenih livada. Smatrao je to pametnijim.

Uporno je jahao rubom doline koji se postepeno dizao prema visokim stijenama što su na istoku stvarale klanac Palo Duro.

Zaputio se duž klanca, pregazio Crvenu rijeku, još usku u gornjem toku, i izašao iz plitkoga korita u bezgraničnu preriju.

Nasumce je odabrao jedan od nekoliko putova u preriji. Uskoro je sreo tri ovčara. Pozvali su ga da s njima objeđu, a on je to rado prihvatio. Dok su jeli, razgovarali su, bolje rečeno, Aleman ih je ispitivao, a oni su odgovarali.

U suton je pregazio rijeku Canadian, južno od Tascose, i ujahao u grad.

Imajući na umu podatke koje je izveo od ovčara, krene prema krčmi Valdivara Santos, na rubu naselja. Lako ju je pronašao. Da ne bi privukao pažnju, izabere odvojeni stol u uglu. Mirno je sjedio dok vlasnik nije opazio da je među prisutnima novi gost.

Santos mu ubrzo pride i sjedne na stolac s druge strane stola. Zapazio je izvezeno ukrase na sombreru, odjeću prljavu od jahanja i mirno, sasvim bezizražajno indijansko lice.

Kad su im se pogledi naposljetku sreli, kao da su se nijemo sporazumjeli.

– Upravo ste stigli? – progovori Valdivar Santos. – Možda iz Albuquerquea?

– Ne, dojahao sam s juga.

– Tako? Put je bio naporan?

– Ni bolji ni gori nego što može biti tako dugačak put.

Santos je lukavim očima ocjenjivao Alemana i uspoređivao njegov izgled s riječima koje je upravo čuo.

– Putujete, vjerojatno, zato da biste sačuvali zdravlje?

– Ni govora. Zdravlje mi je dobro kamo god došao. Osjećam se izvrsno.

– Možda tražite posao?

– Već ga imam. Treba da pronađem određenog Jenkija.

– Ovdje ih je mnogo. Sasvim razumljivo. Ova zemlja pripada sada njima.

– Onaj kojega tražim mogao je stići tek nedavno.

– Svakog dana stižu Jenkiji u Tascosu. Rančevi niču, pa su potrebni vakeri.

– Ne tražim vakera. Čovjek kojega želim pronaći ne traži posao. Da je ovdje, svakako biste čuli za njega. Nosi na lijevoj ruci crnu rukavicu.

Santos je dugo šutio.

– I vrlo spretno rukuje revolverom? – prozbori vrlo tiho.

– Govorite kao da poznajete čovjeka kojeg tražim.

– Možda. Nedavno je neki Jenki s crnom rukavicom na lijevoj ruci ubio mog dobrog prijatelja: Cruza Velasca. To je mogao učiniti samo vrlo vješt revolveraš. Da li bi mogla biti riječ o čovjeku kojeg tražite?

Aleman ne odgovori izravno.

– Gdje je sada taj jenki? – zapita, pogledavši Santosa u oči.

Međutim, krčmar je tvrdoglavo šutio.

Aleman izvadi iz džepa tri zlatnika i protrlja ih jedan o drugi. Budući da je Santos i dalje šutio, doda četvrti.

– Ako je riječ o čovjeku kojega tražim – reče – dobit ćeš još četiri zlatnika kad ga pronađem.

Krčmar pruži ruku i uzme zlatnike.

– Nije u Tascosi – reče.

– Što?

– No nije daleko oдавде. Dva dana jahanja na jug, u dolini Quitaque, postoji ranč na kojem se uzgajaju ovce. Pripada Chetu Hargisu. Jenki je ondje – dodá zamišljeno Santos.

Otvori šaku i ispusti iz nje zlatnike, tako da su zazveckali na stolu pred Alemanom.

– Zadrži svoj novac, amigo – reče. – Htio sam samo provjeriti da li si iskren. Ne želim nagradu za obavijest o Jenkiju. Dovoljna će mi nagrada biti spoznaja da sam donekle osvetio smrt Cruza Velasca. Time sam sasvim zadovoljan.

Mnogo prije nego što su se Chat i Fern Hargis vratili na ranč, Perry je

postao nestrpljiv. Poželio je da što prije ode. Nepredviđeno je izgubio mnogo vremena, sve se suviše oteglo. Trebalo je da već prijede istočnu granicu Teksasa i da se potpuno oslobodi mogućnosti da će ga stići progonitelji iz Meksika. No planovi su mu se izjalovili.

Da je i imao zalihe potrebne za put, nije mogao otići jer je Hargisovima obećao da će ostati i pomoći. To ga je obećanje čvršće prikovalo uz ranč od bilo čega.

On i Spencer su upravo povećerali, ranije nego inače, i spremali oprano posude kad su začuli dalek štopot kola što su se spuštala niz blagu padinu.

Požurili su prema vratima i zastali pred njima čekajući.

Fern je držala uzde, a Chet je ukočeno sjedio kraj nje. Desni mu je rukav bio podignut i prikopčan sapinjačom, a ruka mu je bila pričvršćena uz udlagu. Ispod raskopčane su se košulje vidjeli bijeli zavoji.

Očekujući da će Spencer pritrčati kolima i pozdraviti roditelje. Perry nije htio krenuti prvi. Kad se dječak nije ni pomaknuo, kriomice ga je gurnuo laktom; Chet nije opazio tu kretnju, ali Fern ju je spazila.

Spencer napokon pritrči kolima, skoči na kotač i nagne se kako bi zagrljio majku.

– Mama! Kako se radujem što si se vratila! – uzvikne.

– I meni je drago što sam opet kod kuće, Spank. Je li sve u redu?

– Naravno. – Dječak otpuže preko tereta na kolima do oca. – Drago mi je što i tebe vidim, tata – reče kolebljivo – ali ne znam gdje te smijem dodirnuti da te ne bi zaboljelo.

Hargis se napola okrene i zagrlj ga zdravom rukom.

– Ah, nije mi tako loše. Kako je na ranču? Sve u redu?

U međuvremenu je prišao kolima Perry i upravo pomagao Fern da side. Kad dječak nije odmah odgovorio, preuzme on riječ.

– Sve je u najboljem redu – odvрати. – Ranč je onakav kakav ste ostavili.

– Trudili smo se da obavimo sve poslove, tata – dometne Spencer. – Gospodin Yates kaže da nije nikada čuvao

ovce, no brzo je naučio sve što je potrebno. Uostalom, vidjet ćeš.

– Ne moram reći da sam vam Fern i ja neizmjereno zahvalni za sve što ste učinili, Yatese – reče Hargis, odbivši Perryjevu pomoć pri silaženju s kola.

– Budući da nisam imao nikakva drugog posla, nije mi nimalo smetalo što sam ostao ovdje – reče Perry.

Spencer je već odvezivao šatorsko platno, kojim su bile pokrivene zalihe na kolima.

– Najprije ću sve istovariti – reče – a onda ću odvesti kola do štaglja i ispregnuti konje.

– Pomoći ću ti – ponudi se Perry.

– Vaše su stvari odijeljene, Yatese – reče Hargis. – Pod malim su platnom iza sjedala.

– Ako pristajete, spremiću ih za sada u štagalj. Nema smisla da ih istovarim ovdje i da vam smetaju.

– Dobro. Ako me vas dvojica ne trebate, otići ću u kuću i sjesti – reče Hargis. – Ta vožnja me prodrimala i izmucila više nego što sam mislio.

Radeci složno i marljivo, Perry i Spencer brzo istovariše robu. U prigradenu smočnicu prenijeli su slaninu i šunku, vreće brašna, bačvice suhih jabuka, sanduk suhih šljiva, vrećicu kave u zrnu, veću vreću graha i vreće šećera, soli i kukuruznog brašna. Na kolima je ostala samo hrpa iza sjedala.

– To je za mene – reče Perry dječaku. – Neću ih istovariti večeras. Imat ću za to dovoljno vremena sutra. Ako ti više nije potrebna moja pomoć, otići ću u kuću i porazgovarati s tvojim roditeljima.

Došavši u kuću, uglavnom je slušao Cheta Hargisa kako prepričava pojedinosti o svojoj nezgodi i naklapanja iz Tascose. Fern je vrlo malo sudjelovala u razgovoru. Bila je zauzeta uređivanjem kuhinje prema svom ukusu i svojim mjerilima reda i urednosti, koji su se prilično razlikovali od Perryjevih i Spencerovih.

– Sredit ću sada i smočnicu – reče kad je završila taj posao. – Stvari su nabacane bez ikakva reda. Ako ih ne razmjestim kako treba, neću ništa pronaći kad mi bude potrebno.

Kad je žena izašla, Hargis se okrene prema Perryju i spusti glas.

– Ne brinite više zbog onoga obračuna s Valascom – reče. – Razgovarao sam o tome s Henryjem Brownom, i on vam zahvaljuje što ste ga riješili nepri-
lika.

– Nisam bio baš zabrinut, ali svakako vam hvala što ste to sredili.

– Henry mi je rekao da zadržim revolvere. Stavio sam ih među vaše stvari na kolima.

Na vratima smočnice pojavi se Fern.

– Chete, zaboravila sam donijeti su-
kno i konac što sam ga kupila u Ho-
warda – reče. – Ostalo je pod sjeda-
lom. Idem po to.

Perry uoči priliku da joj ispriča kako je pokušao održati obećanje.

– Idem s vama, gospodo Hargis – reče. – Ionako se smračuje, pa je vri-
jeme da pođem na spavanje.

Kad su se toliko udaljili od kuće da ih Hargis više nije mogao čuti, Perry pro-
govori.

– Dok vas nije bilo ovdje, nastojao sam urazumjeti Spencera. Ne znam ko-
liko mi je to pošlo za rukom, no uradio sam sve što je bilo u mojoj moći.

– Znala sam da ćete to učiniti. Hvala vam. Sada kad smo se vratili, pripaziti ću na njega.

Produžili su šutke prema štaglju.

Spencer ih nije čuo kako se približa-
vaju. Platno koje je prekrivalo Perryjeve zalihe nije bilo privezano, pa je dječak, namjeravajući da istovari i te stvari, našao revolvere što ih je Perry oduzeo razbojnicima. Sada je, okrenut leđima prema vratima, držao u svakoj ruci je-
dan revolver i pritisnuo ih uz bokove. Kad su Fern i Perry stigli do vrata, hitro se okrenuo i izvukao revolvere iz zamiš-
ljenih korica, pa ih uperio u isto tako izmišljene neprijatelje.

Fernin prijekorni povik poprati dječak-
ov iznenađeni uzdah. Stajao je nasu-
prot majci i Perryju i tražio riječi.

No, Fern progovori prva.

– Spenceru, zar to radiš nakon svega što sam ti rekla?! Odmah to spremi! – Srdito se okrenuvši prema Perryju, jetko doda: – Ako se ne varam, kazali ste mi kako ste ga uvjerali da revolveri i

revolveraši nisu onako čarobni kao što on zamišlja!

– Ne, nisam vam to rekao. Kazao sam samo da sam ga pokušao uvjeriti.

– Divno ste obavili posao!

Perryju pritekne u pomoć Spencer.

– Gospodin Yates je uistinu razгова-
rao sa mnom, mama. Kazao je da i ubu-
duće moram uzgajati ovce. Nije on kriv!

– Razgovarat ćemo o tome poslije. Sada daj te revolvere gospodinu Yatesu i odmah idi u kuću! Čuješ li me, Spen-
ceru?

– Oprostite – reče dječak Perryju i pruži mu revolvere, pa krene prema kući.

– Ti revolveri, zapravo, nisu moji, go-
spodo Hargis – prozbori Perry. – Odu-
zeo sam ih Velascu i drugom razboj-
niku. Vaš muž ih je odnio kako bi ih pre-
dao gradskom šerifu, u Tascosi, zacijelo je, doživjevši nezgodu, to zaboravio.

– Ne bih htjela sada o tome razгова-
rati. Bit će vremena sutra.

Perry sjedne na kotač kola. Još je držao revolvere što mu ih je predao Spencer. Stavi ih u kola, a onda, iz puke navike, počne prstima desne ruke gla-
diti rukavicu na lijevoj šaci. Pogled mu privuku napola istovarene zalihe što su mu ih dovezli Hargisovi.

Kratko razmislivši, ode u ugao gdje je bio samar i dovuče ga do kola. Potom dovede iz obora mazgu i stavi na nju samar.

Baš kad je počeo tovariti zalihe, padne mu na um nova misao.

Na zidu su visjele bisage. Potraži u njima olovčicu, zatim uzme iz upravo kupljenih zaliha jednu kutiju pušćanih metaka i istrese municiju u bisage. Raz-
dere praznu kutiju i izravna papir što je bio u njoj, pa napiše na unutrašnjoj strani:

»Hargise, možda bi trebalo da ost-
anem i pomognem Vam, ali mislim da je najbolje da odem. Recite dječaku...«
Precrta riječ »dječaku« i napiše...
»Spenceru da ćemo se, možda, jednog dana opet sresti.«

Potpíše se i pritisne poruku jednim revolverom, kako ne bi odletjela.

Tada nastavi tovariti stvari na samar.

X

Aleman Ramirez je u suton stigao do doline Quitaque.

Upute što ih je dobio od Valdivara Santosa bile su tako jasne da je Hargisov ranč lako mogao naći i noću. No kao revolveraš odavno je spoznao da je za uspjeh bitna mudrost isto toliko koliko i spretnost. Samo se tako može sačuvati živa glava. Ne bi bilo nimalo pametno da u mraku istražuje nepoznat teren iako to nije prijeko potrebno.

Zaustavio se kad je stigao do rječice i ulogorio u zaklonu među vrbama, kraj vode što je tiho žuborila.

Kad je svanulo, krenuo je kroz vrbik i ubrzo ugledao dim iz dimnjaka na kući Hargisovih.

Privezao je konje u žbunju i produžio pješice. Kad se približio kući, doprli su mu do ušiju glasovi. Nastavio se šunjati još opreznije. Stigavši do ruba šikare, spazi obor i u njemu nekoliko konja.

U oboru su bili muškarac i dječak. Muškarcu je jedna ruka visjela o povezu oko vrata. Aleman zadovoljno zagunda. Sudeći prema onom što mu je ispričao Santons, zacijelo su to Hargis i njegov sin.

— Onako je kao što sam ti rekao, Spank — govorio je Hargis. — Čim si mi donio iz štaglja Yatesovo pismo, kazao sam ti da je otišao.

— Ali zašto bi on otišao? — upita uznemireno dječak.

— Možda je zaključio da se ovdje predugo zadržao. Ima i drugih obaveza. Možda mu je dosadilo čuvanje ovaca ili je postao nemiran i više nije mogao izdržati na jednom mjestu. Tko zna kakav ga je razlog naveo da ode.

— Što misliš, kamo je otišao?

— Ah, mogao je otići bilo kamo. Zapravo, nije nam nikada rekao ni otkuda je došao.

— Očito, otišao je zauvijek — prozbori utučeno dječak.

— Najvjerojatnije. Nestali su konj, mazga i sva oprema. Dakle, provjerili smo kao što si želio. Jesi li sada zadovoljan?

— Morao sam se uvjeriti.

— Zavolio si ga, zar ne?

— Bio je vrlo dobar prema meni, tata.

Hoće li se ikada vratiti?

— Pročitao si pisma koje je ostavio. Nije napisao ništa određeno. Hajd'no u kuću. Očekuju nas poslovi kao svakog dana, a odsad ih moramo obavljati potpuno sami.

Aleman se pritajio u šikari dok Hargis i Spencer nisu krenuli prema kući, a onda se vrati tamo gdje je ostavio konje.

Nije razumio sve što su razgovarali Hargisovi, ali je ipak znao toliko engleski da je shvatio srž: Mano Negro je otišao. Sada mora ponovno pronaći trag, ali ga i pažljivije slijediti.

Trag će biti vrlo svjež. Mano Negro je zacijelo odjahao noću, pa može imati prednost od samo nekoliko sati. Dok je jahao kroz dolinu, Aleman je opazio kako je vidljiv jahačev trag u gustom travi, pa nije sumnjao da će pronaći protivnika.

Stigavši do konja, odveže sva tri, a onda odluči da tovarne ostavi u vrbiku. Bit će sigurni u tom zaklonu za ono kratko vrijeme koje mu je potrebno da obavi zadatak što mu ga je dao Don Pablo Onaniga. Bez tovarnih konja, bit će mnogo brži. Posluži li ga sreća, mogao bi završiti posao prije mraka.

Ponovno priveže tovarne konje.

Nije jahao ni sat kad zamijeti povienu travu, što su je prignječili konj i mazga. Trag je vodio, ravno poput strelice, prema početku Puta Komanča.

Dobar i mudar lovac nastoji se prišunjati divljim životinjama tako da ga one ne opaze niti nanjuše. Ako lovi opasnu zvijer, strpljiv je i čeka da životinja prijeđe na teren koji odgovara njegovu oružju i načinu lova. Izabere određeno mjesto na tom terenu odakle može iz daljine promatrati metu i donekle predviđati pokrete.

Dobar i mudar lovac, Aleman se nije pokušao prebrzo približiti protivniku kad je na širokom i jasno obilježenom Putu Komanča ugledao konjanika s mazgom.

Dva jahača, udaljeni jedan od drugoga i krećući se po istom putu u istom smjeru preko brežuljaka, nalikovale su na dva čamčića na moru kad su valovi visoki. Čamčići su na vidiku jedan drugom samo onda kad su oba na vrhu

vala, a inače su skriveni u udubinama između valova.

Aleman je iskoristio tu ograničenu vidljivost i neopazice se približio protivniku na pet—šest kilometara. Tada skrene sa staze i zaputi se kroz suha potočna korita i oko podnožja bregova na zapadu. S vremena na vrijeme bi se izvrnuo opasnosti i nekoliko sekundi stajao na kakvoj uzvisini dok bi se glava jahača kojega je slijedio pojavila na vidiku.

Jahao je usporedno s Putom Komanča, no budući da nije mogao prilagodavati svoju brzinu brzini mazge koju je vodio Mano Negro, kretao se brzo zaobilaznim putem. Do podneva se približio progonjenome samo na kilometar.

Vidjevši protivnika kako se zaustavlja, vadi hranu iz bisaga i sjeda u sjenu što ju je bacao konj, kako bi jeo. Aleman nije popustio svojoj gladi, već je produžio. Zapeo mu je za oko malen zaravanak odakle se staza dobro vidjela. Zaravanak je bio na puškomet od mjesta gdje se zaustavio Mano Negro.

Jašući u luku, stiže do tog povoljnog položaja. Konja ostavi u podnožju, uzme pušku iz navlake na sedlu i popne se na zaravanak s one strane koja nije bila okrenuta prema Putu Komanča. Oprezno dopuže do ruba zaravanka i pogleda dolje. Na tako maloj udaljenosti nije mu mogla osobito smetati sumaglica od vrućine. Vidio je dovoljno jasno. Spremajući se da ponovno uzjaše i krene, Mano Negro nije ni slutio da ga je progonitelj sustigao.

Skiljeći da bi bolje vidio, Aleman je promatrao protivnika kako trpa u bisage hranu što mu je preostala i zatim prilazi mazgi da bi provjerio je li samar čvrsto privezan. Nasuprot bijelom platnu kojim je bio prekriven samar istaknula se crna rukavica. Otkad ga Aleman nije vidio Mano Negro je pustio bradu, no vitak stas i gipke kretnje odavali su da je riječ baš o njemu.

Aleman isturi pušku i nasloni cijev na ravan kamen na rubu zaravanka. Dugo je nišanio, jer su mu obrisi mete, kad je pogledao preko nišana, treperili zbog vrućeg zraka. Kad je napokon bio zadovoljan, povuče okidač.

Dim iz cijevi načas zastane u zraku, jer nije bilo ni daška vjetra. Kad se počeo razilaziti, Aleman se zlobno nakesi.

Mano Negro je nepomično ležao kraj životinja.

*

Možda je podsvjesno uvjerio samog sebe da su progonitelji, budući da se tako dugo nisu pojavili, odustali od potrage. Možda su mu misli bile suviše zauzete zlatom koje je namjeravao uzeti iz skrovišta kraj jame s otrovnom vodom, ili teškoćama obitelji koju je upravo napustio. Kakav god razlog bio, Perry Yates nije bio budan i oprezan kao inače.

Odjahao je s Hargisova ranča dva sata prije svitanja. Kad se u rječici Quitaque odrazilo prvo jutarnje sivilo s neba, bio je već na sredini padine što je vodila iz doline. Čim je prešao rub doline, potražio je početak Puta Komanča i zaputio se na jug. Gledao je više ispred sebe nego iza sebe, razmišljajući o tome kojim će putem krenuti kad natovari zlato na samar. Oko podneva je ogladnio, jer ujutro nije zajutarkovao samo zato da bi se što više udaljio od ranča, pa je zastao.

Metak koji mu je trznuo košulju na rebrima, praćen pušcanim pucnjem, bio je prvo upozorenje da je upao u zasjedu.

U prvi se čas htio munjevito okrenuti, povući revolver i opaliti na onu stranu odakle je metak dozujao, ali je pobijedio nagon samoodržanja i naredio mu da uradi drugačije. Skvrčio se i pao kraj konja. Ostao je ležati na vrućoj prašini, nepomičan kao da je mrtav. Dok se rušio, tako je iskrivio tijelo da je sada mogao vidjeti odakle je pucao podmukli napadač. Kroz gotovo stisnute vjede gledao je kako se nad zaravankom razilazi oblačić dima baruta i vidio napadača kako ustaje, držeći pušku u ruci.

Brzo ocijeni kakva je mogućnost da uzvrat vatrom. Zaključak je bio nepovoljan. Udaljenost je bila prevelika za revolver, a puška mu se još nalazila u navlaci na sedlu. Prije nego što bi skočio, izvukao pušku iz navlake i opalio, protivnik bi ispalio još dva metka. I zato je ležao nepomično i gledao čovjeka sa sombrero. Vido ga je kako se okreće i

odlazi prema suprotnoj strani, zatim nestaje.

— Imam, otprilike, pet minuta — promrmlja Perry. — Vjerojatno ga u podnožju čeka konj. Bit će mu potrebno pet minuta da bi stigao do mjesta odakle me može vidjeti.

U vododerinama što su prošarale kraj oko njega, lako bi se sakrila cijela vojska, a ne samo pojedinac. Uzjahao je i užurbano potjerao konja i mazgu sa široke staze; pa pojahao na suprotnu stranu od zaravanka. Natjera konja u prvi jarak na koji je naišao. Mazga se odupirala, tvrdoglavo se buneći, ali je ipak morala popustiti i sići u zaklon.

Tu Perry sjaše i izvuče pušku, pa se nasloni na bok vododerine. Dok je čekao samo mu je glava virila iznad ruba.

Osmijehne se gnjevno pri pomisli kako će se napadač iznenaditi kad se pojavi i opazi da nema leša, ni konja, ni mazge, čak ni krvave mrlje u prašini. Čekao je baš taj čas, tih nekoliko sekundi zapanjenosti, kad će napadač zabezeknuto zatrepitati očima. U tih će nekoliko sekundi ispaliti dva metka.

Međutim progonitelj nije bio iznenađen i zbunjen kao što se moglo očekivati, pa Perry shvati da je njegov protivnik vrlo spretan. Nije gubio vrijeme i iznenađeno zurio u ono mjesto gdje bi morao biti leš. Čim je, zaobišavši podnožje, opazio da konj i mazga više ne stoje na stazi, naglo je povukao uzde, okrenuo konja na suprotnu stranu i povukao se u zaklon.

Perry je čekao baš tu priliku, ali je bio prisiljen gledati obje strane brda i pogledom tražiti protivnika. Stoga je imao vremena samo za jedan hitac prije nego što je progonitelj nestao. Promašio je, ali je prepoznao jahača iako ga je vidio samo načas. Radeći osam mjeseci za obitelj Ayala, upoznao je sve revolveraše koji su radili za njene neprijatelje.

— Aleman Ramirez — promrmlja, spuštajući pušku. — Mogao sam i misliti da Onanige tako žele moju smrt da će poslati za mnom najspretnije borca.

Nikako ne mogu napasti Ramireza, zaključio brzo, niti on mene. Tlo između vododerine i zaravanka potpuno je ravno i bez zaklona. Mogli bi se pribli-

žiti jedan drugome samo ako bi krenuli u velikom polukrugu.

Perry se opusti, čekajući Alemanov slijedeći potez.

Nije dugo čekao. Na rubu vododerine, metar od Perryja, metak uzvitla prašinu. Dim pokaže da se Aleman vratio na prijašnji položaj: na zaravanak. Perry odgovori nasumce, površno gadajući ispod bijelog oblacića, ne bili natjerao protivnika da se pokaže.

Mimo njega prozui još jedan metak. Nije prošao mnogo bliže od prvog, što je bilo znak da Aleman nije dovoljno visoko da bi mogao vidjeti u vododerinu strmih litica u koju se Perry sklonio.

Ne možemo ništa jedan drugome, pomisli Perry. Ne odgovori na slijedeći hitac sa zaravanka i Aleman ispalio još jedan metak. No i taj je samo uskovitlao prašinu.

Perry je znao da sada valja čekati protivnikov pogrešan potez, trenutak kad će se pokazati; mora čekati prednost koju će mu dati neka protivnikova sitna neopreznost. No i Aleman će zaključiti isto, pomisli.

Pripremi se za čekanje. Tek tama će im omogućiti da se kreću slobodno i zauzmu nove položaje.

* * *

Sati su prolazili vrlo sporo. Žega je bila nepodnošljiva dok se sunce kretalo prema zapadu, ne mareći za teškoće dvojice ljudi, sićušnih točkica u golemom prostoru, koji su čekali da ubiju ili budu ubijeni.

Kad je zanoćalo, izašao je pun mjesec. Znojeći se cijelo popodne, Perry je jedva čekao taj trenutak. Prikovan u vododerini, nije gubio vrijeme. Najprije je stvorio odluku, a onda provjerio može li je ostvariti. Iako je područje u kojem se mogao kretati bilo ograničeno, hitro se šunjavao po dnu jarka ulijevo i udesno, kako bi otkrio izlaz iz vododerine. U sumrak je nahranio i napojio konja i mazgu, pa je i on pojeo nekoliko zaloga. Kad se napokon spustila tama, bio je spreman za polazak.

Čim se na nebu pokazao rumen srp, poveo je konja i mazgu prema izlazu iz jarka, mjestu gdje je vododerina pod pravim kutom ulazila u širu i dublju kli-

suru, koja se protezala otprilike u smjeru sjever-jug. Tu uzjaše i krene na jug.

Mjesec se dizao sporo, pa još nije osvijetlio tlo u klisuri, koje je bilo prekriveno kamenjem velikim poput šake, ali i poput glave. Životinje su teško nalazile uporište. Konj je često posrtao. Neko-liko je puta gotovo pao, no Perry je olabavio uzde i pustio ga da sâm bira put kroz klisuru.

Postepeno se klisura počeo širiti, a litice su postale niže i manje strme. Naposljetku su se jahač, konj i mazga našli u nizini obasjani mjesecinom.

Ugledavši Put Komančâ, Perry se zaustavi i osluhne.

Noćnu tišinu nije ništa poremetilo. Nisu se čule čak ni noćne ptice, niti je šušкао vjetroć. Perry je osluškivao dok se nije uvjerio da ga protivnik ne slijedi. Dok je jahao kroz klisuru, topot je bio tako bučan da ga je Aleman morao čuti ako je bio unutar domašaja zvuka. Prema tome, i Perry bi sada čuo štopot kamenja da je Aleman krenuo kroz klisuru.

— Zaputio se u luku s druge strane staze — promrmlja Perry kad se uvjerio da mu Onanigin revolveraš nije iza leđa. Aleman je učinio ono što bi bio učinio i Perry na njegovu mjestu. — Želi me prestići i napasti kad se vratim na stazu. Budući da to prije ili poslije moram uraditi, nema smisla odgađati taj trenutak.

Ponovno pogleda široki Put Komančâ varljivo zlačan i gladak na mjesecini, pa potjera konja. Oprezno krene prema utrtoj stazi, u susret obračunu što ga negdje naprijed očekuje.

XI

Našavši se na Putu Komančâ, Perry potjera životinje što je brže mogao. Uzdao se u to da će Aleman Ramirez, budući da je na mjesecini teško gađati pokretne mete, slijedeći put napasti izbliza. Čvrsto je vjerovao da spretnije rukuje revolverom od neprijatelja i da bi ga u takvoj borbi lako pobijedio. Kako bi poboljšao svoj položaj, držao je kolt u ruci dok je jahao. Bio je spreman

na napad, koji će se svakako dogoditi između mjesta gdje je Aleman Ramirez pucao na njega iz zasjede i jame s otrovnom vodom gdje je sakriveno zlato.

Nekoliko je puta umalo opalio na sjene kraj staze, ali je svaki put u posljednji čas obuzdao prst na okidaču i spriječio hitac kojim bi odao Ramirezu gdje se nalazi.

Stigao je na cilj mnogo brže nego što je očekivao i umalo projahao mimo. Zauzvatio se samo zbog konjske lubanje na kamenom kumku, koja se mutno sjala.

Naglo je povukao uzde, vrlo zbunjen. Onda zaključio da je, iscrpljen, žedan i spor zbog šepavih životinja, pogrešno ocijenio vrijeme i pomislio da je to mjesto mnogo dalje od doline Quitaque nego što uistinu jest.

Nekoliko je minuta sjedio u sedlu kao kip i osluškivao. Tišinu je prekidalo samo teško disanje konja i mazge i povremeno škripanje sedla i samara, kad bi se životinje nemirno pomakle. Prije nego što je sjahao, pažljivo je prešao pogledom po kraju oko sebe, tražeći bilo kakvu sjenu koja se miče i nastojeći upamtiti svaku stijenu i svaku izbočinu na zemlji. Tada klizne sa sedla i krene prema kamenom humku. Koliko je mogao vidjeti na mjesecini, nitko ga nije dirao u međuvremenu.

Počne vaditi kamenje iz njega, kako bi dopro do vreća sa zlatnicima.

Aleman Ramirez nije proklinjao sreću, ni sudbinu, niti je pozivao u pomoć svece. Ionako nije vjerovao u čuda. Sâm je sebe doveo u položaj u kojem se sada nalazio, pa nije imao ni vremena ni snage da se kaje zato što je pogriješio. Umjesto toga, sve je svoje sposobnosti usredotočio na ispravljanje greške.

Čim se smračilo, krenuo je sa zara-vanka u luku na jug, kako bi kraj staze pronašao mjesto povoljno za drugu zasjedu. Tada mu se činilo vrlo jednostavnim, vrlo razboritim. I on je donio odluku, još popodne dok je povremeno pucao na protivnika, koji je namjeravao ostvariti kad zanoći. Čvrsto je vjerovao da Jenki namjerava produžiti na jug i da želi li jahati koliko-toliko brzo i lako, mora krenuti Putem Komančâ. Odlučio

se za zasjedu negdje blizu staze kojom Mano Negro jaše, radije nego za otvoreni obračun s čovjekom čije je brzo i točno rukovanje revolverom već postalo legendom. Tako će, mislio je, najlakše obaviti zadatak i pobjedonosno se vratiti na hacijendu »Gabriela«.

Premda je danju vrlo uspješno zaobilašao Put Komančâ, otkrio je da isti zadatak noću nije tako lak. Gledajući sa zavravanka, nije vidio sve jarke i klisure što su se pružali uzduž i poprijeko i stvarali labirint u kojem se trebalo u mraku snaći.

Nije prešao ni kilometar, a već se našao u slijepoj klisuri. Okomiti su joj se bokovi počeli naglo približavati jedan drugome, a tlo se završavalo opasnom strminom. Bio je prisiljen natjerati konja da se natraške povuče iz tog uskog prolaza, u koji se u mraku zabio doslovce kao čep u grio boce.

Nakon toga se kretao sporije i opreznije, no ni to mu nije pomoglo. Jašući iz vododerine u vododerinu, potpuno se izgubio. Više nije znao gdje je. Međutim, nije se ni mogao ni vratiti. Nije mogao vidjeti tragove svog konja, a svi su mu se jarci i klisure činili jednakima. Nije mogao zapaziti nikakve razlike, nije mogao otkriti baš ništa prema čemu bi se orijentirao.

Naposlijetku se, poslije tko zna koliko vremena, našao opet u nizini. Podigavši se u stremenima, naprezao se ne bi li vidio stazu što ju je izgubio dok se trudio da jaše usporedno s njom.

Ugleda je daleko s lijeva. Bila je udaljena najmanje tri kilometra. Ne gubeći živce, počne se vraćati prema njoj. Držao se uzvisina i izbjegavao vododerine, koje su se lako mogle pretvoriti u klopu.

Smiren i samouvjeren, tješio se da nije izgubio ništa osim malo vremena. Staza je pred njim, a negdje na njoj Mano Negro jaše na jug. Prije ili poslije, on će ga doći.

*

Krećući se najbrže i najtiše što je mogao, Perry je tovario kožnate vrećice sa zlatnicima na samar. Često bi zastao i napeto pretraživao očima kraj oko jame s vodom, obasjan mjesecinom, a

ušima bi pokušao uhvatiti topot kopita koji će ga upozoriti da se Aleman približava.

Stavivši i posljednju vrećicu na samar, čvrsto je priveže, pa sve prekrije platnom. Povede konja prema stazi, a mazga je morala krenuti za njim kad se napelo uže kojim je bila privezana za konja.

Perry uzjaše pa promotri stazu i okoliš s obiju strana. Mjesec je već zalazio i donji mu je rub nestao iza zupčastih brda na zapadu.

Izgubio je pojam o vremenu, ali je vjerovao da su do svitanja preostala tri sata, najviše četiri.

— Jedno je nesumnjivo — prošapće u tihoj noći. — Ne mogu sjediti ovdje kao zec koji se ukočio od straha pred zmijom. Aleman je negdje između mene i mjeseca, i ako ga dobro poznajem, sve se više približava.

Premda je bio svjestan da je svaka sekunda dragocjena i da mora što prije krenuti, još je nekoliko minuta razmišljao o prednostima i manama obaju putova kojima je mogao krenuti. Mogao bi se, kao što je prvobitno namjeravao, zaputiti ravno kroz pusti krš na istok. No o tom je putu bio razmišljao kad je još vjerovao da će jahati danju i nije znao da će mu za petama biti progonitelj. Druga je mogućnost bila da po Putu Komančâ i odlučno jurne na sjever tako se približi dolini Quitaque. Odande bi krenuo na istok preko blage padine, gdje može jahati brže i lakše opaziti progonitelja.

Sjeti se što se dogodilo poslije podne. Kako ga je lako Aleman slijedio kroz brdovit kraj i kako se uspješno skrivao!

U takvu se kraju ukazuje Alemanu na svakom koraku prilika da vrebâ u zasjedi. Noću je opasnost još veća, pogotovu kad mjesec nestane. Aleman će jasno čuti nesigurno tapkanje konja i mazge dok budu tražili u tami uporište.

Što kraće budem u ovim brdima, to će biti veći izgledi da se ravnopravno suočim s Alemanom, zaključî naposljetku Perry. Podbode šarca i, natjeravši ga u kas, krene na sjever.

Prešao je oko sedam kilometara kad su mu rumen plamčak i prasak puške

u mraku kraj staze odali da je njegova odluka bila pogrešna.

Još se nije ni stišala jeka pušcanog hica kad je opalio dvaput iz revolvera prema mjestu gdje je bio opazio plamičak. Pucao je nasumce, ne videći metu, ali je ipak ispalio i treći hitac, uzdajući se u sreću.

Iz tmine kraj staze lizne još jedan plamičak. Šarac se propne i bolno zaništi.

Perry čvrsto povuče uzde, i nastojeći ovladati konjem, ispalio još dva hica prema skrivenom napadaču. Onda stjera šarca sa staze i potjera niz kame-nitu strminu.

Zahvaljujući zaletu kao i tome što se kretao nizbrdo, konj je brzo prešao dvjestu metara i tek tada usporio. Perry nije imao vremena za sažaljenje, pa počne udarati šarca petama čizama. Konj potrzi, ali zakratko a onda mu noge pokleknu.

Perry se u posljednji čas baci s konja, da ga nebi sedlo priklještilo uza zemlju. Iako nije bilo mjesecine, zvijezdani mu je sjaj bio dovoljan da vidi lokvu krvi što je šiknula šarcu iz gubice. Konj još jednom zastenje i ugine.

Perry ga je sažalno gledao, ali samo nekoliko sekundi, a onda njime ovlada želja da preživi. Skine s konja bisage i čuturu i prebaci ih preko mazge. Tada izvuče iz navlake na sedlu pušku, izvadi nož i prereže užu kojim je mazga bila privezana za konja.

Zagleda se u tamu, nastojeći razabrati pojedinosti na terenu oko sebe. Naprijed, otprilike dvadesetak metara daleko, ugleda obrise goleme stijene, pa povede mazgu u zaklon iza nje.

Izvadivši metke iz redenika, najprije napuni revolver. Dok je gurao metke u bubanj, napeto je osluškivao hoće li začuti topot, ali nije čuo ništa. To ga — zapravo nije iznenadilo. Lukav revolveraš kao što je Aleman Ramirez neće odmah krenuti za njim. Aleman je dobro znao da su se okolnosti, barem privremeno, promijenile. Onoga časa kad je Perry izbjegao i drugu zasjedu i nestao u zaštitničkom mraku kraj staze, prednost je prešla na stranu progonjenog.

Više nije bila riječ o onakvoj situaciji kakva je nastala poslije popodnevnih zasjede, kad su pucali jedan na drugoga iz

daljine i obojica bila u tako dobrom položaju da nisu mogli danju napasti jedan drugoga. Nije bila riječ ni o šahovskoj igri proganjanja, poteza i protupoteza, o nastojanju da nadmudre jedan drugoga i predvide protivnikov potez kao u početku noći, kad su obojica napustili svoje položaje i krenuli na otvoren teren. Sada je opasnost prijetila Alemanu ako krene za Perryjem u tamu. Dovoljno je bilo da se progonjeni pritaji i opali kad mu se progonitelj približi. Dakle, progonjeni se, barem do svitanja, pretvorio u lovca.

*

Aleman Ramirez je čučao kraj Puta Komanča i zadovoljno uvlačio zrak kroz zube.

Suviše sam nestrpljivo ispalio prvi hitac, inače bi Mano Negro bio već mrtav, razmišljao je smireno. Vraški je spretan revolveraš taj Jenki, izvukao je revolver tako brzo i opalio da nisam stigao opaliti u njega premda sam bio prisiljen izabrati veću metu: konja.

No ni to nije loše, mislio je Aleman. Sjećao se njištanja ranjenog konja, neravnomjernog toptanja, kopita i potom nagle tišine. Mano Negro je sada, tako reći, pješak. Njegova mazga nipošto nije dorasla Alemanovu konju, ni po brzini ni po pokretljivosti.

Aleman nije ni pomislio da slijedi protivnika u mrak. Znao je da bi vrlo lako upao u zasjedu. Zamišljao je kako Mano Negro čeka negdje s druge strane staze, s napunjenim revolverom i puškom nadohvat ruci, i osluškuje ne bi li čuo topot kopita ili struganje potplata po kamenitom tlu, što bi ga upozorilo da se progonitelj približava i otkrilo u kojem smjeru treba da gada.

Jenki je i u mraku opasan. Aleman je imao dokaz o tome. Rastreseno je povremeno opipavao rub sombrera, gdje je prvi metak iz Perryjeva revolvera napravio rupu.

Nije ni svitanje daleko, pomisli kad se uspravio i protegnuo. Potražiti će neko udobno mjesto, sjesti i čekati.

*

Pritajivši se iza stijena, Perry je razmišljao o tome kako bi bilo da pokuša

napasti Alemana. Trebalo bi da krene u luku, prijeđe u tami Put Komančâ i prišunja se Onaniginu plaćeniku na revolverski domet. Već nekoliko mu koraka pokaže da je ta zamisao glupa. U tihoj su se noći koraci u cizmama čuli tako kao da prolazi stado goveda. Međutim, znao je da će se njegova prednost smanjiti čim svane. Budući da ima konja i stoga je pokretljiv, Aleman ga može zaočiti i hitro se seliti s jednog položaja na drugi. Može ga čak opsjedati i ne dopustiti mu da se makne odatle dok mu ne ponestane vode.

Ako se odlučim povući odavde mazga može nositi ili zalto, ili mene, razmišljao je Perry. I jedno i drugo je preteško.

No nije mu se svidala pomisao da bi ostavio blago, baš kao što mu se nije svidjela ni kad se prvi put suočio sa sličnim izborom.

* U kraju gdje nema stijena i brojnih zaklona, bio bih gotovo ravnopravan s protivnikom, mislio je. U dolini Quitaque, gdje se pogled pruža do obzorja, prilično bih se lako odupro protivniku na konju. Dabome, zahvaljujući tome što sam bolji strijelac. Nije stekao osobito mišljenje o Alemanovu rukovanju puškom. Onanigin ga je plaćenik promašio dvaput s razmjerno male udaljenosti. Stoga je Perry bio u svako doba spreman prihvatiti borbu s njim, puškom na veliku udaljenost ili revolverom izbliza u otvorenom obračunu.

Prisjeti se svega što je doznao o okolicu iz razgovora sa Spencerom Hargisom i što je zapazio jašući tim krajem. Dolina Quitaque počinje sjeveroistočno od svršetka Puta Komančâ i pruža se u blagom luku. Ako odmah krene i stekne prednost od nekoliko sati, koliko je preostalo do zore, mogao bi stići do doline prije nego što ga Aleman dostigne. Kako god bilo, bolje da bilo što poduzme nego da čeka svitanje kad će postati nemoćna meta. Omota oko pojasa uže kojim je bila privezana mazga, kako bi mu ruke bile slobodne i kako bi se mogao poslužiti oružjem ako ga Aleman začuje i krene za njim. Bila je vrlo mala vjerojatnost da će se izvrći takvoj opasnosti.

Pretraži pogledom nebo i pronade zvijezdu Sjevernjaču. Krene pazeći na to da mu ona bude malo slijeva.

Koraćao je strahovito sporo i teško, jer mu čizme nisu bile predviđene za hodanje. Zbog visokih potpetica prsti su mu se grčili i paklenski ga boljeli, a bol se širila cijelim nogama. Međutim, nije se obazirao na boli, a nakon nekog vremena stopala tako odrvene da ih više nije osjećao.

Pred njim su vrebale u tami brojne vododerine, spremne da ga progutaju. Nekoliko je puta koraknuo u prazno, a jednom ga je od kobnog pada spasilo samo uže. Napelo se, jer je mazga zastala i ustuknula kad je poletio niz okomitu stijenu i oju je smatrao samo tamnom sjenom. Izvukao se držeći se čvrsto za uže i grozničavo tražeći nogama uporište; pri tom je sastrugao sa stijene kišu šljunka i pijeska. Našavši se na ravnom terenu, potraži opet Sjevernjaču i produži.

Kad je dan počeo polako potiskivati noć, ugleda padinu što vodi prema rubu doline Quitaque. Zbog bistrog se jutarnjeg zraka činila mnogo bližom nego što je uistinu bila. Kad je prvi put spazio rub doline, imao je dojam da će stići do njega za deset minuta, ali sunce se već nastanilo na nebu i zrak je postao vrlo vruć kad nije dopro još ni do sredine obronka.

Obronak je bio strm, s nizom terasa-stih uzvisina što su nalikovale divovskom stupištu koje vodi prema grebenu koji dijeli pusti krševiti kraj od bujnih pašnjaka u dolini.

Prevalivši tek pola puta, Perry je morao zastati, odmoriti se i popiti gutljaj vode. Zatvarajući čuturu, promatrao je teren ispod sebe, preko kojeg je upravo prešao. Još nije bilo ni traga Alemanu. Ipak je slutio da Onanigin revolveraš ne može biti daleko. Pogleda strminu koju još mora prijeći i s desne strane spazi stijenu u obliku pješćanog sata pod kojom je bila Spencerova tajna pećina.

Već je na poznatom tlu! Ta ga pomisao ohrabri, pa krene žustro, međutim bol u listovima i stopalima opet ga uspori i hod mu se pretvori u mukotrpno šepanje. Čeznutljivo pogleda

preko ramena mazgu, koja je mirno išla za njim.

Za tren se nade u iskušenju da se sada, kad je dolina tako blizu, popne na samar i tjera mazgu dok se ne sruši. Ne bi dugo izdržala, pomisli noseći dvostruki teret.

Tada mu sine jedna pametna misao: najbolje da sakrije zlato u pećini, odjaše na mazgi na Hargisov ranč i nabavi ondje konja. Kad postane opet jahač, moći će se pretvoriti u progonitelja, vratiti i prisiliti Alemana na obračun.

XII

Iako su mu se noge donekle odmorile dok je jahao, nepodnošljivo su ga boljale kad je pred Hargisovom kućom skliznuo s mazge. Za trenutak mu se učinilo da će se srušiti, pa se uhvatio za mazgin vrat. Javi se glasno i, na njegovo iznenađenje, na vratima se pojavi Chet Hargis.

— Yatese! Pomislili smo da ste odjahali. U pisamcu ste napisali...

— Dogodilo se nešto nepredviđeno, pa sam se predomislio.

— Udite. — Hargis pažljivije pogleda Perryja i tek tada opazi da su mu oči pocrvenjele od nespavanja i da mu se lice, ispod prašine što mu se zalijepila za bradu, prošaralo borama od iscrpljenosti. — Nasmrt ste umorni čovječe. Čini se kao da ste proživjeli teške časove.

— Oporavit ću se. Međutim, nemam vremena, Hargise, i ne mogu ući u kuću. Htlo bih kupiti od vas konja.

— Pa, ja...

Kroz vrata iza oca progura se Spencer. Korak-dva iza

njega pojavi se Fern. Dječakove oči bljesnu.

— To ste vi, gospodine Yatese! Pomislio sam da ste zauvijek otišli!

— Zdravo, Spenceru. Mrsko mi je bilo što sam otišao a da se nisam s tobom oprostio, ali strahovito mi se žurilo. — Perry se okrene opet prema Harginsu. — Onda, što kažete? Hoćete li mi prodati konja?

— Nije potrebno da ga kupite, Yatese. Vrlo rado ću vam ga posuditi možete ga zadržati kako dugo hoćete.

— Hvala, ali radije bih ga kupio, ako pristajete. Uzeo bih onoga kojeg ste prozvali Stari Bob, osim ako vam je osobito stalo do njega i želite ga zadržati. Morat ću kupiti i sedlo.

— Zar ste upali u nevolju? — zabrinuto upita Spencer.

— Nije ništa opasno, sinko. Snaći ću se.

— Ne bismo li vam mogli pomoći?

— Možete, dabome. Tvoj tata će mi pomoći ako mi proda konja i sedlo. Za ostalo ću se sâm pobrinuti. — Perry ponovo zapita Hargisa: — Dakle, što kažete? Hoćete li prodati? Recite koliko tražite za konja i sedlo. Neću se cjenkati.

— Dobit ćete sve što vam je potrebno. To je najmanje što mogu učiniti za vas pošto ste nam mnogo pomogli.

— Hvala. — Perry se obrati dječaku: — Spenceru, molio bih te da mi osedlaš konja. Otići ću za to vrijeme do rječice i nekoliko minuta namakati stopala.

Fern Hargis, koja je do sada samo gledala i slušala, reče:

– Mislim da neće biti dovoljno namakanje. Od čega vas bole noge? Previše ste hodali?

– Da, duže nego što sam navikao.

– Imam ljekovitu mast, koja bi vam mogla pomoći.

Perryju se učini kao da je u ženinu glasu zamijetio gotovo toplinu. Zaključio da je riječ samo o sažaljenju koje svaka žena osjeća prema ranjenim životinjama.

– Potrebne su vam i čiste čarape – nastavi Fern – Na štednjaku imam vruću kavu, pa dotle popijte šalicu.

– Hvala vam, ali ne smijem gubiti vrijeme.

– Budem li vam premazala stopala nećete izgubiti mnogo više vremena nego da ih namažete. Moram vam pomoći koliko god mogu. Donijet ću mast.

Fern uđe a Perry krene prema rječici, bolno šepesajući. Sustigne ga Hargis i ponudi mu zdravu ruku, da se uhvati za nju.

– Možete li mi ispričati što se dogodilo? – upita rančer.

– Zapravo nemam što pričati. Znae već da sam slutio kako bi mi za petama mogao biti netko tko se želi osvetiti zbog jednog prijašnjeg sukoba. Slutnja se obistinila. Šreli smo se na Putu Komančā. Ustrijelio mi je konja, a ja nisam uspio vratiti istom mjerom. Baš zato želim otići odavde što prije. Ne bih htio uvući vašu obitelj u svoju osobnu borbu.

– I vi ste se jednom upleli u borbu koja se vas nije ticala – podsjeti ga Hargis.

– A bilo je to malo drugačije.

– Perry sjedne na plosnat kamen kraj vode i počne vući čizme. Hargis se sagne kako bi mu pomogao, pa uspiju skinuti izgrebene čizme s oteklih nogu. Perry svuče poderane čarape. Noge su bile pune rana, na mjestima gdje su mjehuri popucali od trljanja. – Noge mi ne izgledaju lijepo, zar ne?

– Izgledaju strašno. Najbolje bi bilo da ih odmorite neko vrijeme.

– Ne mogu. – Perry uroni stopala u rječicu i odahne. – Uostalom, više ne namjeravam hodati.

Hargis sjedne na kamen kraj njega. Pročisti grlo prije nego što je progovorio.

– Fern mi je poslije vašeg odlaska ispričala sve o Spanku. Bilo joj je vrlo žao što ste otišli potajno i prigovarala je sebi da je bila pregruba prema vama.

– Ah, nije to važno! Ionako sam se predugo zadržao.

– Ipak se nadam da ćete ostati neko vrijeme u ovom kraju.

Perry je zurio u stopala. Godila mu je hladna voda.

– Ne znam – reče suzdržljivo. – Vidjet ćemo kad se riješim nevolje koja mi je privremeno na vratu.

Spencer je već doveo osedlana konja pred kuću i sada im se pridružio.

– Vrlo rado bih vam pomogao, gospodine Yatese – prozbori uznemireno.

– Već si mi pomogao, sinko.

– Dobro znate što mislim. Htio bih vam uistinu pomoći, a ne samo osedlati konja.

– Da, razumijem te. – Perry je za tren sjedio zamišljeno

onda reče: – Uvidjet ćeš jednog dana da se neki zadaci moraju obaviti bez tuđe pomoći, Spenceru. Baš takav zadatak imam sada pred sobom. – Izvuče noge iz rječice i ocjenjivački ih pogleda. – Čini mi se da više nisu onako otečene kao što su bile. Izdržat će dok ne završim posao.

Iz kuće izide Fern, noseći u jednoj ruci šalicu kave a u drugoj kutijicu.

– Dok budete pili kavu, pregledat ću vam noge – reče. Pruži Perryju šalicu, pa se sagne i počne mazati stopala ljekovitom mašću iz kutijice. Mast mu je neobično godila i hladila noge čak više nego voda. – Evo, tako. Donijela sam vam i čiste bijele čarape. Vjerujem da ćete se osjećati mnogo bolje kad ustanete.

– Mnogo vam nvala, gospođo Hargis. – Perry pogleda dječaka. – Ako mi već želiš pomoći, Spenceru, stavi mi bisage na konja. Mazgu ću, ako pristajete, ostaviti privremeno u vašem oboru.

– Dobro. – Dječak otrči.

Perry se okrene prema Chetu i Fern Hargins.

– Imate doista dobrog sina. Nimalo vam ne zamjeram, gospođo Hargis, što ne želite da postane poput mene.

– Žao mi je, gospodine Yatese. Oprostite – progovori kolebljivo Fern. – Prevarila sam se, čini mi se, kad sam mislila da nastojite utjecati na Spanka.

– Nije važno. – Perry pogleda Hargisa. – Dakle, da se pogodimo za konja i opremu. Koliko vam dugujem?

– Uzmite ih kao poklon, Yatese. Postupite li tako, osjećat ću se bolje. Da niste otišli odavde baš one noći, možda vas progonitelj nikada ne bi pronašao.

– O, pronašao bi me. Ovdje ili negdje drugdje. Bilo kako bilo, nikome ne želim ostati dužan, a nemam vremena za cjenkanje. – Zavuče ruku u džep i izvadi šest zlatnika. – Ako vi ne želite reći cijenu, onda je moram ja odrediti. Evo!

Hargis ne posegne za novcem. Odlučno zatrese glavom.

– Dobro, postavimo sve ovako – reče Perry. – Ako ne želite novac za konja i opremu, onda spremite te zlatnike kao moj dar dječaku. Dajte mu ih jednom, kad mu budu potrebno.

Hargis napokon uzme novac.

– Dobro – izusti tiho i zamišljeno. Rukovali su se kao pravi prijatelji.

– Pozdravite Spencera u moje ime – reče Perry. – Možda će mu biti lakše ako me ne bude vidio kako odlazim. – Žurno doda: – To ne znači da se ne namjeravam vratiti. Doći ću po mazgu, sutra ili prekосу-tra.

– Svakako – reče Fern. – I ostat ćete na večeri.

Perry uzjaše.

– Ne bih vas htio uznemiriti, ali bilo bi najbolje da do mog povratka ili, barem, do sutrašnje večeri ostanete svi blizu kuće – napomene. – Nadam se da ću do tada već sve srediti.

Mahne i nogama potjera konja.

Chet i Fern su gledali za njim dok ga nisu sakrile vrbe što su rasle na obali, a onda se vra- tiše u kuću. Nisu se baš rado- vali trenutku kad će morati reći Spenceru da je njegov pri- jatelj odjahao a da se nije opro- stio.

— Gdje li je Spank tako dugo? — odjednom upita Fern.
— Već je trebalo da dođe.

— Samo nam se čini da je prošlo mnogo vremena. Znaš kako se vrijeme vuče kad se osjeća gorak okus u ustima. Doći će za minutu-dvije.

Kad je prošlo još deset mi- nuta a Spencer nije došao, Har- gis ustane.

— Idem vidjeti što ga je zadr- žalo tako dugo u oboru.

Fern se činilo kao da se go- tovo odmah vratio.

— Nije u oboru — reče muž, zabrinuto se mršteći. — Nema mu ni konja.

— Chete, krenuo je za onim čovjekom!

— I ja se bojim da je tako. — Hargis pride vratima Spence- rove sobe, otvori ih i zaviri un- utra. — Da, nema mu ni puške.

— Krene prema kućnim vra- tima i zastane samo kako bi skinuo pušku s klina. — Nije daleko odmakao. Dovest ću ga Fern.

— Ne možeš još jahati, Chete! Tvoja ruka...

— Baš me briga za ruku! Mo- raš mi samo pomoći da uzja- šem.

— Idem s tobom!

— Ne! Urazumi se, Fern. Spank je odjahao tek prije ne- koliko minuta, pa ću ga brzo uhvatiti. A kad ga dovedem kući, ne deri se na njega onako kako si vikala kad si ga zate-

kla da se igra revolverima u štaglju. Bit će dovoljno utučen poslije razgovora sa mnom!

— Dobro, nastojat ću. Ali...

— Što se, zapravo, dogodilo s onim revolverima? — prekine je Hargis, namrštivši se. — Ni- sam ih nigdje vidio.

— Bacila sam ih u rječicu.

— Hm, nekako se bojim da ćeš se pokoja zbog toga Fern. Slutim da ćeš, prije nego što se sve ovo završi, možda i pože- ljeti jedan od tih revolvera!

*

Perry se po vlastitom tragu vraćao prema mjestu gdje je ušao u dolinu.

Prugu povijene, prignječene trave mogao je gotovo slijediti i slijepac. Krivudala je od jed- nog šumarka do drugog, jasno pokazujući da je tuda projahao čovjek koji je oprezno tražio svaki zaklon.

Vjerojatno će se Aleman us- koro pojaviti, pomisli Perry pogledavši sunce. Spuštalo se prema zapadu, ali se još nije približilo obzoru. Onanigin je revolveraš imao dovoljno vre- mena za praćenje traga što ga je Perry ostavio iza sebe noću i kojega nije prikrivao, premda je trag vodio uglavnom preko tvrdog, kamenitog tla.

Odjednom začuje povik, da- leko odostrag. Okrene se u sedlu i osvrne.

Ni pola kilometra iza sebe ugleda Spencera Hargisa, koji je jahao u galopu.

— Gospodine Yatese! Čekajte, gospodine Yatese! Čekajte, mo- lim vas! — vikao je dječak.

Perry zaustavi konja i pri- čeka.

— Htjeli ste opet otići bez pozdrava — optuži ga Spencer kad se zaustavio kraj njega.

— Istina je. Nisam baš spretni pri opraštanju, razumiješ?

— Ipak, tako se ne postupa s drugom. Zar ste već zaboravili da smo drugovi i ortaci?

Perry se sjeti kako su se rukovali u pećini.

— Ne, nisam. No katkad se mora otići tiho, bez pozdrava, ne smije se ništa reći ni drugu. Ipak, žao mi je.

— Sve je u redu. Doduše, dobro znate da vam želim pomoći. Zar mi ne možete ispričati što se zbiva? Iako smo drugovi?

Perry se ogleda i u blizini spazi rijedak šumarak.

— Ovo nije baš najpovoljnije mjesto za brbljanje — promrmlja. — Hajdemo među drveće.

Kad su stigli u šumarak, Spencer se okrene prema Perryju, uzbuđeno raširivši oči.

— Donekle sam naslutio što se događa — reče. — Netko vam prijeti, pa mu želite ući u trag.

— Slutnja ti ima neke veze s istinom, no sve je mnogo zamršenije, a sada nije pogodan trenutak za objašnjavanje. — Dok je govorio, Perry je promatrao kroz drveće rub doline. — Iskreno sam ti zahvalan što mi želiš pomoći, Spenceru, ali ovo moram sâm obaviti.

— Borit ćete se, zar ne? Kad uhvatite protivnika, prisiliti ćete ga na borbu?

— Vrlo vjerojatno. I zato ću se sada okrenuti i vratiti s tobom na ranč.

— Ali ja želim ostati s vama! Mi smo drugovi, sjetite se!

— Dabome. No bio bih vrlo loš drug kad se ne bih brinuo o tebi i kad te ne bih spriječio da se umiješaš u nešto o čemu ništa ne znaš.

— — Neću vam smetati. Poštena riječ.

— Varaš se, grdno bi mi smetalo, Spenceru. Slušaj me dobro. Ti vjeruješ da je veličanstveno i vrlo uzbudljivo kad čovjek prihvati izazov i stavi glavu na kocku misleći da će probušiti olovom protivnika prije nego što on uspe učiniti isto. No to nije nimalo veličanstveno niti uzbudljivo. Jadno je i ružno.

— Ali je hrabro! To je dokaz da je netko pravi čovjek. Eto, vi ste tako postupili neki dan kad je Velasco napao tatu i mene. Zavukao se u zaklon, no vi ste bili spremni obračunati se otvoreno sa svima! Štoviše, naveli ste na njih, umjesto oni na vas! Pokazali ste im tko ste i kakvi ste!

Perry mu je promatrao uzbuđeno dječjačko lice.

— Tome se diviš cijelo vrijeme? Zato si me zavolio i pokušao oponašati? Misliš da ti se otac bojao?

— Pa, zar nije? Zar nije jasno pokazao strah?

— Pa, možda se bojao, sinko. Bio bi budala da se nije prestrašio u onako teškom položaju. Protivnici su bili premoćni, a on se morao brinuti i o tebi.

— Vi ste, međutim, navalili na razbojнике!

— A zašto misliš da se nisam i te kako bojao dok sam puzao kroz travu? Ako je netko razuman, to ne znači da je i kuka-vica.

Bili su tako zauzeti raspravom da nisu čuli Cheta Hargisa kako se približuje. No za kratke stanke poslije Perryjevih posljednjih riječi začuše topot kopita i, pogledavši iz šumarka, spaziše ga kako jaše prema drveću.

Gotovo u istom času i rančer ugleda njih. Natjera konja u šumarak i naglo ga zaustavi.

— Spank! — uzvikne. — O, dobro je što ti se nije ništa dogodilo!

— Zar mislite da bih dopustio da se bilo što dogodi takvu djetetu, još balavom, Hargise? — prozbori hladno Perry.

Naviknut na to da Perry postupa s njim kao s odraslim, Spencer se zapanji i razrogači oči.

— Uistinu mi je drago što ste dojahali ovamo — nastavi Perry. — Najmanje mi je potrebno neiskusno derište koje me prati u stopu. Odvedite dječaka kući i zadržite ga ondje da ne smeta odraslim ljudima kad imaju ozbiljna posla.

— Poštena riječ, gospodine Yatese, ja bih... — započne Spencer, izražavajući glasom zaprepaštenje.

— Znam — prekine ga odrešito i ljutito Perry. — Ni za tren nisi pomislio da si me, dojurivši ovamo, uvalio u veliku opasnost. Mogao sam stradati. Kad budeš idući put htio nekome smetati, provjeri je li tvoje društvo poželjno ili nije. Meni nisi potreban. Uхватite tog balavca, Hargise, i odvedite ga odavde! Nemam vremena za razgovore.

Ovčar je naslutio zašto je Perry tako osoran i grub.

— Hajdemo, sine. Cuo si što veli Yates — reče. — Smetamo mu.

— Ali... — započne Spencer.

— Ne prepiri se! — Hargis povisi glas. — Podi sa mnom!

Perry ih je gledao kako izlaze iz šumarka, slijedio ih je nekoliko metara, a onda zastao i, sjedeći na konju, promatrao dok su se udaljavali.

Smiješak mu nije odražavao ni tugu, ni samosažaljenje.

XIII

Premda vrlo vješt pri otkrivanju tragova, Aleman je prilično teško slijedio Perryjev trag po golom, kamenitom tlu. Ponajčešće je tlo bilo pretvrdo da bi na njemu mogli ostati tragovi. Otisci čizama i mazginih kopita zadržali su se na pijesku samo mjestimice. Drugdje je morao jahati u polukrugovima i tražiti sitne znakove: pomaknut kamen što se zakotrljao kad ga je gurnula noga, svježu zemlju što se pojavila na površini ruba vododerine gdje je pod Yatesovom težinom popustila tvrda kora, žljebove na strminama koje nisu urezali kiša i vjetar, nego veranje čovjeka i mazge. Pronalazio je i hrpice svježih mazginih izmetina.

Uporno je slijedio trag, ali mu je za to trebalo mnogo vremena. Do ruba doline je, penjući se po terasastom obronku po kojem se penjao i Perry, stigao baš kad je Perry poveo Spencera u šumarak.

Lukav kao i uvijek, ostavio je konja na obronku ispod sebe dok je ispitivački promatrao

dolinu. Priljubivši se uz zemlju, gledao je odozgo kako Hargis dolazi za sinom i pridružuje se dvojici u šumarku. Kroz drveće ih je vidio kako razgovaraju.

Kako su Hargis i sin bili s Perryjem a on je jahao na novom konju, zaključio logično, iako pogrešno, da je njegov protivnik predobio prijatelje za borbu.

Usprkos urođenoj strpljivosti, Aleman je dobro znao kada ne smije oklijevati. Vrlo kratko je razmislio o izmijenjenom položaju, a onda se žurno spusti do konja.

Zaklonjen grebenom koji je odvajao dolinu od krševite pustoši, natjera konja u galop. Namjeravao je zaobići dolinu i ravno se spustiti niz padinu prema ranču Hargisovih.

Mano Negro će se, prije ili poslije, vratiti tamo sa svojim saveznicima. A kad se vrati, on će ga dočekati.

*

Perry se nije osjećao osobito osamljenim dok je gledao za Hargisom i Spencerom, sve manjima u zelenom moru trave. Usredotoči opet sve misli na zadatak. Zaobiđe šumarak i zaputi se tamo kamo je jahao kad ga je dječak sustigao. Cilj mu je bilo ono mjesto gdje je ušao u dolinu. Tu priveže konja u zaklonu, izvuče pušku iz navlake i uzme iz bisaga pregršt metaka. Tada se počne verati prema grebenu. Stopala mu se pobuniše za tog kratkog penjanja, ali su hladna riječna voda i Fernina ljekovita mast pridonijele tome da bol bude podnošljiva.

Na vrhu se brda priljubi uz izbočenu stijenu i oprezno prijede pogledom po krševitom kraju. Alemanu Ramirezu nije bilo ni traga, no sumaglica od vrućine što je sada treperila nad žutim krajolikom ograničila je vidik gotovo samo na terasasti obronak.

Donekle se opustivši, nasloni se leđima na stijenu, ispruži noge i položi pušku preko krila.

Aleman će se uskoro pojaviti na vidiku, pomisli smireno.

*

Fern Hargis je bila vrlo zaposlena. Zbog Perryjeva neočekivanog povratka bila je malo zaostala u uobičajenim kućnim poslovima.

Upravo je spremala oprano posuđe u ormarić kraj štednjaka, pa je zveckanje tanjura i šalica prikrio Alemanove tihe korake. Spoznala je da nije sama tek kad je s otvorenih vrata začula opori glas.

— Ne miči se, ženo! — rekao joj je na španjolskom jeziku. — Inače ću te ubiti!

Kao i većina stanovnika tog kraja, donekle je razumjela i znala govoriti taj jezik, koji je bio uobičajen u tom području prije nego što su stigli doseljenici s istoka. Međutim, nije joj bilo potrebno baš nikakvo poznavanje španjolskog jezika da bi shvatila kako će prijetnje smrću, ako ne poslušati zapovijed, biti izvršena bez oklijevanja. To su joj nagovijestile crne oči neznanca koji se pojavio na

vratima i koraknuo prema njoj kad je progovorio.

Nadohvat ruci u otvorenoj ladici bio je kuhinjski noć. Hitro posegne za njim i mahne prijeteci.

Aleman se naceri kao da ga takav prkos zabavlja, ali ipak zastane.

– Bez gluposti, ženo!

– Onda idite odavde. Moj muž i sin će se vratiti svaki čas. Ako vas zateknu, ubit će vas, upozoravam vas!

– Doista? – Opet se nacerio.

– Ionako ste na pogrešnom mjestu – reče Fern. – Oni nisu ubili Velasca i onog drugog čovjeka. Ustrijelio ih je netko drugi i otišao. Neće se vratiti.

Aleman se namršti, a onda se sjeti da mu je Valdivar Santos spomenuo kako je Mano Negro ubio nekog ovdašnjeg razbojnika. Kimne.

– Da, zanima me taj drugi čovjek – progunda. – Mano Negro. Gdje je?

– Mano Negro? – Fern se zbunila, ali onda shvati. – Naravno, crna rukavica. – Odlučno zatrese glavom. – Čovjek kojeg zovete Mano Negro nije ovdje. Otišao je i neće se vratiti.

Aleman je već postao nestrpljiv.

– Lažljivice!

– Zašto bih lagala? Otišao je, uvjeravam vas!

– Lažljivice! – ponovi Aleman. – Mano Negro i njegovi

ljudi pripremaju napad na mene! Traže me!

– Ne, nije istina! Prevarili ste se! Ne traže vas. Mano Negro je otišao, a moj je sin krenuo za njim, pa je muž odjahao po dječaka. Uskoro će se vratiti! Moraju se pojaviti svaki čas!

Fern zaključila da je neznanač ili ne razumije, ili joj ne vjeruje. Opet je koraknuo prema njoj, pa ona mahne nožem.

Oklijevao je. Netremice su se gledali, udaljeni oko dva metra.

Vjerojatno bi se njihov razgovor na engleskom i španjolskom jeziku nastavio da se nije začuo topot.

Fern je pogriješila i načas skrenula pogled s Alemana prema vratima. Aleman je odmah iskoristio tu nepažnju i u dva koraka došao do žene. Jednom ju je rukom šćepao za zglavak i oslobodio se prijetnje nožem, a drugom ju je, stisnuvši šaku, udario po licu.

Tiho je zastenjala i počela se rušiti, ošamućena udarcem. Pustio ju je da padne na pod.

Topot se približavao.

Dugačkim je koracima jurao prema vratima i oprezno izvirio.

Vidio je samo jednog jahača, Hargisa, koji se upravo pojavio iza okuke. Dok ga je promatrao, dvoumeći bi li bilo bolje da pričeka ili puca, na vidiku se pojavi i Spencer.

Aleman odlučila pričekati. Nisu ga zanimala ta dva Jenkinsa, a vjerovao je da će se iza

svojih prijatelja pojaviti i Mano Negro.

Izvuče revolver iz desnih korica i pripremi se da skoči van i otvori brzu, neočekivanu vatru čim mu se neprijatelj pojavi u vidokrugu.

Uto začuje iza sebe Fernino stenjanje. Sjeti se da joj je nadohvat ruci nož i okrene se da je ušutka. Nije nipošto htio da ga izda povikom niti ju je htio ustrijeliti, jer bi i hici otkrili njegovu zasjedu. Žurno korakne prema njoj, ali ona, prije nego što je stigao do nje, počne vikati.

— Chete, pazi! Jedan Velascov čovjek...

U tom je času Aleman udari revolverskom cijevi po glavi i prekine upozoravanje. Odmah potrči prema vratima, no nekoliko sekundi koje je izgubio pomrsi mu planove. Vrbe su pred kolibom šušcale iako nije bilo vjetra, otkrivajući da su se jahači sakrili među njima.

Perry nije nikada bio osobito sklon strpljivom čekanju, pogotovu čekanju u zasjedi. Prezirao je napade iz zasjede. Njegova se narav protivila vrebanju u potaji, čekanju da se protivnik pojavi i da ga pogodi iznenadnim hicem. Koristio se zasjedom samo kad se nikako drugačije nije mogao suprotstaviti nadmoćnim protivnicima, ali kad bi god to učinio, imao bi dojam kao da se osramotio i obećastio svoju vještinu.

Za tren se htjede vratiti po vlastitom tragu i na čistini, ravnopravno, dočekati protiv-

nika, ali se sjeti obiju zasjeda koje mu je pripremio Aleman i odlučno stisne zube.

— Ne zaslužuje bolji položaj nego što ga je omogućio meni — promrmlja.

Tješeći se misliju da će ga napasti danju, a ne noću, odlučiti čekati.

*

Chet i Spencer Hargis su šutke jahali prema ranču. Dječaka je, očito, uznemirila Perryjeva grubost, a otac zaključio da ga ne smije tješiti. Odmakne malo od sina čim su izišli iz šumarka u kojem su razgovarali s Perryjem i ostane na čelu cijelim putem do kuće.

Aleman je pažljivo sakrio konja, pa je Hargis spoznao da nešto nije u redu tek kad je Fern doviknula iz kuće. Ni tada još nije shvatio da je s njom u kući neznanač. Tek kad je naglo potjerao konja u vrbik i kad je začuo kako se ženin glas prekinuo usred rečenice, postalo mu je jasno da je netko u kući. Tada ugleda Alemanova konja i otvorena vrata, pa shvati sve.

— Unutra je s tvojom majkom! — reče Spenceru, koji je nagoni krenuo za ocem među drveće.

Dječak idmah izvuče iz navlake na sedlu pušku koju mu je dao Perry i ubaci metak u cijev.

Hargis hitro zgrabi pušku.

— Čekaj! — naredi. — Ne smijemo odmah izgubiti glavu. — Okrene se prema kući i dovikne: — Fern! — Čekajući dugo, opet vikne: — Fern!

HITCHCOCK

bira za vas

**Na 144 stranice najbolje kriminalističke pri-
povijetke poznatih svjetskih autora u iz-
boru Alfreda Hitchcocka!**

Iz kuće nitko ne odgovori. Kroz lišće su vidjeli samo otvorena vrata, što su zjapila poput zlokobnog otvora.

— Moramo odmah nešto poduzeti! — reče Spencer. — Ne smijemo gubiti vrijeme!

— Znam, Spank. Šuti samo malo i pusti me da razmislim.

— Što se tu ima razmišljati? Želimo li pomoći mami, moramo ući u kuću. Ako potrčiš prema vratima s jedne strane, a ja s druge, moramo uspjeti.

— Prestani maštati da si revolveraš! — Hargisov je glas postao opor od srdžbe i zabrinutosti. — Nisi revolveraš, a nisam ni ja. Međutim, onaj čovjek vjerojatno jest. Ne možemo ga vidjeti, a on nas može, pa će nas obojicu pogoditi ako pokušamo glupo navaliti.

— Kladim se da bi Yates navalio!

Hargis umalo odgovori oštro, ali na vrijeme stisne usnice.

— Slušaj, da li bi mogao privući neznančevu pažnju oko pola minute? — reče. — Ispaliti nekoliko hitaca prema vratima?

— Mogao bih, naravno.

Dječak sjaše. I Hargis kliznu s konja. Prišunjaju se rubu vrbika i pažljivo zagledaju prema vratima.

— Pazi, ne pucaj unutra — opomene ga Hargis. — Mogao bi raniti majku.

— Znam. Bit ću oprezan. Pucat ću u zemlju ili u zid kraj vrata.

— Dobro. Ne dopusti mu da izide, jer ja ću moći ispaliti samo jedan hitac. Budući da mi je ruka povezana, ne mogu povlačiti zatvarač.

Spencer se tek sada sjeti očevih ozljeda.

— Ne čini to, tata! Pusti mene da jurnem prema kući!

— Ne, to ne dolazi u obzir. Ti se možeš služiti objema rukama i možeš me štititi, a ja tebe ne bih mogao. Jesi li spreman?

Stisnuvši blijeđe usnice, dječak kimne.

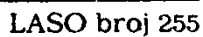
Hargis podigne zdravom rukom pušku i pripremi se da istrči. Upitno pogleda još jednom Spencera i dječak kimne.

— Dobro! — prozbori Hargis. — Sada!

Istrčavši iz zaklona među vrbama, čuo je kako se Spence-rov prvi metak zabio u drven zid kraj vrata. Trčao je tako brzo da se čudio vlastitoj brzini. Krivudao je preko čistine između vrbika i kuće i prešao već pola udaljenosti kad se na vratima pojavila sjenka.

Upro se petama, kako bi se naglo zaustavio, i opalio iz puške s boka. Gotovo istodobno pogodi ga Alemanov revolverski metak i on se sruši kao pokošen.

Vidjevši da mu je otac pao, Spencer prestane pucati. Nije imao priliku nanišani i opaliti na Alemana, jer se revolveraš iznenada i samo našas

pojaviio na vratima. Sve se zbilo u tren oka.

U prvi je čas htio izjuriti iz vrbika poput oca i jurnuti prema vratima, ali je shvatio da bi to bilo samoubojstvo.

Osjeti kako mu se okreće želudac, ali ipak uspije spriječiti povraćanje. Gledajući nepomično tijelo na čistini kroz tanku koprenu dima baruta što se lelujala između kuće i vrbika, pomisli: Bojim se, kuka-vica sam. Tada se sjeti Perryjevih riječi: »Ako je netko razuman, to još ne znači da je i kukavica.«

Najednom spozna sasvim jasno što valja uraditi. Znao je da nije dorastao položaju u kojem se našao, ali nije daleko čovjek koji bi mogao sve srediti.

Iako mu nije bilo poznato kamo je Perry odjahao kad su se rastali, čvrsto je vjerovao da će ga pronaći negdje na rubu doline.

Uzjaše i krene kroz riječno korito, nastojeći da uvijek bude zaklonjen vrbama.

*

Aleman je promatrao vrbik, tražeći bilo kakav znak mica-nja.

Poslije Hargisova pokušaja da ga napadne izmijenio je mišljenje. Dakle, žena ipak nije lagala. Kad bi Mano Negro bio s tom dvojicom, napad ne bi bio tako nespretnan. Prije svega, Mano Negro bi svakako obratio pažnju prozoru, zbog kojeg je kuća ranjiva na bočni napad. Osim toga, ne bi dopustio

da prema kući potrči samo jedan čovjek, već bi sva trojica izjurila iz vrbika, i to s različitih, međusobno udaljenih mjesta. Loše pripremljeni napad ga je uvjerio više nego bilo kakve riječi da je žena govorila istinu.

Opazivši da su se vrbe, malo zanjihale, odmah je naslutio što Spencer namjerava.

Budući da Mano Negro nije ovdje, dječak će ga potražiti.

Namjeravao je oprezno pratiti dječaka. Ovaj put će pucati tek kad Mano Negro bude tako blizu da ga nikako neće promašiti.

*

Fern je nekoliko časaka ležala nepomično i osluškivala potpunu tišinu, pitajući se zašto je na podu. Postepeno joj se u glavi razbistri i vrte joj se događaji koje je proživjela prije nego što se onesvijestila. Zajeca, sjećajući se svega.

Pomaknuvši bradu, osjeti da je boli obraz. Oprezno ga dodirne i napipa oteklinu gdje ju je udarila revolverska cijev.

U lancu događaja prije nesvijesti još je nešto nedostajalo. Nešto se neugodno pritajilo u pozadini. Grozničavo se pokušava prisjetiti, a kad se sjetila, skoči na noge i potrči prema vratima.

Ugledavši muža na čistini pred kućom, zapanjeno zastane i grčevito se uhvati za dovratnik kako bi se pridržala.

Potisnuvši gorak okus strana, pritrči muži i klekne kraj njega. Žurno mu opipa bilo na

ŽIVOT
ljubavni
roman izlazi
svakog tjedna
(u utorak)
cijena
7 dinara

LASO
western roman
izlazi
svakog tjedna
(u petak)
cijena 7 dinara

TRAG
biblioteka
kriminalističkih
romana izlazi
svakih 14 dana
cijena 10 dinara

POPAJ
strip-zabavnik
izlazi svakih
14 dana
(u ponedjeljak)
cijena 5 dinara

TOM I JERRY
Vrtrep-strip
za djecu izlazi
svakih 14 dana
(u srijedu)
cijena 5 dinara

SIRIUS
biblioteka
znanstvene
fantastike
izlazi svakog 5.
u mjesecu
cijena 10 dinara

ALAN FORD
super strip
izlazi
svakih 14 dana
(u srijedu)
cijena 6 dinara

zglavku i ustanovi da mu srce kuca snažno i jednakomjerno.

Utrči opet u kući i donese vodu i ručnik. Prala je mužu lice dok nije napokon uzdahnuo, duboko i isprekidano, pa otvorio oči.

— Živ si, Chete! Kad sam te ugledala, uplašila sam se da si poginuo!

Hargis sjedne, a lice mu se iskrivi od boli kad se pomaknuo.

— Čini mi se kao da me mazga udarila kopitom po ozlijeđenom ramenu — promrm-lja. — Što se dogodilo, Fern?

— Ne znam. Na vratima se iznenada pojavio neki neznamac. Tražio je Yatesa. Kad smo čuli da se približavate, pokušala sam vas upozoriti, ali me udario revolverom. Ne znam što se zbilo poslije toga.

— Pošto si ti viknula, Spank i ja smo šmugnuli u vrbik. U prvi čas nisam ni pomislio da bi netko mogao biti s tobom. Poslije sam pokušao navaliti, a Spank me štitio. Ispalio sam metak na tog čovjeka kad se pojavio na vratima, ali vjerojatno je on opalio prvi. Ili je bolje gađao.

Hargis podigne zdravu ruku i opipa ozlijeđenu, privezanu za daščicu na prsima. Napipa mjesto gdje mu je metak poderao košulju i uvuče prste kroz tu rupu.

— Imao sam vrašku sreću — reče. — Metak je pogodio daščicu i odbio se. Pri tom me srušio, pa sam se, vjerojatno, onesvijestio od boli. No, nije mi ni-

šta. Živ sam i zdrav kao i prije borbe. Ni Spanku nije ništa?

— Pa gdje je on? Nisam ga vidjela.

— Bio je... čekaj malo...

Hargis teško ustane i krene prema vrbiku. Konj je još bio ondje, ali nije bilo ni traga dječaku ni njegovu konju. Tada opazi da je nestao i neznanečev konj, koji je bio privezan iza bočnog zida.

— Chete, gdje je Spank? — pitala je uporno i zabrinuto Vern.

— Vjerojatno je odjahao po Yatesa.

— A neznamac?

— Zacijelo se vraća onamo odakle je došao. Osim ako...

Oboje u hipu pomisle isto.

— Idemo po konja — reče Fern. — Ne mogu te pustiti samoga.

Već za nekoliko su minuta galopirali stazom što se protezala usporedno s vrbikom.

Nisu odmakli daleko kad su u daljini začuli dva uzastopna hica, a onda, poslije stanke, još jedan pucanj. Potom opet zavlada tišina.

XIV

Sjedeći na rubu doline, Perry se borio protiv sna. Kad bi zatrepetao vjeđama, činilo bi mu se kao da pod njima ima zrnca pijeska.

Popodne se oteglo, sunce je uporno peklo, a on se nije pošteno odmorio dulje od trideset sati. Najradije bi ustao i proteg-

nuo se, razgibao ukočene mišice, ali se nije usudio. Dokle god sjedi nepomično, priljubljen uz stijenu, stopljen je s krajolikom. Kad bi se pomaknuo ili ustao izvrgnuo bi se opasnosti da ga otkrije protivnik koji se svakog časa mogao pojaviti dolje u kršu.

U početku je neko vrijeme razmišljao o tome što će učiniti sa zlatom, skrivenim u pećini, no te su mu misli ubrzo dosadile kad ga je počela sve više obuzimati pospanost.

Načas prestane gledati desnom rukom crnu rukavicu i malo se premjesti. Bio je već nemiran. Aleman Ramirez mnogo kasni. Trebalo je da se već odavno pojavi na terasastom obronku što vodi do ruba doline.

Perry ponovno napregne oči, nastojeći da prodre pogledom kroz treperav zrak nad kršem, ali ništa se tamo nije micalo. Onda pogleda preko ramena u dolinu i kratko opsuje. Prema njemu je galopirao neki konj. Već je prešao pola dugačke i blage padine između ruba doline i širokog, svijetlozelenog vrbika duž rječice Quitaque. I na toj daljini prepozna jahača: Spencera Hargisa.

— Ludi, tvrdoglavi balavac! — promrmlja, no nije se ozbiljno naljutio. — Kao da nisam danas bio dovoljno osoran prema njemu.

Još jednom pretraži umornim očima krš, a onda se otokotrlja od stijene kraj koje se pritajio. Našavši se ispod grebena tako da se više nije mogao ocrtati nasuprot nebu, ustane i odšepa prema konju.

Jašući niz padinu u susret Spenceru, smišljao je riječi kojima će se ovaj put okomiti odrješito na dječaka.

Međutim, nije stigao izreći ono što je smislio, jer je dječak doviknuo čim se toliko približio da ga je Perry mogao čuti. — Gospodine Yatese, potrebna nam je pomoć! Neki je čovjek ustrijelio tatu, a mamu je zarobio u kući!

— Kad se to dogodilo? — zapita Perry i zaustavi konja kad je stigao do Spencera.

— Maločas. Neznamac je bio već u kući kad smo tata i ja dojahali. Mama nas je upozorila povikom, pa smo se sakrili u vrbik. Tata je potrčao prema vratima, i pri tom je napadu pogođen. I ja sam htio navaliti, ali sam se onda sjetio vas i pohitao po pomoć.

— Je li ti otac teško ranjen?

— Ne znam. Bojao... bojao sam se izići na čistinu i pomoći mu, jer je onaj čovjek vrebao u kući i pucao bi na mene.

— Postupio si razborito. Slu tiš li tko bi mogao biti taj neznamac.

Spencer se namršti.

— Mama je, viknuvši nam, spomenula Velasca — odgovori zamišljeno. — Možda je došao neki član njegove družbe i želi se osvetiti?

— Možda. Doduše, ako je riječ o nekom Velascovu čovjeku, onda bi ih lako moglo biti i više. Siguran si da je potpuno sâm? Nitko se nije šunjaio u blizini? Nisi nikoga vidio?

— Nisam. No, ne mogu ništa tvrditi. Sve se dogodilo vrlo brzo i neočekivano.

Perry stisne usnice. Dakle, morat će odgoditi obračun s Alamanom.

– Dobro, sinko – reče tiho.
– Hajdemo na ranč. Vidjet ćemo kakav je to svet.

Natjeraše konje u galop i odmah skrenuše prema vrbiku. Perry je htio da uđu u zaklon mnogo prije nego što stignu do kuće.

Kad su se približili vrbama, uspori konja, a Spencer je slijedio njegov primjer.

– Kad stignemo do kuće – progovori strogo Perry – okani se bilo kakvih gluposti, razumiješ me? Za takvu borbu nemaš dovoljno iskustva.

– Poslušat ću vas – obeća dječak.

– Neko ćemo vrijeme jahati kroz vrbik, a kad se približimo kući, produžit ćemo pješice. Hoću da me pratiš u stopu. Odlučit ćemo što valja uraditi tek kad vidim što se zbiva. Je li ti sve jasno?

– Jasno mi je.

Perry opet potjera konja.

*

Aleman je vrlo lako pratio dječaka kad je odjahao s ranča. Za njega je to bila igra-rija. Jahao je, nimalo ne žureći, puteljkom što se protezao usporo s raslinjem duž rječice. Njihanje krošnji odavalo mu je sasvim jasno gdje je Spencer.

Kad su ga krošnje vrbâ upozorile da dječak namjerava izaći iz zaklona, imao je dovoljno vremena da skrene u vrbik i sakrije se.

Gledao je dječaka kako se pojavljuje iz guštare i galopira preko padine prema rubu doline.

Pogledavši ispred Spencera, ubrzo ugleda Perryjeva konja, a odmah zatim Perryja kako sjedi na tlu i naslanja se leđima na stijenu što ga je skrivala od pogleda iz krša.

– Mano Negro! – prošapće nehotice i zadovoljno uzdahne. Premda mu je lice ponajčešće bilo bezizražajno, ovaj put nije mogao suzdržati pobjednički smiješak.

Dječak će ubrzo dovesti mog protivnika s uzvisine ovamo, pomisli. Dovest će ga do mjesta gdje će ih čekati. Sve se razvija baš onako kao što želim!

No nijedan plan nije svršen. Gotovo uvijek se dogodi neka nepredviđena pojedinost. Gledajući Perryja i Spencera kako galopiraju prema riječici Quitaque, Aleman je ubrzo uvidio da će ujahati u vrbik mnogo dalje nego što je očekivao. Bit će pre-daleko da bi mogao pouzdano opaliti a nipošto nije htio ponovno promašiti.

Sjaše i priveže konja na vrbu. Nije se smio izvrći opasnosti i jahati kroz guštaru, jer je znao da Mano Negro ima oštro oko i da bi odmah zapazio micanje i otkrio njegov položaj.

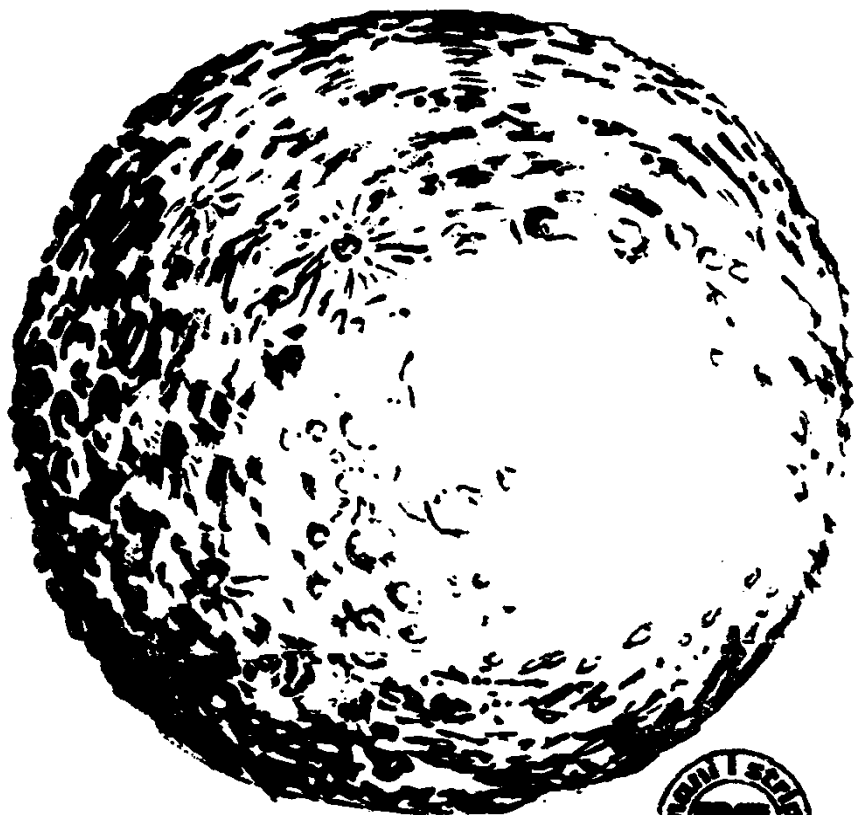
No zadatak nije zamršen, uvjeravao je samoga sebe. Valja prijeći samo malu udaljenost, pa će se lako prišunjati Jenkiju pješice.

*

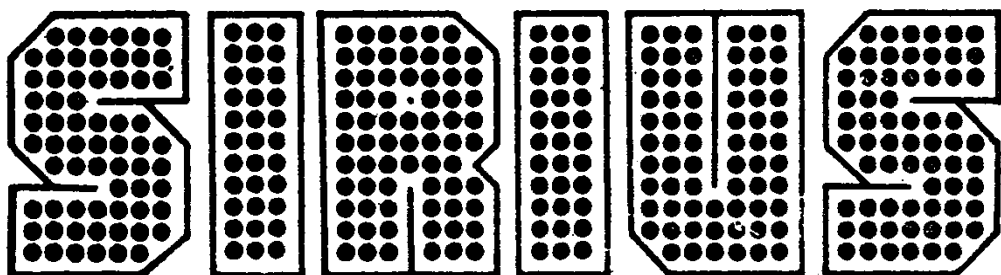
Pošto su se kratko vrijeme probijali na konjima između gustih vrba, Perry povuče uzde i sjaše.

– Odavde ćemo pješice – reče.

– Ali noge vas još bole!

BIBLIOTEKA ZNANSTVENE FANTASTIKE 10d

– Mogu izdržati nekoliko minuta. Kuća nije daleko. Zapamti: koračaj iza mene i što manje tresi vrbe.

Jedan iza drugoga krenuše kroz gustiš.

Perry je napredovao sporo i mukotrpno, a svaki ga je korak podsjećao na rane na stopalu. Iza sebe je čuo Spencerovo tiho šuškanje.

Godinama se baveći svojim poslom, uvježbao se tako da je odmah mogao zapaziti opasne zvukove: škljocaj revolverskog kokota kad bi se napinjao, povlačenje pušcanog zatvarača, gotovo nečujno otpuštanje sigurnosnog zapon na sačmarici i vrlo tiho struganje revolverskog bubnja o korice kad bi se potajno potegnuo kolt.

Bio budan ili spavao, uvijek je mogao čuti te zvukove. Uho ih je uvijek razabralo među stotinu drugih zvukova.

Šuškanje koje su izazvali on i Spencer šunjajući se kroz gustiš nije prikrilo škljocaj kad je Aleman Ramirez napeo revolver.

Perryjeva su napeta osjetila povezala taj prijeteci zvuk i njegov izvor, i natjerala su ga da se munjevito okrene i pri tom povuče revolver.

Poslušavši upute Spencer ga je u stopu slijedio. Kad se Perry iznenada okrenuo, našli su se jedan kraj drugoga. Revolveraševim uvježbanim očima bio je dovoljan djelić sekunde da otkrije odakle prijeti opasnost, no istodobno je spoznao da je dječak baš na putu metku koji će svaki čas izjuriti iz revolverske cijevi što je izvirila kroz lišće.

Odgodio je vlastiti hitac toliko koliko mu je bilo potrebno da lijevom rukom odgurne Spencera u stranu, izvan opasnosti.

Njegov i Alemanov revolver progovoriše gotovo istodobno.

Alemanov se metak zabije Perryju u prsa i sruši ga u stranu, tako da mu je kolt ispao iz ruke.

I Onanigin je revolveraš bio pogođen. Stresao se, skvrčio i pao na lice kad je Perryjevo zrno prodrlo u trbuh. A onda, dok je Perry ležao nepomično na tlu, podigne se teško na koljena i počne dizati revolver.

Kad ga je Perry odgurnuo izvan linije gađanja Spencer je naletio na debelu vrbu i ostao je na nogama. Vidio je prijatelja kako se srušio i Alemana kako polako podiže revolver.

Ugledavši Perryjev kolt pred svojim nogama, dječak ga iznenada zgrabi, napne kokot i pogodi Alemana u srce.

Onanigin se revolveraš trzne i sruši. Revolver ispadne iz ruke u kojoj više nije bilo života.

Spencer je zaprepašteno promatrao čovjeka kojeg je ubio i nije htio prihvatiti stvarnost. Uto začuje nejasno Perryja kako ga zove. Činilo mu se kao da glas dopire iz velike daljine. Pride prijatelju i klekne kraj njega.

– Dobro si učinio, sinko – prošapće iscrpljeno Perry. – Zao mi je što ga nisam usmratio... prvim hicem.

Spencer je bio suviše ošamućen da bi osjećao bilo što.

– Čini mi se da ste prilično teško ranjeni, gospodine Ya-

tese – reče. – Kako bih vam mogao pomoći?

– Nikako. – Perry je dugo šutio i hvatao dah. – Vidio sam ih mnogo... u ovakvu stanju... pa znam.. kad je gotovo.

– Ne! – pobuni se dječak. U očima mu se pojave suze i on ih brzo obriše. – Ne! Smislit ću kako da vam pomognem.

– Slušaj! Rekao sam ti da je ovo... prijav posao. – Perry opet zašuti. Sve teže je disao. – Sada si vidio kako to izgleda... pa nemoj nikada... zaboraviti.

– Neću... neću, gospodine Yatese. Neću zaboraviti kako ste me gurnuli u stranu da ne bih stradao.

– Bila je to moja... osobna borba. Nisam mogao dopustiti da nekoga drugog... pogodi metak namijenjen meni, razumiješ?

Izvan vrbika začuje se Hargisov glas.

– Sine! Yatese! Gdje ste?

Spencer se htjede javiti, ali ga Perry uhvati za ruku.

– Stavi mi... revolver... u šaku. Neka nitko ne dozna... da nisam oba hica...

Kad mu je Spencer stavio revolver u ruku, uspio se bljedo osmjehnuti.

– Dobar si ti dječak. Želim ti da...

Ušuti sjetivši se nečega. Ponovno progovori, ovaj put još sporije i teže nego prije nekoliko sekundi.

Zlato... tvoje... tajna...

Glas mu utihne.

Preplavljen osjećajima, Spencer se malo pribere tek kad je opet začuo očev glas.

– Spenceru! Yatese! Javite mi se!

– Ovdje sam, tata!

Chet i Fern Hargis ubrzo pronađu sina. Klečao je kraj Perryja i plakao, ne stideći se. Fern sjaše, pritrči, mu i čvrsto ga zagrlji.

– Hajde, hajde, smiri se! Sve je u redu! Mi smo uz tebe!

Hargis je malo pričekao prije nego što je kliznuo s konja. Promatrao je tragove borbe i zamišljeno klimao glavom.

– Spank nije ozlijeđen? – upita ženu.

– Nije, ali je zbunjen i uzrujan. Tko ne bi bio! Taj grozni čovjek!

– Nije grozan! Nije bio grozan! – zajeca prkosno Spencer. – Bio mi je prijatelj!

– Dobro, sine – umiri ga otac. – Razumijemo te. – Okrenuvši se prema Fern, doda tiho: – Lako se može zaključiti što se dogodilo. Prvim su hicima pogodili jedan drugoga, a onda je, očito, Yates ispalio još jedan metak i dokrajčio protivnika.

– Hajdemo odavde! – odlučno će Fern. Kao da joj se silno žurilo. – Što čekamo?

Hargis je pogleda.

– Zar ih nećemo pokopati?

– Ne možeš ih pokopati sâm Chete... zbog ramena. A neću dopustiti da Spencer... – Stisne usnice i doda: – Pomoći... pomoći ću ti sutra, ali ne sada.

– Jednom mi je rekao da je mrtvima svejedno jesu li pokopani ili ne – promrmlja zamišljeno Hargis, pa doda: – Odjahat ću poslije na pašnjak ranča „JA“ i dovesti dva momka da mi pomognu. Hajdemo kući.

Prije odlaska podigne Perryjev šešir i pokrije revolverašu lice.

*

Potaknut roditeljskim savjetima, Spencer je nastojao zaboraviti borbu u vrbiku i donekle ju je uspio potisnuti iz sjećanja. No, kako je tuga blijedjela, tako je sve više razmišljao o Perryjevim posljednjim zagonetnim riječima.

Tek poslije nekoliko tjedana povezao je posljednju riječ, »tajna«, s pećinom koju je pokazao prijatelju. Nakon toga mu se činilo da i ostale dvije riječi imaju određen smisao.

Započeo je s ocem razgovor o tome kad su sami obilazili livadu na kojoj su pasle ovce.

– Je li gospodin Yates bio bogat, tata?

– Revolveraši ponajčešće nemaju mnogo, Spank. Dobivaju veliku pomoć za prljave poslove koje obavljaju, ali i troše mnogo. Zašto pitaš?

– Zato što mi je gospodin Yates rekao na... na samrtni otprilike da mogu uzeti neko zlato koje je ostavio na tajnom mjestu.

– Hm! – Hargis se zamisli.

– Ako je tako, onda bi trebalo da pronađeš to tajno mjesto, zar ne? No, mala je vjerojatnost da je Yates imao zlato ili da ga je sakrio. Da sam na tvom mjestu, ne bih više o tome razmišljao.

Spencer nije htio nastaviti taj razgovor. Zatajio je svoje mišljenje i osjećaje, kao i istinu o trećem hicu.

Međutim, odlučio je posjetiti skrivenu pećinu.

Odjahao je uz blagu padinu, no kad se približio rubu doline, opazio je da se nešto promijenilo. Ondje gdje je prije bila stijena u obliku pješčanog sata, sada je bio samo jedan čunj. Uski dio gdje su se spajali vrhovi stožaca, stvoren erozijom, nije mogao izdržati pritisak gornje stijene, pa se gornji čunj otkinuo i pao pred ulaz u pećinu.

Spencer je zamišljeno promatrao to novo stanje. Stijena je potpuno zatvorila ulaz u spilju. Koliko je god obilazio oko nje, nije mogao pronaći baš nikakav prolaz. Golemi se kameni čunj zabio kao klin u otvor pećine.

Nakon nekog vremena dječak odustane i krene kući.

KRAJ

U pripremi

G. F. Unger

ŠERIF STARR

ALAN FORD

ALAN FORD
super strip
izlazi svakih
14 dana
(u srijedu)

KOD VAŠEG PRODAVAČA NOVINA!